ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1166
3 динара
3. V 1974. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXV

КОМПЛЕТАН СТРИП
ВЕСНА

Ripley

Веровали или не!

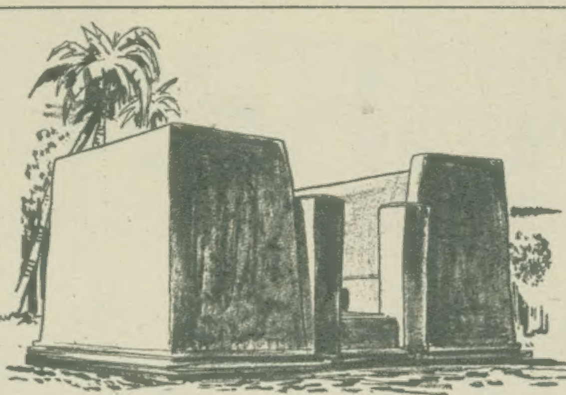
БАНИ

МАЧКА ФРЕНКА МЕК ГИРА ИЗ ЛОНГ БИЧА (САД) ЧЕСТО ПРОВОДИ ВРЕМЕ У КАВЕЗУ МАЛОГ ПАПАГАЈА.

ПРАВДА ЈЕ СЛЕПА

ЏОНУ СИЛВЕСТЕРУ (1745–1822) ПРЕДСЕДНИКУ ЈЕДНОГ ЛОНДОНСКОГ СУДА У ТРЕНУТКУ КАД ЈЕ ИЗРИЦАО ОСЛОБАЂАЈУЋУ ПРЕСУДУ ОПТУЖЕНИ ЈЕ ИЗ ЏЕПА УКРАО ЧАСОВНИК. КРАДЉИВАЦ ЈЕ КАСНИЈЕ ПРИЗНАО ДЕЛО И ВРАТИО СУДИЈИ ЊЕГОВ ЧАСОВНИК.

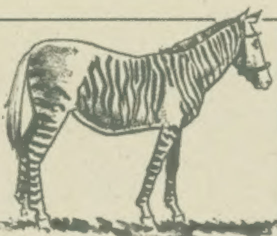
ДВОРАЦ ЗА ЈЕДНУ НОЋ

НА ДАН СВОГ КРУНИСАЊА КРАЉ АФРИЧКОГ НАРОДА **БАЈОГЕ** ДОБИЈАО ЈЕ ВЕЛИК ЧЕТВРТАСТ ДВОРАЦ КОЈИ БИ ПОСЛЕ СВЕГА 24 ЧАСА БИО СРУШЕН. ЗАКОН ЈЕ ЗАХТЕВАО ДА СЕ КРАЉ ОДМАХ ПОСЛЕ КРУНИСАЊА ОЖЕНИ А БРАЧНИ ПАРОВИ СМЕЛИ СУ ДА ЖИВЕ САМО У ОКРУГЛИМ КУЋАМА.

ЕМА ФИЛИС

ИЗ ТЕМПЕ, У ФЛОРИДИ, МОЖЕ ДА НЕ САВИЈАЈУЋИ КОЛЕНА ДОДИРНЕ ПРСТЕ НА НОГАМА ИАКО ИМА 98 ГОДИНА.

ЗЕБРУЛЕ

ПОЛУКОЊИ – ПОЛУЗЕБРЕ СЛУЖЕ ИНДИЈСКИМ ПЛАНИНСКИМ ТРУПАМА КАО ТОВАРНЕ ЖИВОТИЊЕ.

ИНТЕРПУНКЦИЈСКИ ЗНАК **ТАЧКА И ЗАРЕЗ** ПРВОБИТНО ЈЕ СЛУЖИО КАО **ЗНАК ПИТАЊА.**

ЛОВЦИ

СА ЦЕЈЛОНА МОГУ ДА ЛЕЖЕЋИ НА ЗЕМЉИ И ЗАТЕЖУЋИ ЛУК НОГАМА ПОГОДЕ СТРЕЛОМ ПТИЦУ У ЛЕТУ.

1166/2

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● стручњаци холандске компаније Филипс направили су нов тип плоча са ласером. Ове аудиовизуелне плоче пречника 30 сан

тиметара снимају не само звук већ и слику. Површина ових плоча, иако глатка као огледало, има најмање милион знакова, а уместо уобичајене игле служи сноп ласерских зракова. Плоча се обрће брзином од 25 обртаја у секунди, траје колико и обична а може да се заустави или врати на исто место. Чак и слика може да се задржи неколико секунди.

● у старом Египту мачка је сматрана светом животињом и у случају пожара укућани су спасавали прво њу.

● екипа истраживача са америчког универзитета у Џорџији сачинила је такав систем говора који једној женки шимпанза омогућава да се изражава уз помоћ рачунара. Мајмуница Лана на овај начин може да изговори око 75 речи.

● чапетонима су названи нови европски досељеници у ранијим

шпанским покрајинама Америке, за разлику од креолаца који су рођени у Америци.

● недавно су у Харварду два студента постигла неславан рекорд: 48 часова и 10 секунди они су се непрекидно узајамно ша-

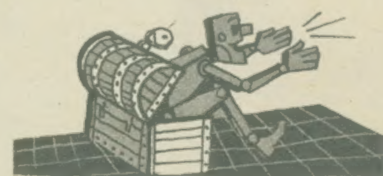
марали. За све то време бодрила их је група навијачки расположених студената. „За ту глупост заслужују да буду добро ишамарани“ — рекао је ректор овог познатог универзитета кад је сазнао за тај догађај.

● у 16. веку на угловима париских улица освануле су светиљке које су имале намену да „штите поштене грађане од лопова и ноћних силеџија“. Међутим, како је општинска каса била празна то су 21. фебруара 1559. године општинари донели одлуку да ове светиљке понуде на лици-

тацију грађанима Париза. И тако су грађани, хтели-не хтели, морали да се удружују и купују ове уличне „спасиоце“.

● једна фирма специјализована за прављење челичних цеви из Сент Луиса у Мисурију однедавно постиже велики успех. Разлог: уместо штампаног прос-

пекта фирма шаље евентуалним купцима ковчежиће са малим роботима који у року од десет минута изрецитују сва својства ових цеви.

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

ОН ЈЕ ОСВОЈИО СИБИР!

Пут који је Колумбо превалио да би открио Америку много је краћи од оног који су козаци прешли у свом походу на исток — од Урала до Пацифика. Предводио их је храбри атаман Јермак који је био неписмен.

Све очи биле су упрте у црномањастог плећатог човека који је седео у средини савета. Чим је започео да говори, а умео је то лепо, цео козачки логор се утишао. И кад су довели следећег крадљивца коме је требало судити, он више никог није интересовао. Искористивши то, човек је стругнуо према реци.

— Цар Иван нас прогони — говорио је атаман Јермак. — Ми смо козаци, слободни људи, а он је хтео да од нас направи сељаке. Требало је или да се покоримо или да умремо. Напустили смо родни Дон и наше степе и дошли овде на Волгу. Али, браћо, зар је ово живот? — Погледао је по присутнима добро знајући да говори исто што и они мисле. — Зар смо ми војска? Свађамо се, пијемо и тучемо се у доколици. Понекад пресретнемо неки трговачки брод, и то је све. А увек нас иза окуке може сачекати брод са жутом заставом и царским орлом и онда нам не гину вешала. Али, сад нам се указала прилика: Строганови су нас позвали у помоћ, а они имају злато! — На ову реч лак жагор се пронео логором. — Обећавају да ће нас одлично платити ако их осигурамо против Татара? Шта мислите о томе?

КО ЋЕ НА ДИВЉИ ИСТОК

У почетку је владао тајац, а онда се јавио млађи козак:

— Кажи нам прво, Јермак, ко су ти Строганови?

— Најбогатији трговци и земљопоседници на истоку. Организовали су експедиције плаћеника и допрли до татарских каната где су населили руске сељаке. Они сада копају со, лове и продају скупоцена крзна. Московски двор је уз њих, али Монголи пружају чврст отпор... Ето, чули сте шта нам нуде. Стављам на гласање предлог о походу на исток.

— Одлучи ти сам. Ми смо те изабрали за атамана чуо се један глас.

— Само пазите — Јермак се подигао. — Још никад нисмо ишли на тако далек пут. Потребни су ми добри ратници који се неће освртати уназад. Размислите добро!

Два дана касније мали одред козака од 540 људи кренуо је на пут. Опремили су се као прави ратници: сви су имали оклопе, сабље, копља а било је и доста пушака кремењача. Јахали су пуне три недеље, само са кратким одморима, док нису стигли у Перм, земљу Строганових а одатле даље према првим насељима рудара и ловаца. Чим су невидљиве уходе из степе јавиле татарском војсковођи Маметкулу о доласку значајних руских снага, он је наредио повлачење својих хорди које су се спремале да нападну нова насеља. Козаци су без борбе ступили на територију монголских односно татарских каната, али домородачки ратници као да су у земљу пропали. Козаци су убрзо почели да се досађују. Зато се Јермак обрадовао кад му је следеће јесени поверљив човек Строганових донео поруку: да крене даље на исток, иза Урала тамо где нико из Русије још није стигао! Претога Строганови су примили писмо цара Ивана Грозног у коме им поставља задатак да подигну мрежу утврђења у дубини територије сибирских каната на рекама Об и Иртиш.

На звук трубе, 1. септембра 1581. године пет стотина четрдесет козака појачано са 300 најамника укрцало се у десетак лађа. Флота је тешко напредовала. Веслачи су с муком савлађивали плаху планинску реку. Изнад глава уздизали су се мрачни планински врхови. Ветар је у кањоне доносио мирис четинарске смоле. Осим удара весала и звецкања оружја владала је мртва тишина. Људи су напрегнуто зурили у околину. Пловили су у непознато.

Тако су донски козаци, а да то нису ни знали, започели освајање бескрајног Сибира. Десет година касније Кристифор Колумбо кренуо је да пронађе најкраћи пут до Индије, а стигао у — Америку! Али, његов водени пут био је много краћи од оног који је предузео Јермак када је кренуо на Сибир, највеће пространство на Земљиној кугли.

НЕВИДЉИВА ОПАСНОСТ

Шестог дана козаци су упловили у реку Серебренаја и низ њу се спустили до Сибирског пута где су подигли утврђења од земље и презимили. Марш су наставили после кратког одмора. Пре но што је лед почео да се топи, превукли су лађе по залеђеном копну и тако доспели у реку Жаровљ. Даљи пут водио је Јермакову експедицију до реке Трагил из које је упловио у Туру. Одавде је почињала земља сибирска. Докле год је поглед допирао пружала се непрегледна равница. Све довде нико се није супротстављао Јермаку. Ниједног татарског ратника нису угледали на пустим обалама. Али, козаци су били притиснути осећањем неке невидљиве опасности.

И, заиста, док су се они сибирским рекама пробијали на исток, стари сибирски кан Кучум упутио је против Јермака војску свог братанца Маметкула док се сам утврдио поред Иртиша у малом насељу Чувашеву.

Две војске сукобиле су се на обали реке Тобол. Монголи су напали Јермаков одред. На кишу стрела која се сручила на њих козаци су одговорили паљбом из пушака. Облак црног дима покрио је равницу. Непријатељ је заустављен. После следећег плотуна, Монголи су окренули своје коње према шуми.

БИЋЕ БИТКЕ!

Без задржавања Јермак је наставио даље. Улазили су све дубље у Сибир и излагали се све већој опасности. Поново је наступила она савршена тишина. Возачке лађе пловиле су између високих стабала четинарске шуме. Ујутру су поља била покривена ињем, сигуран знак да се ближи љута сибирска зима.

Приближавали су се главном граду татарског каната. Козаци су све чешће, заклоњени штитовима од врбовог прућа, извиђали обалу.

— Биће битке! — промрмљао је Јермак и наредио искрцавање. Одмах су почели да граде утврђења дуж обале. Био је последњи час.

... Најпре се на једном брежуљку појавило неколико ратника у богато украшеним оклопима, а мало затим зачуо се тежак топот који се приближавао. Хорда је најзад изронила из једне стене. Равница као да је оживела. Пет хиљада људи јахало је у галопу на њих уз језиве ратне покличе. Козачки атаман није се збунио. Пустио их је да им приђу на пушкомет а онда наредио:

— Ватра!

Засут мецима први ред је заустављен. Уплашени коњи окренули су натраг сударајући се с редовима који су надолазили. Трећи талас смрвио је и једне и друге. Настала је неописива гужва. Маметкул је издао наређење да у битку ступи резерва што је само повећало панику. Јермак је исукао сабљу и кренуо у противнапад. Пораз Монгола био је потпун. Увече истог дана козаци су освојили важну варошицу Атик-Мурза, али нису били многи срећни. При слабој светлости буктиње Јермак је пребројао своје мртве. Онима који су желели да искористе победу и свете се пораженима, одлучно се супротставио.

ЗАР ДА ПОГАЗИМО РЕЧ?

— Погледајте наше мртве другове. Има их готово осамдесет. Готово сви смо задобили ране. Наш неприја-

Први ударац задао је монголски принц. Лице атамана Јермака згрчило се од бола, али већ следећег тренутка он се хитро окренуо око себе и замахнуо ...

тељ је као троглава аждаја. Ја нисам Иља Муромец да јој све одсечем за један дан. Разиђите се на починак.

Иако су однели победу на Иртишу, положај козака у новоосвојеним областима није био нимало лак. У сваком часу могла је да се појави велика канова војска. У хладној ноћи док је северац тресао голе гране и таласао тамну површину Иртиша, Јермак је сазвао козачку скупштину. Људи су се с муком пробијали до трга. Били су необријани, измучених лица. Док су седали, Јермак је приметио гунђање које је расло.

— Има их превише — чуо се један глас. — Треба се вратити док још није касно.

— Зашто да изгибимо главу? Због богатства Строганових! — Атаман их је ћутке слушао, а кад су се гласови подигли претећи да се претворе у буру, он је проговорио:

— Шта је, хоћете да се вратите побеђени — одсекао је и све се умирило. — Хоћете да погазите нашу реч. Погледајте, лед је већ почео да се хвата на рекама. Повратка нема, морамо наставити даље. — Јермак је подигао атаманско копље и људи су се разишли.

... Ватре крај монголског логора су догоревале. Стражар уморан од пробдевене ноћи задремао је. Није приметио сенке које су се прикрадале кроз магловиту зору. Стежући своје дугачке пушке козаци су се бешумно приближавали логору испред татарског града Кашлика (Сибир). Одједном, татарски стражар се усправно. Нешто је осетио. Али, било је касно. Погодио га је страшан ударац. Најпре као да је оклевао, а онда полако клону на земљу. Танко дугачко копље, заривено између његових лопатица дрхтало је још неколико тренутака.

— Бог је са нама! — чуо се поклич и козаци су јурнули. Пренути из сна Татари су потрчали ка сабљама, али већ су били опкољени. Парајући шаторе од коже нападачи су забадали копља у поспана тела. Маметкул је на другом крају логора покушавао да заведе ред. Окупио је педесетак ратника, исукао високо јатаган и храбро јурнуо на нападаче. Ускоро се логором таласала гужва телеса од две хиљаде ратника. Борили су се између жена, деце, стоке и поплашене живине.

Битка се претворила у покољ. У борби прса у прса Монголи нису могли да користе лукове и копља, као што ни козаци нису могли да пуцају из пушака. Пољем је одјекивао само звекет сабљи и крици нападача или ропац самртника.

На једном узвишењу Јермак је угледао човека који се дигнутих руку према небу молио.

ДВОБОЈ С МАМЕТКУЛОМ

„То је сигурно Кучум, стари слепи кан" — помислио је, али није имао времена за њега. Под жестоким ударцима непријатеља најамници Строганова почели су да се повлаче. Атаман опсова, ослободи се сабљом једног крупног ратника који му се испречио на путу и стиже вођу најамника који се спремао да напусти бојно поље.

— Битка се овде води! — викнуо је и ошинуо човека камџијом. Посрћући козак се вратио на своје место. Окружен људима из своје пратње, који су сви потицали из исте козачке станице са Дона, Јермак је крчио крвав пролаз према средишту татарског отпора где се налазио Маметкул. Кад му се довољно приближио, позвао је татарског војсковођу да му изиђе на мегдан. Иако рањен у ногу, овај му је одмах кренуо у сусрет. Први ударац задао је Маметкулу. Јатаганом је дохватио Јермака по бедрима. Атаманово лице се болно згрчило али се он хитро окренуо око себе и у залету копљем покосио непријатеља. Маметкул је пао на колена. Обема рукама козак га је распалио сабљом.

Кучум је с пратњом у галопу напустио бојно поље. Козаци су заузели Кашлик. Али, по коју цену? Кад су 26. ушли у напуштени град, козаци су ископали равно 107 гробова за своје изгинуле другове!

Само четири дана после освајања града Сибира Јермаку су најавили остјачког принца који је дошао да се поклони доносећи дарове. Атаман је примио побеђеног с поштовањем.

— Остани овде слободно! — рекао му је. — Ти си код своје куће. — И, становништво је постепено почело да се враћа. Јермак се строго старао да нико од његових ратника не учини зло домороцима. Међу победницима и побеђенима чак су се развили пријатељски односи, а уз то имали су заједничке, трговачке интересе. Хиљаде километара далеко од Москве рађало се једно ново колонијално царство.

ОДГОВОР ИВАНА ГРОЗНОГ

Чекајући да се отопи снег Јермак није седео скрштених руку. Кренуо је у нова освајања. Пловио је Иртишем и Обом и угушио неколико устанака.

— Шта ти у ствари хоћеш да постигнеш? — питао га је његов заменик атаман Иван Каљцо.

— Видиш, Иване, ми нисмо пошли у освајање само зато да би Строганови могли да прошире своју трговину. Шта су данас козаци? Разбојници које власт гони. Али, ако ми цару понудимо освојене области, постаћемо његови савезници, разумеш ли? Ти ћеш поћи у Москву!

Иван Грозни био је изненађен захтевима козака. Али, богати поклони од злата и нове територије учиниле су своје. Дао је свој благослов и по Каљцу узвратио Јермаку раскошним поклонима. Послао му је сребрно оружје, два оклопа украшена златним орловима, огртач постављен самуровином. Међутим, у исто време цар је за губернатора нових територија поставио војводу Боховског и упутио га у Сибир. Ненавикнути на тешкоће с којима су се морали сусрести на овом дугачком путовању, војводини људи су као снопље гинули. И сам Болховски је издахнуо стигавши на циљ.

— Штета! — промрмљао је Јермак. — Помоћ нам је тако потребна.

Ситуација у Сибиру била је напета. Татари су осетили да козаци више нису тако јаки. Учестале су побуне. Једне вечери испред самих Јермакових врата убијен је Каљцо. Атаман је у томе видео лош предзнак. Ускоро је плануо велики устанак домородачких племена који су козаци једва угушили у марту 1584. године.

ЗАБОРАВИО ЈЕ НА ПАНЦИР

У августу исте године Јермаку је стигла вест да се Кучум спрема да нападне један трговачки караван. — На коње! — наредио је атаман. Показало се да је вест лажна. На повратку, уморни од дугог јахања, козаци су одлучили да заноће на обали реке Иртиш. Оставили су да стражари једног старог козака али је он задремао. У једном тренутку жбуње је почело да се миче. Носећи грање испред себе први Татарин је стигао до спавача. Оштрица каме је севнула и козак се срушио без гласа. Изненађени Јермакови људи нису стигли ни да се снађу а већ су умирали. Само се један одупро. Снажним рукама одбацио је нападача и зарио му сабљу у груди. Био је то атаман Јермак. Иако окружен са свих страна Татарима, успео је да се пробије до реке. С презривим осмехом на уснама бацио се у Иртиш. Заборавио је да на себи има гвоздени оклоп.

Пет дана касније његово тело у оклопу који му је поклонио руски цар донето је у татарско насеље на Иртишу где је овај храбри козак не тако давно извојевао своју прву победу у Сибиру. Млади ратници вежбали су се у бацању копља на његовом лешу. Кучум кан који није могао да прежали братанца рекао је:

— Све бих дао да могу да га видим!

Смрт атамана Јермака означила је крај једне епохе. Сто педесет преживелих козака напустило је Сибир. Али, пут према овој земљи био је отворен! Сибирски канат никад више није успео да поврати своју стару моћ. Следеће године руска војска послата из Москве поново је заузела престоницу Кашлик. Само осам година касније козаци су избили на обалу Тихог океана!

Цар је одржао реч: поставио је козаке да му чувају границе а касније су они постали његова лична гарда.

Од 22 милиона квадратних километара колико данас заузима Совјетски Савез на Сибир отпада 11 милиона! То је исти онај пут који су од Урала до Пацифика прошли Јермакови козаци.

З. З.

ДИКАН и ШПИЈУНИ

Н. ЛЕКИЋ — Л. СРЕДАНОВИЋ

СТРОГО ПОВЕРЉИВО

*АКРЕП – ВРСТА ГМИЗАВЦА, ЖИВИ ПО ЗАТВОРИМА

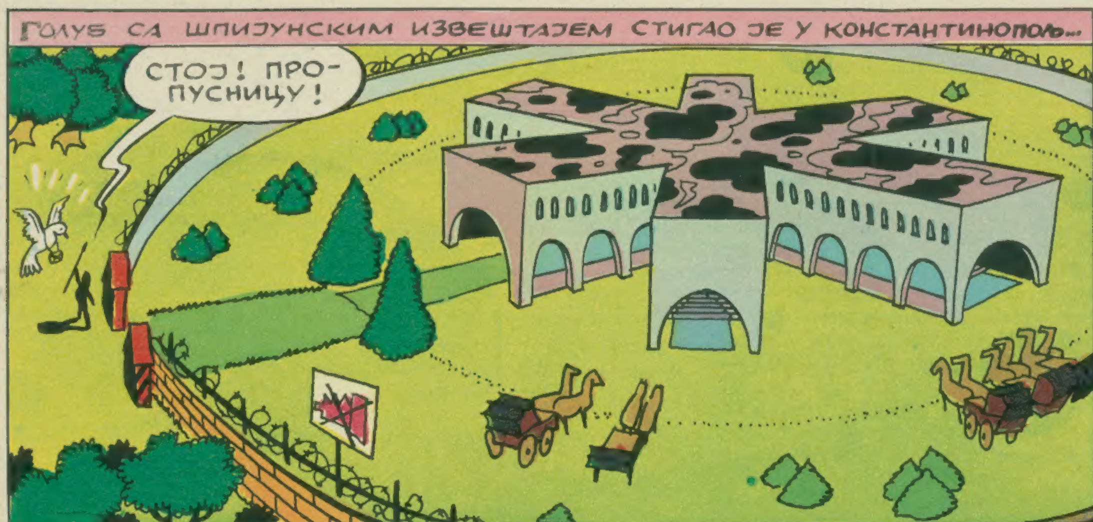

ГОЛУБ СА ШПИЈУНСКИМ ИЗВЕШТАЈЕМ СТИГАО ЈЕ У КОНСТАНТИНОПОЉ...

* ПОЗНАТА АФЕРА ИЗ 538 ГОД.

ИДУЋЕГ ПЕТКА: ОСУЂЕНИ, ПОНИЖЕНИ И УВРЕЂЕНИ!

Три млазна ловачка авиона америчког ратног ваздухопловства летела су на висини од преко 10000 метара. Били су то авиони типа Ф-84 тандерџет, први ловачки авиони конструисани у Сједињеним Америчким Државама.

Групу је предводио капетан Џони Паладино. На извесном растојању иза њега летели су у својим авионима поручник Вудио Макартур и капетан Јохан Милер.

Изненада Паладинов авион је почео да понире кљуном према земљи... У писменим извештајима, поднетим касније истражној комисији, стајало је:

Тек у трећем покушају успели смо да прихватимо Паладинов авион. Носили смо га на својим крилима.

КАПЕТАН ПАЛАДИНО:

„Био је 16. новембар 1951. нешто после 15 часова, можда и раније, не сећам се. Враћали смо се у базу са дневне вежбе. Предводио сам групу у којој су били капетан Милер и поручник Макартур. Време је било лепо. Испред нас је летела још једна ескадрила.

Осетио сам лак умор. Сада знам да са апратом за кисеоник нешто није било у реду. Али, ако ме питате како као искусан пилот нисам приметио да кисеоник не протиче у довољној мери, могу вам рећи да се то ствар но тешко уочи. У таквој ситуацији човек се и даље осећа добро, бар он тако верује, једноставно не схвата да неосетно губи моћ концентрације и усклађености покрета.

ПИЛОТ СЕ ОНЕСВЕСТИО!

КАПЕТАН ЈЕ БИО САМ У АВИОНУ КОЈИ ЈЕ ЛЕТЕО БРЗИНОМ ОД 800 КМ НА ЧАС. НЕОЧЕКИВАНО, ГЛАВА МУ ЈЕ КЛОНУЛА НА ГРУДИ.

Схватио сам то тек кад је почео да ми се замагљује вид. Покушао сам да пружим руку према инструментима, али без успеха. Био сам као закован за седиште. Ловац се кретао брзином од 800 километара на час. Изгубио сам свест. То је све чега се сећам".

КАПЕТАН МИЛЕР:

„Видео сам да капетан Паладино понире а затим да креће у заокрет надесно. Учинило ми се да прави заокрет од 360 степени како би зашао иза нас двојице. Било је око 3.20 часова по подне. Нисам знао разлог зашто је хтео да нас пропусти. Међутим, заокрет није извео ни до 90 степени кад је нагло почео да понире на супротну страну, сада налево. Необично, помислио сам, али сам и даље био убеђен да је с капетаном Паладином све у реду и да вероватно увежбава неку нову фигуру.

После 1000 метара таквог понирања његов ловац се за тренутак зауставио као да је ударио у невидљив зид а затим се пропео и почео да се пење. Одмах затим дошло је ново понирање и нови заокрет надесно све док авион није наставио лет у нормалном, водоравном, положају. О ономе што се даље догађало у потпуности прихватам изјаву поручника Макартура као своју".

ПОРУЧНИК МАКАРТУР:

„Позвао сам капетана Паладина преко радија и упитао га да ли је код њега све исправно. Смирио сам се кад сам добио потврдан одговор мада ме је збуњивало стално повећање брзине, нагли заокрети и понирања његовог авиона. Много пута смо били на вежбама али до тог дана никада нисмо тако летели.

Осетио сам да се с капетаном Паладином нешто збива. Замолио сам га да смањи гас. Додуше, учинио је то, али је у мени остао неки немир. Није ми јасно како се он сада не сећа да сам га звао и да смо измењали неколико речи преко радија.

Искористио сам прилику кад је смањио гас да му приђем сасвим близу. Тек тада сам видео да је руком цимао маску на лицу кроз коју му је дотицао кисеоник. Позвао сам капетана Милера и затражио да се приближи Паладиновом авиону.

У једном тренутку опет сам погледао у правцу капетана Паладина. Скамењено сам се: глава му је клонула на груди! Његов авион је опет почео да пада.

Паладино је понирао у сигурну смрт. Волели смо га. Познајем његову породицу. Не знам како сам дошао на такву луду идеју, али дошао сам! Тако..! Пролетела ми је кроз главу. Јавио сам се капетану Милеру: „Капетане, говорио сам брзо, прићите капетану Паладину с леве а ја ћу с десне стране. Подметнућемо: ви десно крило вашег авиона под лево крило његовог, а ја ћу лево крило свог авиона подметнути под десно крило његовог!" Капетан Милер је одмах схватио моју намеру али смо морали да сачекамо да Паладинов авион дође у водораван положај, ако уопште дође, јер је понирао страховитом брзином. Једва смо га пратили. Тешкоћу је представљало и то што нисмо смели да му се приближимо исувише близу јер нисмо могли да претпоставимо да ли ће, и на коју страну, Паладинов авион направити заокрет.

Први и други покушај нису успели. Тек у трећем успели смо да прихватимо Паладинов авион. Носили смо га на својим крилима!"

ЗАКЉУЧАК КОМАНДЕ:

За све време лета крила Макартуровог и Милеровог авиона нису ни додирнула крила Паладиновог авиона. Да јесу, макар само и на тренутак, дошло би до катастрофе. Ваздушна струја, која је протицала изнад авионских крила двојице спасилаца била је у ствари ваздушни јастук на коме су се држала крила Паладиновог авиона. Захваљујући томе успео је невероватан, али спасоносан лет који је трајао само 15 минута. За то време спасиоци су, носећи Паладинов авион, прелетели око 160 километара.

Када су се спустили до висине од 4000 метара пилотска кабина капетана Џонија Паладина испунила се кисеоником из атмосфере. Паладино се освестио и преузео даље управљање својим авионом.

За спас може да захвали и себи. Пре него што је изгубио свест учинио је нешто што је омогућило да његов авион лети и губи висину равномерно, без чега га његови спасиоци не би могли понети на крилима својих авиона — склонио је ногу с папучице за гас.

Не покретати поступак! — био је закључак истражне комисије.

С. Ђ.

1

ИСТОРИЈА КОВАНОГ НОВЦА

ВО ПРЕТВОРЕН У ЗЛАТО

ТАЛАНТ — Пре појаве новца промет робних вредности обављао се трампом. У земљама око Средоземног мора веома рано се појавила карактеристична јединица на основу које је процењивана вредност робе. Био је то обичан во! Али, во, наравно, није служио као средство за промет, као новац. Његова вредност утврђена је на 8,5 грама злата. Грумен злата ове тежине Грци су назвали **талант** (на сликама горе златни талант и полуталант). Талант је могао бити и од других метала, па и од коже али је морао имати исту вредност као златни. Тако је талант од бакра на Кипру био тежак 37 кг, а у Микени где је бакар био ређи, 25,5 кг (на слици доле).

ЖИГ ПРОТИВ ПРЕВАРЕ — У размени посредством златног таланта тешко се могло утврдити да ли је цео грумен од чистог злата па су подвале и преваре биле честе. Због тога се, прво у Малој Азији, почело са обележавањем: чекићем и бронзаним клином на грумену је утискиван карактеристичан жиг по коме се прави талант могао препознати.

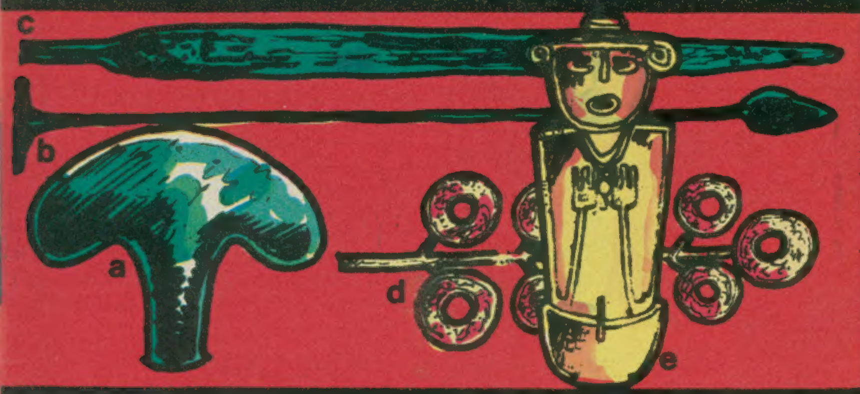
ПЛАЋАЊЕ ПРСТЕНОМ — Средства за плаћање, која су била многобројна и разноврсна, израђивана су од материјала до кога се тешко долазило или је његова обрада захтевала велики напор и стручност. На цртежу су приказани: **златан прстен из старог Египта** (а), **металне маниле из Нигерије** (b), **бакарни крстови из Картагине** (c), **бакарни лоболо прстенови из Анголе** (d) и **жичани митакоси из Конга** (е).

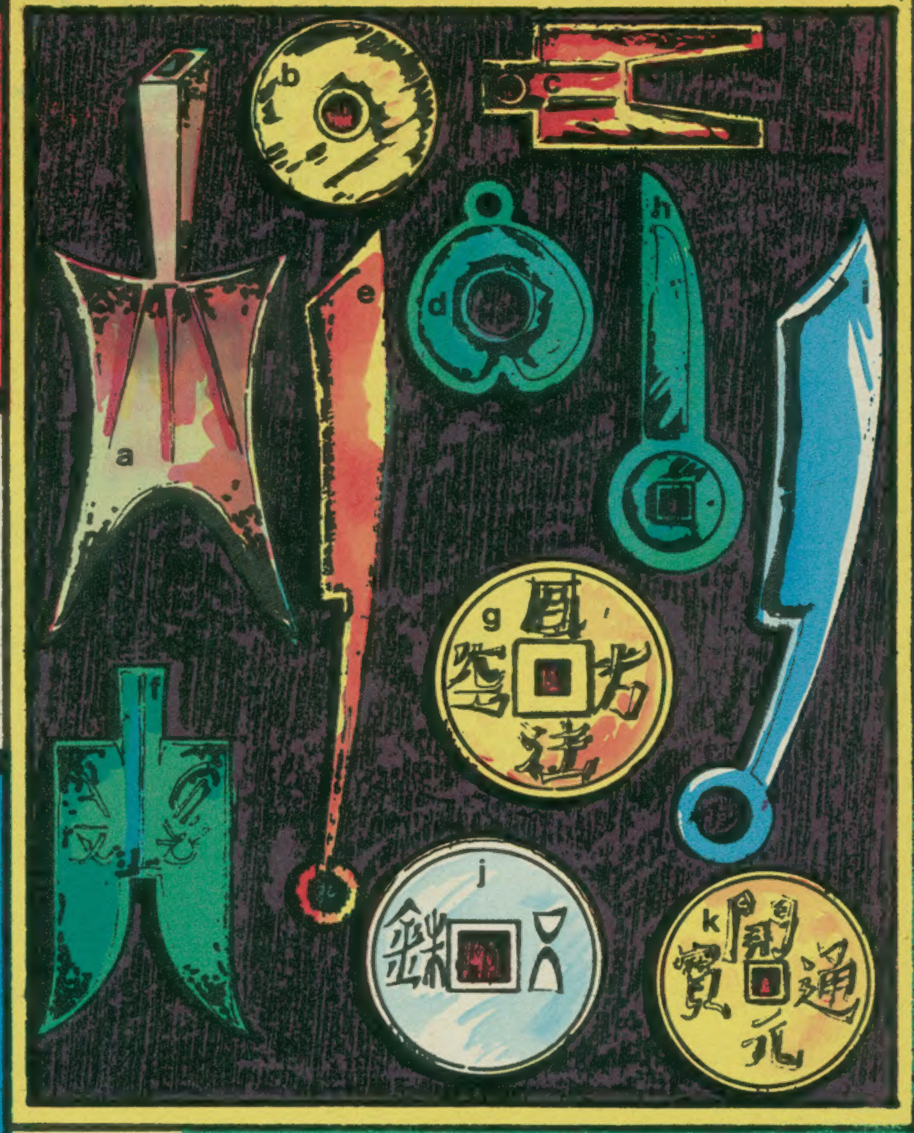
УДИЦА КАО НОВАЦ — Као новац у Африци су често служиле ниске од бојеног стакла (а). Гвоздена шока (b) користила се у Конгу а удице (c) и данас служе неким ескимским племенима као новац. Сијамци су дуго користили новац од дрвета или метала, израђен у облику чамца (е) као и мали **тикал** направљен од савијеног оловног куршума (d).

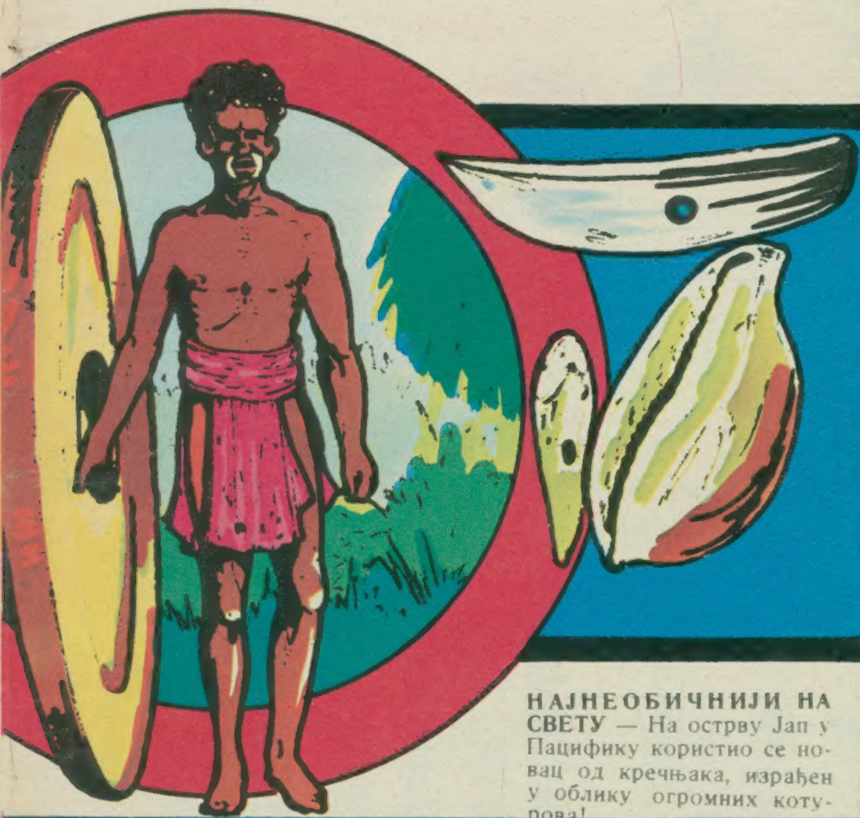
СОВА, СВЕТА АТИНИНА ПТИЦА — Рани јонски новчић од електрума има као жиг коњску главу (а). Егинска новац од две драхме (b) из VII века пре н. е. носи лик корњаче а атинска декадрахма из 485. пре н. е. има у аверсу (на лицу) лик богиње Атине (c), док је у реверсу (наличју) сова, света Атинина птица и симбол града (d). У Етрурији је ковање почело још у V веку пре н. е. а пуни процват доживело је за Римске империје. **Секстанс** (е) из 235. године пре н. е. кован је од злата као и новчић од 6 **скрупула** са ликом бога Јануса (f), **ауреус** за владавине Нерона (g) и **статер** из провинције Британије (h).

ЗА ЗУБ ГРБАВОГ КИТА — Новац Астека (а) вредео је 8000 зрна какаовца. Либеријски домороци су користили гвоздене **киси новчиће** (b) који су имали вредност само ако су били неоштећени и повезани у свежањ. Гвоздене полуге (с) користиле су се као новац у многим земљама а на **Малајским острвима гранчице** (d). Нарочита врста новца Астека су златне фигурине (е). Зуб грбавог кита, очњак звери и каури-шкољке са Малдивских острва служе за плаћање на острвима Океаније (на слици доле).

У ОБЛИКУ НОЖА — Кинески ковани новац није био само средство плаћања већ и амајлија која доноси срећу. У мноштву облика нарочито је занимљив новац у облику ашова или лопате (a, c, d, и f). Кинески новац је био пробушен како би могао да се наниже и стави око врата. Најчешћи облици су [illegible] **нож** (e, h и i) и **круг** (b, g, j и k). Округли облик новчића и квадратна рупа у средини обично су тумачени као израз хармоније неба и земље. Међу свим овим новчићима најпопуларнији је био **ву-чу** (j) вредан 5/24 таела. Израђиван је од племенитих метала.

НАЈНЕОБИЧНИЈИ НА СВЕТУ — На острву Јап у Пацифику користио се новац од кречњака, израђен у облику огромних котурова!

КАЛУП — Ливење новца у калупима постало је омиљен систем израде. Веома леп англосаксонски новац (горе) добијен је наливањем растопљеног метала у нарочите матрице.

ДРАХМА И ДЕКАДРАХМА — Хеленизовани Лиђани први су почели да кују новац а Грци су му први дали и уметничку вредност. Многи примерци новца кованог у градовима-државицама Грчке остали су ненадмашни по лепоти. Пре појаве кованог новца на Пелопонезу су коришћени **оболи** штапови од бронзе, дугачки око 80 см (а). Шест таквих обола чинило је једну **драхму**, новчану јединицу која се до данас одржала у Грчкој. Један од најлепших античких новчића је **декадрахма** из Сиракузе (b) са ликом нимфе Аретузе окружене делфинима.

a

ВЕЛИКИ СТРАХ

ПРОКЛЕТА СТЕНА

У августу прошлог лета боравио сам са својим друговима алпинистима на Прењу. Становали смо у планинарском дому „Језерце" одакле смо одлазили у обилазак оближњих терена. Једног дана Зоран и ја договорили смо се да рано следећег јутра кренемо на Отиш, један од највиших врхова Прења. Бавили смо се већ осам месеци алпинизмом, завршили два алпинистичка курса и сад смо желели да се докажемо на делу.

Чинило ми се да сам тек заспао кад кроз сан осетих како ме неко дрмуса. Отворио сам буновне очи и угледао Зорана.

— Хајде, устај! — викао је. — Прошло је пет сати!

Баш ми се није устајало па сам се љутито окренуо на другу страну и да ме је Зоран оставио на миру, наставио бих да спавам. Али, он је био упоран и ја сам најзад схватио да морам да се дигнем. Извукао сам се из вреће за спавање и почео да се спремам.

— Пожури! — наваљивао је Зоран док сам проверавао да ли у ранцу имам све што ми тога дана може затребати. Ужад, гвоздени клинови, спонке, чекићи — све је било на свом месту. Још да обујем ципеле и готов сам!

Одлепио сам се од стене и почео да падам. А онда се уже нагло затегло.

ПРВА ЈЕЗА

Кад сам изишао напоље, иза оштрих врхова Прења заблеснуло ме је прво јутарње сунце.

— Да идемо на Северну стену? — упитао је Зоран.

— Важи — одговорио сам и послушно кренуо за њим.

Отиш је висок преко 2000 метара а огромна стена на његовој северној страни привлачна је за алпинисте јер на њој има више „згодних" пролаза. Нас двојица смо је из даљине добро осмотрили и одлучили куда да кренемо. Док смо се приближавали, загледали смо трагове дивокоза и безбрижни плашили птице. И уопште, понашали смо се као прави алпинисти иако је пред нама стајала највиша стена на коју смо икад кренули.

У подножју стене брзо смо се припремили за успон. Клинови, спонке и чекићи били су ми уредно постављени на појасу. Бацио сам још један поглед на стену и, уздахнувши дубоко, довикнуо Зорану:

— Крећем!

— Осигуравам! — гласио је одговор и пењање је почело.

У почетку је све ишло лако, конопац ми још није био потребан јер су избочине у стени при дну готово степенасто распоређене. Први конопац ускоро је замењен другим. Попео сам се до Зорана и преузео вођство.

После метар-два забио сам први клин и, причврстивши спонком конопац, осигурао Зорана. Даље сам напредовао полако, али сигурно. Сад је поново Зоран водио.

Ударање Зорановог чекића о клин одјекивало је кроз целу долину. У једном тренутку бацио сам поглед за ситним камењем које се осипало са стене и котрљало се у провалију испод нас. Најежио сам се од помисли шта би се могло догодити да се оклизнем и брзо окренуо поглед на стену.

САД ЈЕ И МЕНИ БИЛО ЈАСНО ДА НИСМО НА ПРАВОМ ПУТУ, АЛИ САМ МИСЛИО ДА ЈЕ БОЉЕ ДА О ТОМЕ ЋУТИМ!

ЗОРАНЕ, ЗАТЕГНИ!

Поново је био ред на мене да водим... Попео сам се до Зорана и он ми је радосно показао клин забијен у стени високо изнад нас. Закључили смо да је можда припадао загребачким алпинистима који су први прошли овуда, још пре него што смо Зоран и ја и били рођени.

Иако тај клин није био баш на нашем путу, ја сам одлучио да се попнем до њега. Приближавао сам му се полако и онда, како нисам имао другог ослонца, ухватио се за њега. Осетио сам како се стари зарђали клин помера и, ако направим још један покрет, ишчупаћу га из стене.

— Затегни! — повикао сам очајнички. Али, Зоран још није схватио мој положај.

— Зоранеее, затегни! — викнуо сам поново и најзад осетио како се конопац лагано затеже устрану. Зоран ме је полако вукао. Кад сам се нашао на сигурном месту, мало сам одахнуо а онда смо могли да наставимо пењање.

— Изгледа да нисмо на правом путу — довикнуо ми је Зоран. — Овде нема ниједног клина.

— Није важно, иди даље — рекао сам.

Мало због страха, мало због хладноће која је, што смо се више пели бивала све већа, већ сам се кајао што сам и кренуо на Отиш, али сад више није било избора. Налазили смо се на најтежем делу стене.

Пели смо се већ више од три сата. Мучила ме је глад, кретао сам се несигурно. Сад је и мени било јасно да нисмо на правом путу, да смо изабрали тежи пролаз. Али, боље је било да о томе ћутим. Пред нама је стајала последња избочина на стени, висока највише четрдесет метара. Само да њу савладамо, касније је лако, може се готово и без конопца.

ИЗДРЖИ ЈОШ МАЛО!

Зоран је споро напредовао, стопу по стопу. Ја сам га једва пратио а онда одједном осетих како клизим.

— Падам, затегни! — викнуо сам Зорану гребући беспомоћно рукама и ногама по стени. Кад сам се потпуно одлепио од ње и почео да падам, уже се нагло затегнуло. Зауставио сам се и у истом тренутку осетио страшан бол у леђима. Страх је био још већи и страшнији.

— Попусти, пући ће ми кичма!

Зоран је попустио мало, али леђа су ме још болела. Стајао сам приљубљен уз стену као сламка на ветру: немам сигурног ослонца под ногама, не могу ни за шта чврсто да се ухватим.

— Можеш ли ме држати? — питам Зорана. — Јесам ли тежак?!

Чуо сам Зорана како ме бодри да издржим још мало и покушавао да смислим нешто. Нормално да сам тежак и он неће још дуго издржати. Најбоље што се могло догодити је да, ако останем дуго у том положају, повучем и њега са собом.

— Да те спустим мало — предложио је Зоран и почео полако да попушта конопац. Први камен за који сам се ухватио склизнуо ми је испод руке и у тутањ откотрљао се доле. Пипао сам рукама и ногама по стени и најзад одахнуо.

— Добро је, Зоране! — викнуо сам с олакшањем. — Само да се мало одморим.

Требало ми је прилично времена да се смирим и, колико-толико, одагнам страх. Тада смо, мењајући мало правац, кренули даље.

Кад смо стигли на врх, збацио сам опрему са себе и испружио се по земљи уморан и срећан.

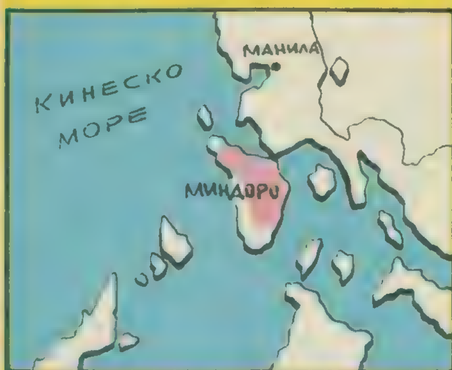
Ерол Чолаковић,
ученик гимназије, Сарајево, Авде Јабучице 1-I

Хонорар: 250 дин

ЖИВОТИЊЕ КОЈЕ НЕСТАЈУ

За последње две хиљаде година изумрло је око сто различитих врста сисара. Сада изумире једна врста сисара годишње. Научници сматрају да таква судбина чека још око 250 до 300 врста. Представљамо вам најугроженије.

ТАМАРУ је врста малог бивола о коме се и данас веома мало зна. Живи дубоко у унутрашњости филипинског острва Миндоро у густом шумском растињу и природњаци сматрају да их и тамо има веома мало. Тамару је висок свега метар и двадесет сантиметара, има длаку тамносиве, скоро црне боје с белим рубом на грлу и сивим ушним шкољкама. Рогови су му слични роговима бивола али су набрани и повијени уназад, док су им врхови окренути ка унутра. И поред тога што се предузимају мере да се тамару заштити ових дивљих животиња из дана у дан има све мање.

ДАВИДОВ ЈЕЛЕН је једна од ретких дивљих животиња о којој се зна само на основу живота у ропству јер већ око 3000 година не живи на слободи. Име је добио по француском мисионару А. Давиду који га је 1865. године открио у ловачком парку кинеског цара код Пекинга. Већ 1869. енглески посланик Алкок добија пар ових јелена на поклон и шаље их лондонском зоолошком врту. Данас их има око 300, од тога највише у Енглеској. Некадашњи становник кинеских мочвара, Давидов јелен и данас воли да гаца по блату и једе не само траву већ и барско биље. Пари се у јулу или августу и женка после 260 дана доноси на свет једно или два младунчета који за две године потпуно одрасту. Ови јелени живе просечно 18 до 20 година.

ОБРАЧУН КОД ИНДИЈАНСКЕ ПЕЋИНЕ

— ОБЕЋАЈ МИ ДА СЕ НЕЋЕШ САМ РАЗРАЧУНАВАТИ С ЊИМА — ШАПУТАО ЈЕ УМИРУЋИ СТАРИ КОПАЧ ЗЛАТА.

На самом излазу из пећине Пит се саплео о жицу коју је Цим разапео у току ноћи.

Вили Акер, Пит Бласко и Хал Фер нес посматрали су кроз догледе како старац изручује колица пуна камења низ падину која је почињала одмах испод отвора рудника.

— Не баца ваљда злато? — упитао је Вили Акер.

— Не — осорно одговори Пит, кога је понекад нервирала Вилијева глупост, на дрвету крај стазе између рудника и колибе виси пушка. Постарај се да је старац не узме... Вили, ти пођи изнад рудника. Када јурне на мене, нападни га с леђа. Запамти, потребан нам је жив. Зато га пажљиво удари, колико да га ошамутиш.

Кад је Вили отишао Хал рече:

— Брине ме само Цим Шо. Тај младић је неукротив и опасан.

— Он увек остаје неколико дана на путу. Најмање четири. Имамо времена напретек. Ако си се уплашио, само реци... Нећу те приморавати.

— Проклет био, Пите...

— Не вичи! Стари Шо није глув. А сада пођи по његову пушку — рече Пит опипавајући своје револвере.

Проговориће

Стари Боб Шо гурну колица низ кратки тунел. Продрли су у планину само петнаест метара а већ су извукли злата у вредности од четврт милиона долара. Ако жица и даље буде тако богата, не може ни приближно рећи колико ће још бити милиона...

Док је поново пунио колица крајичком ока спазио је човека. Лопов, помисли. Човек се налазио између њега и пушке. То му се већ једном догодило и тачно је знао шта треба да уради.

Сасвим мирно је пошао у сусрет Питу Бласкоу. Вили Акер је био збуњен. Пит му је рекао да ће стари Боб бесно излетети из рудника и да онда треба да га нападне с леђа и удари по глави. Пажљиво! Па добро, тако ће урадити. Али, Шо је чуо Вилијеве кораке и нагло се окренуо.

Вили је замахнуо да удари старог Боба, али овај је изненада стао, ударио Вилија прво лактом а затим ногом у стомак и оборио га. Одмах је потрчао ка Питу који је већ подигао руку да старог удари дршком револвера, али се овај сагнуо и главом налетео на Питов стомак тако да се и овај нашао на земљи. Пре него што се Пит прибрао, стари Боб је већ трчао ка колиби. Међутим, ту га је дочекао Хал Ференс и ударио кундаком пушке по глави.

Онесвешћеног старца су унели у колибу, ставили на столицу и везали.

— Сада ће проговорити! — обећао је оној двојици Пит Бласко. — Рећи ће нам где је злато.

Боб Шо је већи део живота провео трагајући за златом; не из нужде већ што је одабрао такав скиталачки живот. Брак му није био срећан, а када му је још сина његове очи прегазио неки пијани возач, напустио је друштво да би, сам као вук, трагао за златом од Мексика до Канаде.

Лета са стрицем

Џо Шо, његов 15 година млађи брат, радио је на изградњи мостова и брана. Селио се с једног градилишта на друго водећи са собом свог сина Цима који је одрастао у приколици и стално мењао школе. Увек је у разреду био „нови", увек на мети „староседелаца" и искуство га је научило да удари пре него што прими ударац. Цим је имао 15 година када је стриц Боб дошао у посету. Слушао га је широм отворених очију. За њега је тај стриц, кога је раније само два пут видео, био као јунак из најузбудљивијег романа. Пошто је школски распуст већ почео, стриц га је повео са собом у планину. И следећа три лета провео је са стрицем.

Када је Цими имао 19 година умро му је отац. Мајка се убрзо преудала и поред очуха за њега више није било места у кући. Тумарао је извесно време сам, а онда је априла 1973. сео у воз за Бјут у Монтани. Стари Боб га је чекао.

— Хоћеш натраг у планину? — само га је то упитао.

— Да.

Старим, расклиматаним камионом стигли су до кланца Рагби, у подножју 2.800 метара високог Монт Лорена. Одатле су наставили пешице до мале долине кроз коју је текао поток. Цим је одмах узео сито, заграбио њиме по дну потока и кад је из њега исцурила вода, угледао је на мрежи пет жутих грумеччића. Пружио је сито Бобу и овај је пинцетом пренео грумене у стаклену бочицу која је већ допола била пуна. Цим је поново напунио сито и поново је на дну остало неколико малих грумена.

— Пошто је злато на лондонској берзи? — упитао је Боба.

— Преко 100 долара за унцу (31,1035 гр). И цена му стално расте.

— Мислим да треба овде да се задржимо и — држимо језик за зубима.

Следећег јутра, док је Цим обарао стабла за будућу брвнару, Боб је наједном узвикнуо и потрчао пре

ма једој голој стени. Цим је погледао у том правцу и видео да се под зрацима јутарњег сунца један део стене просто жути. Боб је већ пијуком одваљивао комаде стене које је затим почео да сече ножем.

— Злато — рекао је. Ударио је чекићем о стену и одвалио још један комад. — Најмање 90 одсто злата, 6,7 одсто сребра и остало не знам шта... — За разбијање стена биће нам потребан динамит. Однеси ово што смо нашли у град.

— Можда ћу се задржати неколико дана, да се мало проведем — искрено је рекао Цим.

— У реду. Млад си и треба да се разонодиш.

Грешка у салуну

Злато није било лако продати. Они који су имали дозволу да га купују, златари и зубни лекари, чекали су да му падне цена. Да не би губио време, Цим им је продао злато по јевтинијој цени, а онда купио све што им је било потребно. Себе је частио пушком „винчестерком" и мецима. Када се три дана касније вратио у долину, одмах су поставили динамит. Златна жица на коју су нашли била је веома богата. У почетку су мислили да пријаве своје налазиште и тиме се обезбеде, а онда су одустали од тога. Било је сувише опасно. Одмах ће нагрнути у тај крај трагачи за златом. Златна грозница је чудна болест и међу копачима злата је тешко установити шта је несрећни случај. А када је човек мртав, тешко може да докаже своје право.

— Живео сам животом какви сам желео — рекао је стари Боб свом синовцу. — Ти си ми једини рођак. Мој део је твој, ти ћеш ме наследити.

— Не причај глупости. Пред тобом су још многе године.

— Можда, а можда и не. Злато које смо до сада нашли сакривено је на сигурном месту. То место си ти изабрао. Нека остане тамо док не исцрпемо жицу, а он да све натовари у камион, одвези се далеко и стави све у банку.

Када су им понестале залихе. Боб је издвојио злато из руде, истопио га и излио у дрвене калупе како би добио златне жице какве су овлашћени купци тражили. Преостале комадиће ставио је у бочицу, ако буде потребно, Цим их може истопити на пећи у обичној лименој конзерви.

Цим је морао да обиђе неколико градова да би продао злато, јер је због високе цене купаца било мало. Најзад, у Хелени је све продао и пошао натраг. Као и обично, свратио је у салун у Шејл, који је држао дебели Хал Ференс. Попио је боцу пива а онда поручио још једну. Док је вадио цигарете из џепа, испала му је бочица с грумењем. Хал Фернес је приковао поглед за њу.

— Заборави шта си видео, Фернесе — рекао је Цим и ставио је у џеп.

— Можда бих купио пола унце. Покажи ми да видим каквог је квалитета!

— Ако хоћеш да купиш пола унце, онда је то друга ствар. Показаћу ти — неопрезно је рекао Цим, коме је новац био потребан јер је остао без паре у џепу. Сем тога, умор и пиво, као и месеци напорног рада, отупели су његову опрезност и неповерење у људе.

— Шта кажеш на ово? — рече Фернес и спусти 50 долара на шанак. Није чак ни здробио грумене да види колико злата има у њима.

Донета је вага, измерено је пола унце грумења. Сви гости у салуну нагрнули су да посматрају. Међу њима су били Вили Акер и Пит Бласко. Цим се тек тада тргнуо: схватио је да је направио глупост. Није требало да свраћа у салун, није требало да продаје злато. Покупио је своје ствари и журно напустио салун. Чим је Цим изишао, Фернес је рекао Вилију и Питу да пођу за њим. Вратили су се неколико часова касније и обавестили га:

— Зауставио се да узме бензин и вероватно нас је тада видео. Све је учинио да нам умакне.

Пуцањ у гуме!

Када је следећи пут Цим пролазио кроз Шејл био је на опрезу, али није приметио ништа што би пробудило његову сумњу. У Бјуту није успео да прода све злато; цена је достигла 126 долара по унци. Отишао је у Хелену, тамо га је продао и док је седео у једном салуну учинило му се да је у огледалу спазио Вилија Акера како излази на споредна врата. Истрчао је, али нити је видео Вилија нити икога ко личи на њега. Мора бити да сам сувише попио, помислио је. Кренуо је чим се спустио мрак, возио читаву ноћ и у праскозорје пуном брзином прошао кроз Шејл.

— То је он, Цим — Пит је пробудио Вилија.

— Дај му пола сата предности — рекао је Фернес.

Чим је свануло, Цим се успео на кров камиона и кроз доглед осмотрио читаву околину. Никога није видео. Пит, Вили и Хал били су опрезни. Пустили су га да добро одмакне, а онда су кренули трагом који су оставили точкови његовог камиона. Тако су открили рудник злата Боба Шоа. Па ипак, нису се усудили да одмах нападну. Уосталом, зашто би их већ сада напали. Зашто да се сами муче, сачекаће да стриц и синовац ископају довољно злата.

Цим је испричао старом Бобу како му се учинило да је у Хелени видео Вилија Акера.

— Оне које ухвати златна грозница не оздрављују лако. Када следећи пут дођеш у град, понеси пушку. Ако те буду пратили, пуцај им у гуме. Само у гуму, запамти. Нећу да дођемо у сукоб са законом.

Стена је била тврда, требало је много динамита, и 29. јула увече Цим је морао да узме још злата и пође у град по експлозив. Бласко, Фернес и Акер су га видели кад је у понедељак ујутру, 30. јула, прошао кроз Шејл и одмах кренули према рудника да нам умакне.

Обећање

Пит, Вили и Хал су везали старог Боба за столицу. Ударали су га дршкама револвера, прислањали му упаљену цигарету на врат, ударали лопатом по коленима. Мучили су га цео дан и до дубоко у ноћ. И најснажнији човек има границу издржљивости. Најзад је Боб Шо прошапутао:

— Индијанска пећина.

Цим Шо се вратио рано по подне у уторак, два дана пре но што је дружина рачунала. Како није могао да прода злато у Бјуту, отишао је авионом у Денвер, тамо га одмах продао, па се авионом вратио. Како је знао да стари Боб нема више залиха меса, пожурио је натраг. Приметио је трагове непознатог камиона и опрезно, са пушком у руци, пришао колиби. Крикнуо је кад је угледао унакаженог стрица. Боб је окренуо главу према њему.

— Остави ме. Ја сам готов. Фернес је то урадио, онај дебели. Обећај ми да ћеш обавестити шерифа. Обећај ми да нећеш сам да се с њима обрачунаваш. Ништа им нисам рекао. Преварио сам их... послао сам их у Индијанску пећину. Обећај ми да ћеш позвати шерифа...

Цим је пажљиво пренео старца на кревет. И руке и ноге биле су му поломљене. Једва дишући Боб је поновио:

— Обећај ми да ћеш позвати шерифа.

— У реду — климнуо је Цим главом. — Обећавам.

Боб је склопио очи и неколико тренутака касније био је мртав.

— Обећавам ти да ћу позвати шерифа — шапутао је Цим над мртвим стрицем. — Али тек пошто се ја побринем за њих.

Индијанска пећина била је окружена високим бреговима и налазила се у дну долине дугачке 800 и широке 200 метара. Цим је нашао Фернесова кола и онеспособио их за вожњу, а затим је то учинио и са својима. Видео је ватру пред пећином; ма колико да су овде дани топли, ноћи су хладне. Сачекао је да заспу, а затим се тихо привукао. Спавали су у пећини као заклани, јер су за собом имали напоран дан. Пола пећине било је прекопано. Узео им је залихе воде и хране, а Питу и револвер. Лако их је могао поубијати, али желео је да осете бол, онакав бол какав су они нанели старом Бобу.

Читаву ноћ је провео, као што је шериф касније рекао, „удешавајући" долину. Чим је свануло испалио је неколико метака у пећину. Један је погодио фењер па се упаљени петролеј просуо и на Вилија који је почео да урла од бола. Одмах су знали да је то Цим. Пит је предложио да он, као ненаоружан, изађе не би ли привукао Цимову пажњу, а нека њих двојица тада припуцају. На самом изласку из пећине нога му је запела на жицу коју је Цим у току ноћи разапео. Тренутак касније одјекнула је експлозија и са брда изнад Пита почело је да се ваља камење. Целог дана и ноћи долином су одјекивале експлозије: Цим је пуцао у динамит који је поставио тако да су Вили и Хал готово били затрпани у пећини. Од камене прашине жеђ их је толико мучила да су им језици отекли. Пит је узалуд покушавао да се извуче испод одрона. Тек другог дана ујутру Цим га је извукао потпуно исцрпљеног и везао. Кад год би Вили и Хал покушавали да направе већи отвор на затрпаном улазу, Цим је пуцао у правцу пећине. Већ се ближило подне кад се појавио шериф.

— Шта се ту догађа? — викао је издалека. — Туристи код језера Раби жале се да целе ноћи одјекују експлозије. Шта радиш ту?

— Учим старе псе новим триковима — одговори му Цим и поведе га до везаног Пита. Држећи чутуру испред Питових очију рече:

— Једна реч, једна кап воде. Знаш о чему треба да говориш.

— Жао ми је... нисмо хтели да га убијемо... Али стари Боб није хтео да говори — муцао је Пит сувих усана.

— Убили су Боба Шоа — обрати се тада Цим шерифу. — Овај и она двојица у пећини. Не могу вам никуда побећи.

Сва тројица су изведени на суд 3. августа и осуђени на дугогодишњу робију. Пошто стари Боб није озаконио своје право на налазиште злата једна рударска компанија затражила је и добила право да копа у руднику Боба Шоа. Кад је чуо за ту одлуку Цим је само слегнуо раменима и сео у авион за Њујорк. М. J.

Игра **„На слово, на слово..."** је и забавна и корисна. Можеш и сам да је направиш ако имаш: комад чвршћег картона, дашчицу, стару хемијску оловку, лепак, ексере, маказе и — мало стрпљења

1. Исеци од картона два круга с пречницима од око 20 цм.

2. Оловком подели кругове на 30 једнаких делова (кружних исечака од којих сваки има 12 степени и уцртај два концентрична круга ближе ивици) — види наш цртеж.

3. Од старе истрошене хемијске оловке узми поклопац а на једном од кругова просеци отвор на једном подеоку између два концентрична круга и тај отвор обележи словом А

4. На кругу на којем си већ направио отвор А просеци у средини и зракаст отвор по обележеним цртицама (a). Пази! Отвор треба да је исте величине као и обим поклопца од хемијске оловке тако да поклопац може да се углави а да не испада. Исечци овог круга у средини пажљиво се подигну, намажу лепком са унутрашње стране (b), навуку на поклопац и још мало залију лепком (c). На крају, кад се лепак осуши, око места где је ушао поклопац обмота се провидна лепљива трака

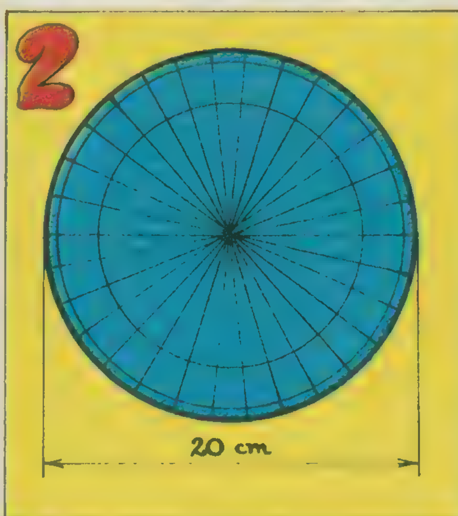
5. На другом кругу испиши у сваком пољу по једно слово азбуке.

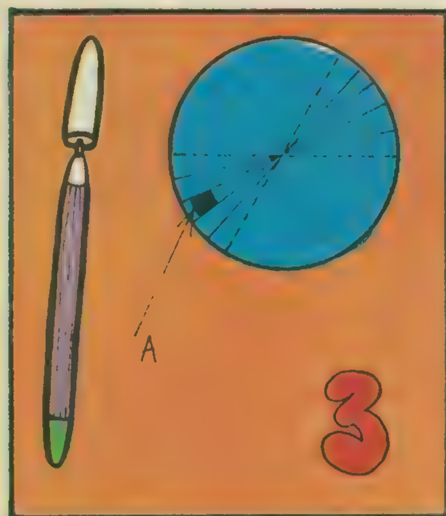
6. Дашчицу, мало већу од круга, најпре углачај а затим кроз средину укуцај дужи ексер чији шиљак треба да вири нагоре. Затим круг од картона на којем су исписана слова стави на дашчицу пазећи да ексер прође тачно кроз центар. Доњу страну круга намажи лепком и залепи за даску

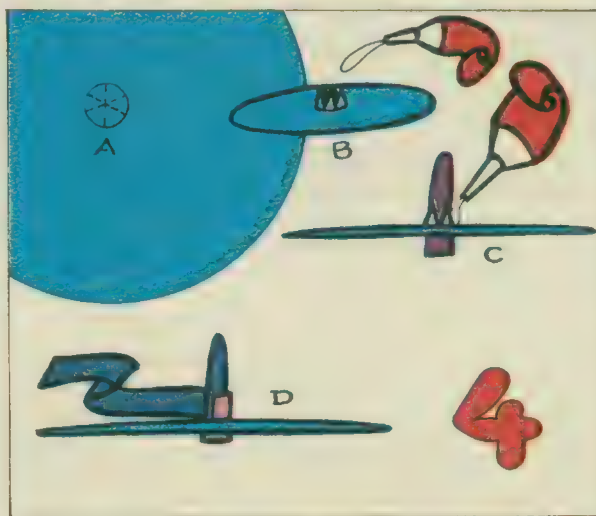
7. Док ти правиш кругове и дашчицу замоли неког од твојих другова да исече што више једнаких картончића и на њима читко испише речи које означавају разне појмове, на пример: географске — планина, град, земља, језеро; зоолошке и ботаничке — сисар, птица, цвет; историјске — војсковођа, истраживач; спортске — бокс, фудбал, кошарка. Што је више појмова утолико је игра интересантнија

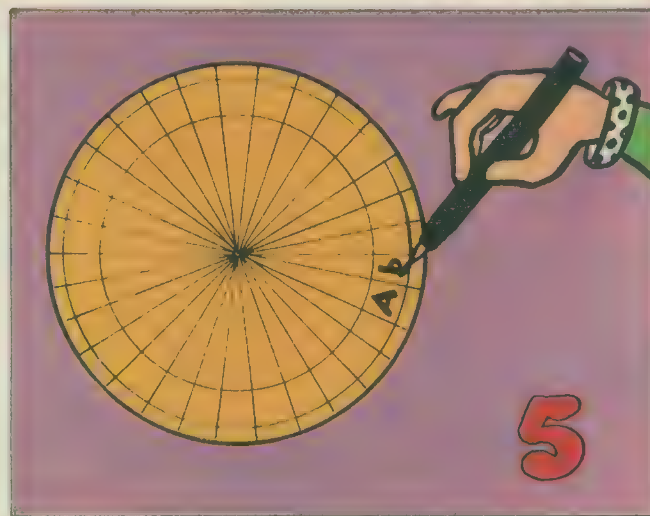
8. Игра почиње тако што се круг са поклопцем стави на врх ексера и заврти. Кад се круг заустави, кроз отвор ће се видети једно слово. Вођа игре извлачи из гомиле картончић на коме је исписан један од појмова. Ко се први од играча сети неке речи, односно појма који почиње на слово које се види кроз отвор освaја један поен. Игра се наставља док се не исцрпе појмови или играчи не уморе

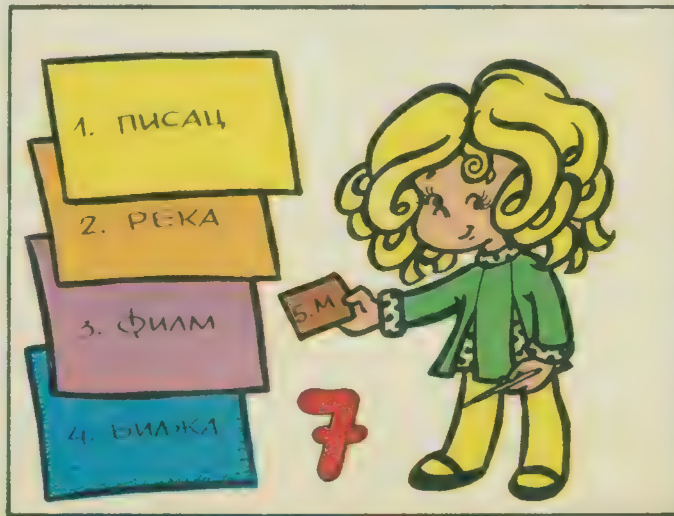

ЛОКОМОТИВЕ НА АТЛАНТИКУ!

СТРАШНА БУРА ЗАХВАТИЛА ЈЕ НАСРЕД АТЛАНТИКА БРОД КОЈИ ЈЕ ПРЕНОСИО ДИЗЕЛКЕ ЗА ЈУГОСЛАВИЈУ.

Невоље су почеле негде око поноћи. Док је брод пловио нагнут на десну страну један огроман талас, већи од претходних, накренуо га је још више. Истовремено, из унутрашњости брода зачула се потмула тутњава слична грмљавини.

Капетан Вагнес налазио се на командном мосту. Одмах је схватио шта се дешава. Позвао је посаду и наредио јој да сиђе у потпалубље. Тамо су затекли страшан призор: услед огромних таласа који су бацали брод с једне на другу страну прекинули су се ланци којима су локомотиве биле везане и сад су тешке црне грдосије играле неку чудну игру по утроби брода. При сваком судару настајао би заглушујући звекет метала. По цену да их локомотиве прегазе или осакате спретни морнари ускакали су у празан простор и после два часа успели да их поново вешто учврсте челичним ланцима.

Норвешки теретни брод „Румба" тешко се пробијао кроз јаку снежну буру, 240 миља југоисточно од Њуфаундленда. Тог дана, 14. децембра 1972. године, капетан „Румбе" Елиас Вагнес записао је у свој бродски дневник: „Таласи високи шест до девет метара, брзина ветра 60 чворова". Али ни Вагнес ни осталих 17 чланова посаде нису се због тога много узнемиравали. Овакве снежне буре биле су честе у то доба године на северном Атлантику. „Румба" је неколико дана раније напустила Торонто с товаром од 16 дизел-локомотива за Југославију. Како је свака од ових локомотива тешка 115 тона осам је смештено на дно брода а других осам биле су растављене и спаковане у сандуке који су ланцима везани на палуби.

АВИОНИ СУ УЗЛЕТЕЛИ

До краја ноћи и преподнева пловидба је, колико-толико, настављена мирно. Али, већ после подне, 15. децембра, време се још више погоршало. Огромни таласи праћени бесним фијуцима ветра поигравали су се „Румбом". И оно чега се капетан Елиас највише плашио — догодило се: један џиновски талас потресао је брод који се још више нагнуо а из његове утробе зачула се језива тутњава.

И без капетановог позива морнари су појурили под палубу. Призор је био стравичнији него претходне ноћи. При сваком налету ветра локомотиве са искиданим ланцима јуриле су, сударале се и уз громогласну шкрипу и ломљаву стропоштавале се на дно брода. Сваког часа могле су да пробију дно и тада броду не би било спаса.

Кад је видео да је посада сасвим немоћна капетан Вагнес је наредио људима да буду спремни за напуштање брода. Затим је послао СОС. Ускоро су центри за спасавање у Халифаксу и Њујорку били обавештени о стању у којем се налазила „Румба". Из Халифакса је одмах послана порука канадској бази на острву Принца Едварда која се налазила 600 миља на западу. У помоћ је први полетео авион за везу, четворомоторац „аргус" а затим ескадрила за спасавање 413. Међутим, како је невреме и даље беснело, хеликоптери нису могли да се употребе. У 18,56 полетео је авион типа „буфало" са четири турбомлазна мотора. Мада ниједан од ова два авиона није могао сасвим да помогне морнарима са „Румбе" они су бар могли да им пруже привремену помоћ спуштајући падобранима гумене појасеве, чамце и храну у случају да брод почне да тоне.

У НАЈГОРЕ ВРЕМЕ

Два и по часа по полетању пилот „буфала" угледао је „Румбу". На жалост, могао је само да призна да је по оваквом времену спасавање — немогуће. У исто време у помоћ „Румби" кренуо је још један спасилац. Био је то реморкер „Смит-Лојд" 103 од 800 тона који је снабдевао нафтом околне базе. Тјерк Стратман, капетан овог брода, и његов заменик Тони Бакер, оба Холанђани, мада добри познаваоци овог дела океана, нису имали искуства у спасавању по снежној бури. Њихов брод стигао је око 20 часова, у време кад је брод био у најтежем стању. Непрекидно ударање побеснелих таласа о бокове „Румбе" направило је у унутрашњости брода праву пустош. Бура је однела чак и чамце за спасавање који су висили о боковима брода. На срећу, на броду се налазио и један гумени чамац у који је могло да се смести шест људи. Капетан Елиас решио је да покуша да пребаци прву групу морнара. Најпре су конопцима чврсто везали чамац а затим су га пажљиво спустили у море. Укрцавање је било тешко и опасно: огромни таласи поигравали су се малим чамцем тако да је час био у дубини између два велика таласа а час на врху високом и шест метара. Упркос свему, прва група људи ипак је успела да се укрца и отисне у правцу спасилачког брода.

За то време на командном мосту „Смит-Лојда" Бакер је управљао покушајем спасавања посаде „Румбе". Међутим, снажни таласи и јака снежна бура онемогућавали су и једе и друге. После много безуспешних напора да ухвате конопац који им је бацан са „Смит-Лојда" морнари са „Румбе" најзад су успели и посада спасилачког брода морала је да употреби сву снагу и вештину да довуче чамац и да га при том не разбије о бокове свог брода. Пристајање је трајало читав час. Кад се шест људи нашло у подножју лествица једва су могли да покрећу удове утрнуле од зиме и хладне воде. Петорица су се некако успели, док се шести, Шпанац Хезуз Диаз и Салас запетљао у конопце тако да су му ноге отишле у ваздух а глава лежала у води. У помоћ му је притекао Бакер који је хитро сишао низ лествице, скочно у чамац и одржавајући се вешто на побеснелим таласима исекао конопац и више носио него водио несрећног морнара до палубе „Смит-Лојда".

Са командног моста „Румбе" капетан Вагнес је са зебњом посматрао спасавање прве групе морнара. Видећи са колико је напора и опасности то учињено одлучио је да остала једанаесторица остану на броду док се не укаже повољнија прилика.

У 3,58 појавио се халикоптер службе за спасавање из Сиднеја у Новој Шкотској. Његов пилот, командант Дан Кембел кратко је надлетео настрадали брод. Кад је увидео да због невремена и мрака неће моћи да почне са спасавањем, радио-везом је саопштио капетану Вагнесу да ће поново доћи кад сване.

САМ ПРОТИВ ТАЛАСА

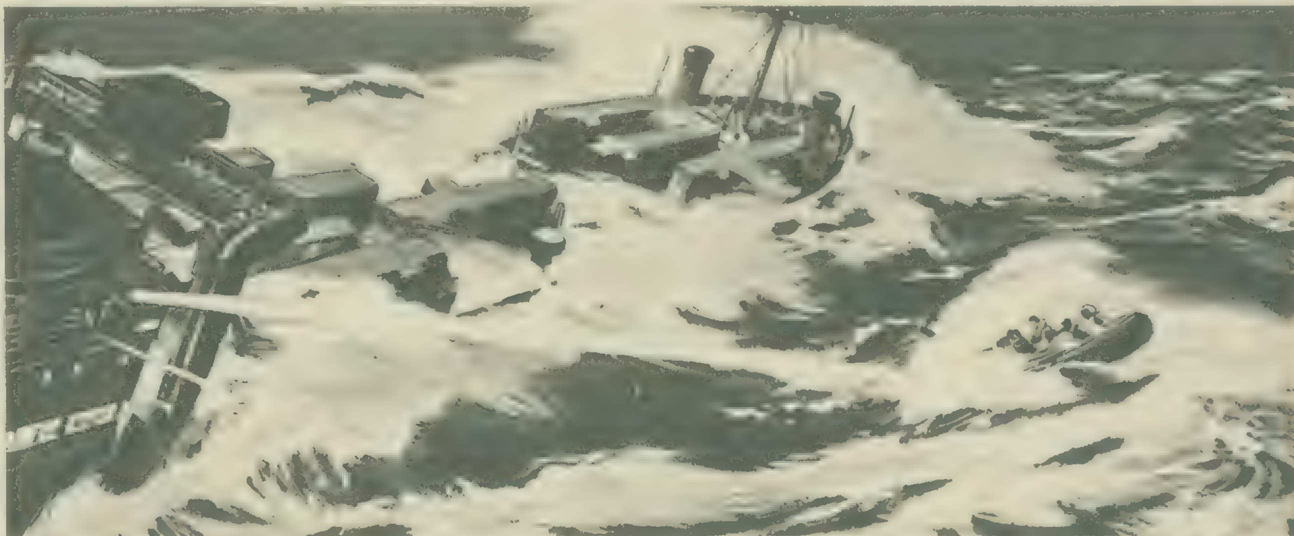
За то време је капетан „Смит-Лојда" допловио до „Румбе", покушавајући да раздаљину између два брода сведе на неких 25 метара. Намеравао је да посебним уређајима избаци јаке каблове којима би превезао настрадали брод. Ниједан од неколико бачених каблова посада „Румбе" није успела да ухвати. Тада се Бакер одлучио на храбар и опасан подухват: покушаће помоћу малог гуменог чамца да пребаци кабл до „Румбе". Везао је око струка један крај кабла и спустио се у чамац. Вешт морепловац, Бакер је иако ношен ветром и огромним таласима успео да у кратком предаху између два налета ветра дохвати лествице на „Румби". Уз помоћ морнара успео се на настрадали брод. Убрзо је веза између два брода била успостављена.

Петнаестог децембра у 5,30 „Румба" је кренула на пут у неизвесност: најближа лука, Сент Џонс у Њуфаундленду, налазила се читавих 300 миља далеко. У зору 16. децембра хеликоптер се вратио. Пилот је морао да се бори против ветра који је дувао брзином од 80 километара на час, па пази да се свих 11 чланова посаде „Румбе" и капетан Бакер укрцају у хеликоптер и да при том не развије апарат. Успео је и одвезао их у Сент Џонс.

На тегљачу „Смит-Лојд" остао је као једини официр, капетан Стратман који је морао да проведе за крмом два дана. Пред њим је био тешко изводљив задатак: није смео да пожури да се кабл не би прекинуо а ни да успори да „Румба" не би налетела на „Смит-Лојд". Како је услед великих таласа и снежне буре била потпуна помрчина, два дана није у ствари ни знао да ли „Румба" уопште и иде за њим. Тек у зору 17. децембра, кад се невреме мало смирило, угледао је оштећени брод, али без три сандука с локомотивама на палуби.

И најзад, у подне тог истог дана, два брода упловила су у луку Сент Џонс. Дочекало их је мноштво људи који су чули за страдање „Румбе". Када се капетан „Смит-Лојда" појавио на палуби маса га је дочекала клицањем.

И. Л.

Ветар и таласи понели су мали чамац са шест беспомоћних људи.

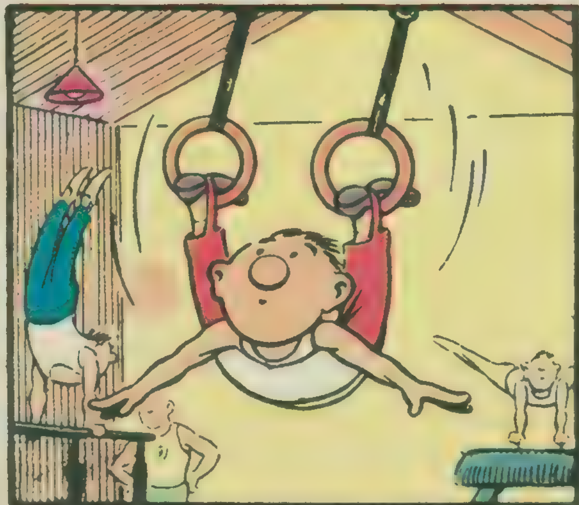

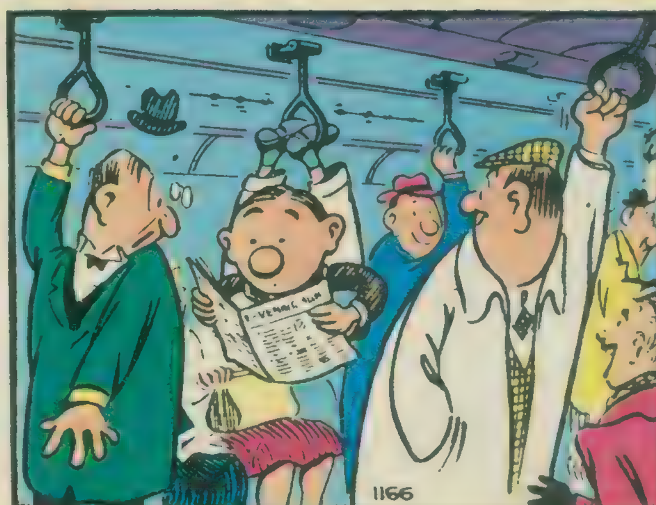

СИМА СПОРТИСТА

Весна и Марсовка

Сећате ли се Београђанке **ВЕСНЕ РОКИЋ**, девојчице луде за музиком и „хитовима", која увек нешто забрља а онда обећава да то никад више неће учинити. Ево, опет је видимо како се удубила у тежак задатак из геометрије. Да ли се баш удубила? Покушава да реши задатак у ритму песме „Ко те воли више од мене нека један лист окрене..." клацкајући се на столици. Само неки геније могао би да у ритму музике надмудрује геометрију, а Весна то на жалост није. Кад је столица једном **ЈАЧЕ** ударила то је чуо и сајџија **РИЧАРД ЈУСИЋ** који ради у стану испод Веснине собе. Човек се збуни и из руке му испаде на ћилим казаљка коју је баш намештао на један часовник...

Јусић је у својој соби имао „тαписон" са жуто-црним шарама и никако није могао да нађе казаљку. Зато бесан потрча на горњи спрат код Рокићевих...

Сајџија, вичући из гласа, рече Весниној мами да му се њена ћерка попела на главу (није ни чудо кад станује изнад њега) и да је због ње сад изгубио казаљку. Извињавао се што виче али објаснио је да му је лекар забранио да се љути јер има срчану ману, а ако се већ љути, онда је боље да виче да се психички растерети. Веснина мама је знала да је сајџија радећи са **СИТНИМ** стварима постао

велики ситничар и радо би му одбрусила али се уздржа и рече да ће послати Весну да она потражи изгубљену казаљку.

Весни није било до баулања по сајџијином „тαписону" али морала је са мамом. Сајџија је живео са сестром Мицом која је у целом комшилуку била позната...

...као велика свађалица („Мица тракалица"). Кад она, још неочешљана и у „пењоару", угледа Весну и њену маму Марију, пожури да се склони у своју собу али у журби удари о сточић са украсном лампом од керамике. Анђелчићи се разбише у парампарчад.

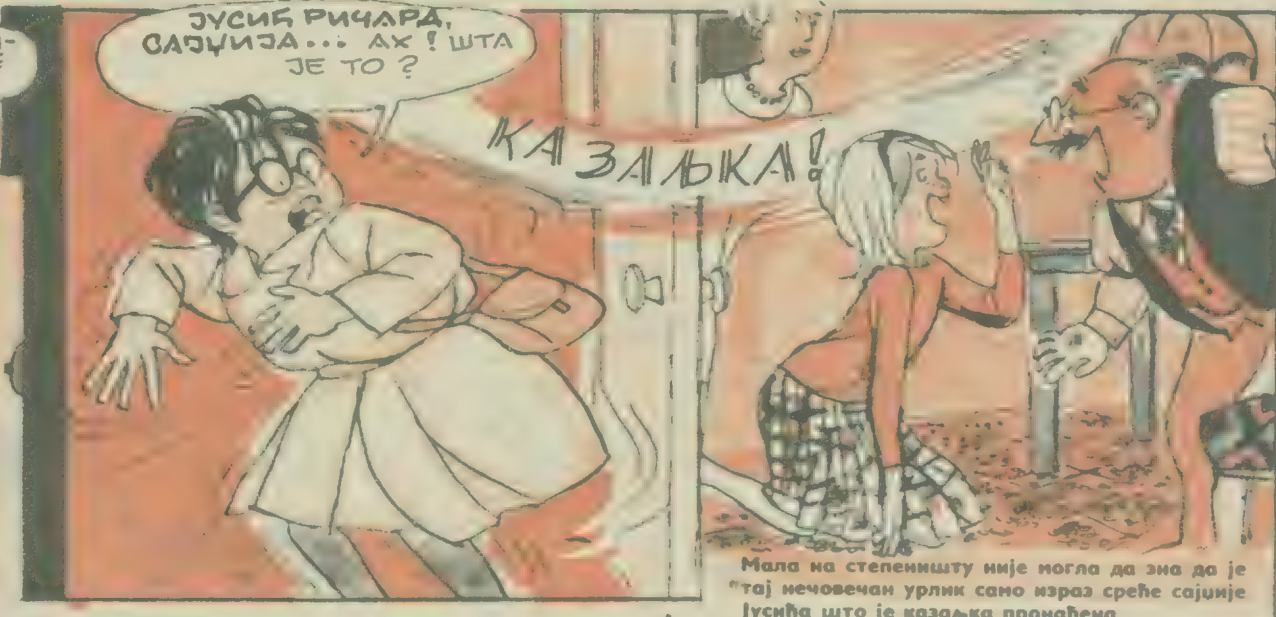
Каква трагедија! Лампа је била поклон који је сајџија добио за своју свадбу, иако се никад није оженио јер млада није била по вољи његовој сестри. Сајџији је дошло да убије Весну и њену мајку али захваљујући лепом васпитању уздржао се и позвао их у собу да траже изгубљену казаљку. Док су њих две бечиле очи зурећи у шаре „тannисона", на степеништу исте зграде једна девојчица ишла је од врата до врата и читала презимена: Рељић, Петровић....

Двојчица кратковидо жмирка испод дебелих наочара и склања косу која јој пада на очи. Задувано дише јер је дебељуца.

Мала на степеништу није могла да зна да је „тај нечовечан урлик само израз среће сајџије Јусића што је казаљка пронађена.

Страх је у оваквим случајевима оправдан. Девојчица утрча у Весин стан...

...залупи за собом врата и за сваки случај их закључа.

Кад су се Весна и мама вратиле врата су била закључана. Пошто је мама мислила да је Весна залупила врата, удари јој један шамар средње јачине...

Сасвим неправедан шамар! (Има ли уопште праведних!) Весна је мислила да јој се брат Миша вратио из школе и да је он затворио врата. — ОТВАРАЈ, ИДИОТЕ! — викала је. Али са друге стране врата била је она уплашена девојчица коју ова дрека још више престрави.

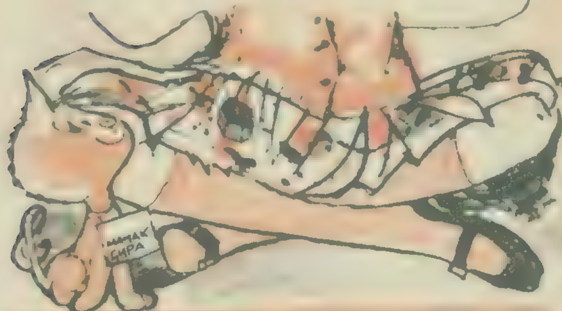

Веснина мама побледе и погледа у кћерку: шта ово значи?

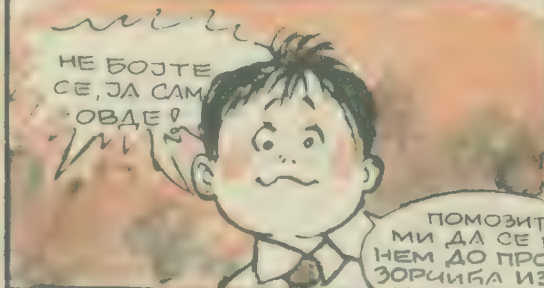
Ко је у њиховом стану? Лопов? Неки лудак? И КАКВИМ ТО ЈЕЗИКОМ ГОВОРИ? Да није шпијун? Убица? Кад се неко непознат забарикадира у вашем стану на свашта се помишља...

На степеништу се зачуо ратни поклич Весниног брата Мише који се управо враћао из школе. Иако је ишао уз степенице успевао је да држи такт песме „Капетане, командире". За Весну и њену маму ова вика, која им је у другим приликама сметала, била је лепша од песме славуја.

Очекујете да се Миша престравио, да ће да побегне? Па има ту и неке истине: Миша дрхти од страха и најрадије би здимио низ степенице. Али, ето, не бежи, одједном је осетио да је мушкарац, да се од њега очекује да буде храбар.

Миша је препознао са друге стране врата рођаку Зорицу. И она је препознала Мишу. Тиме је све било решено. Кад је мама чула да је то Зорица обрадовала се и испустила Мишу. Он паде на сестру, а она обори мајку.

Поздравима, загрљајима и смеху није било краја. Е, баш су биле глупе! Како нису могле да се сете да је у стану могла да буде само Зорица која је телеграмом јавила да долази. А и Зорица је испала права глупача кад није препознала њихове гласове.

Мишино питање наводи на размишљање: какав је тип та Зорица?

Зорица је поприлично узнемирила Рокиће: девојчица треба да остане код њих у Београду целу једну школску годину, а они једва излазе на крај и са својом децом!

Веснина мама Марија дуго је остала будна, размишљајући о Зорици. У Бокоришту нема школе која би понављачима омогућила да надокнаде изгубљено време и... хм! А зашто је Зорица понављала? Зар је баш толико глупа? И какав јој је то чудан начин изражавања?

Весна је предложила да застру ћебетом стаклена врата да мама не види светлост. Али чиме да ћебе закаче на врата? Лепљива трака не би издржала. Ексери се не могу закуцати јер би се чуло. „Рајснедлама"! Али оне су у дневној соби где спава Миша.

Весна је по мраку кренула кроз кућу. Каква тишина! Чује се само татино хркање. Весна се шуња на прстима али паркет шкрипи...

Весна се тихо дошуњала до писаћег стола. А сад пажња: ту је руб стола, прстима мало ниже: прва фиока, друга... сад повуци. Полако... неће... — дум! Какав ударац!

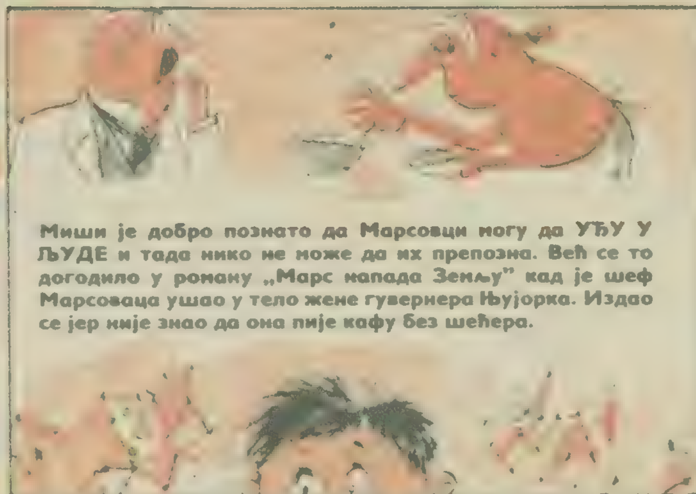

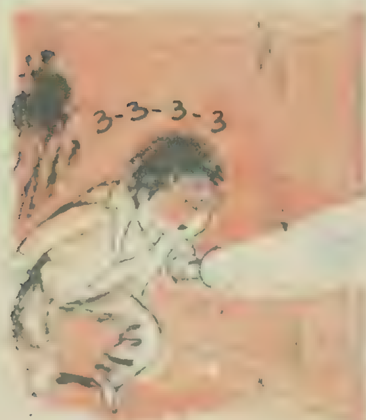
Реч „Марсовац" за њега значи МНОГО. Ту више нема спавања. Јасно му је да се у кући одигравају чудне ствари.

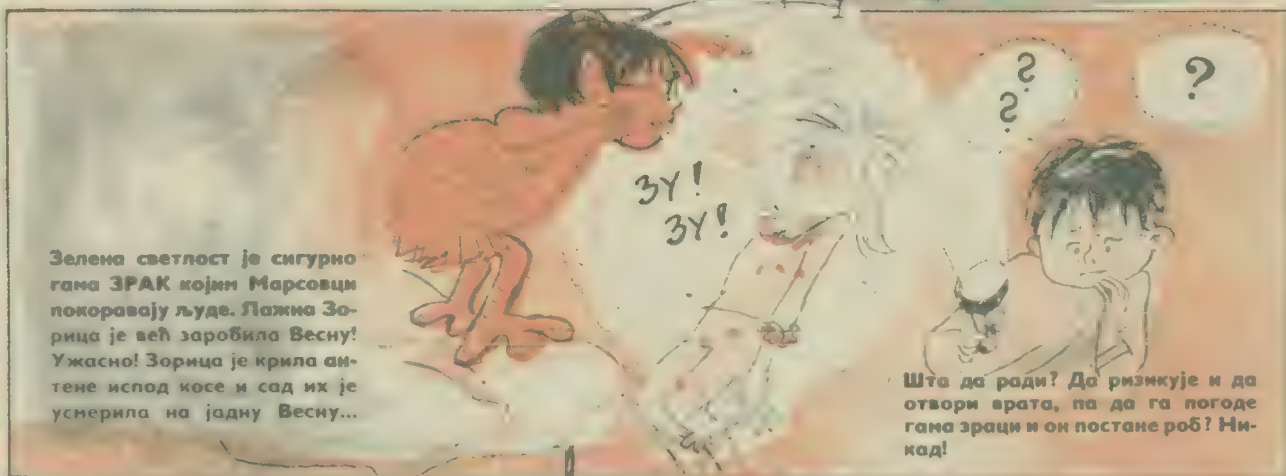
Миши је добро познато да Марсовци могу да УЂУ У ЉУДЕ и тада нико не може да их препозна. Већ се то догодило у роману „Марс напада Земљу" кад је шеф Марсоваца ушао у тело жене гувернера Њујорка. Издао се јер није знао да она пије кафу без шећера.

Зорица је значи Марсовка! Можда и није!
Они сигурно улазе
важније људе,
шта ће им Зор
зашто из Весније собе кро
врата зрачи зелена светлос
ужан ножем са пет сечива, батер
лампом и бележницом Миша се пришуњао вратима Веснине собе...

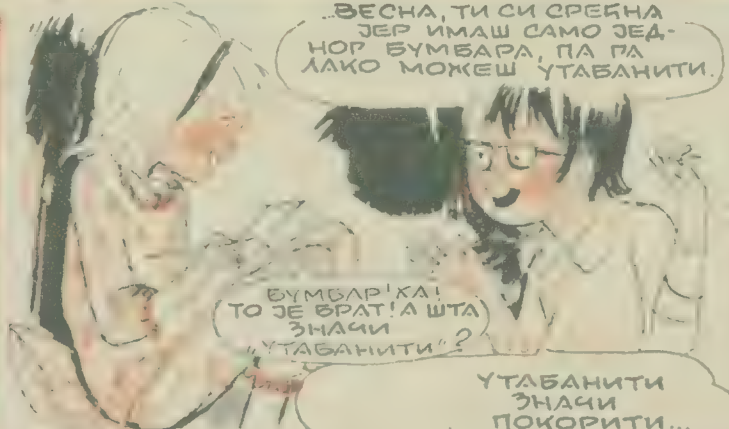
З-З-З-З

Зелена светлост је сигурно гама ЗРАК којим Марсовци покоравају људе. Лажна Зорица је већ заробила Весну! Ужасно! Зорица је крила антене испод косе и сад их је усмерила на јадну Весну...
ЗУ! ЗУ!
?
?
?
Шта да ради? Да ризикује и да отвори врата, па да га погоде гама зраци и он постане роб? Никад!

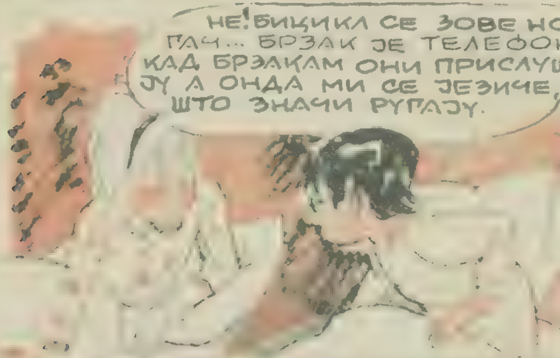
ОСТАЋУ НА СТРАЖИ ДА ПРИСЛУШКУЈЕМ!

...ВЕСНА, ТИ СИ СРЕЋНА ЈЕР ИМАШ САМО ЈЕДНОГ БУМБАРА, ПА ГА ЛАКО МОЖЕШ УТАБАНИТИ.
БУМБАР'КА! ТО ЈЕ БРАТ! А ШТА ЗНАЧИ „УТАБАНИТИ"?
УТАБАНИТИ ЗНАЧИ ПОКОРИТИ...

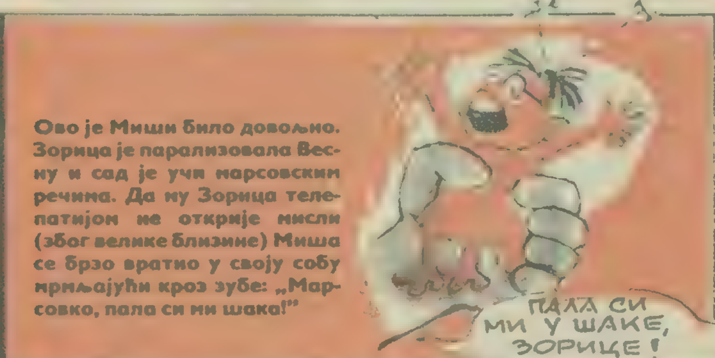
АЛИ ЈА ИМАМ ДВА СТАРИЈА БУМБАРА, И КАД СЕ ПОСЛУЖИМ БРЗАКОМ...
БРЗАК, ЗНАЧИ ЛИ ТО БИЦИКЛ?

НЕ! БИЦИКЛ СЕ ЗОВЕ НОГАЧ... БРЗАК ЈЕ ТЕЛЕФОН. КАД БРЗАКАМ ОНИ ПРИСЛУШКУЈУ А ОНДА МИ СЕ ЈЕЗИЧЕ, ШТО ЗНАЧИ РУГАЈУ.

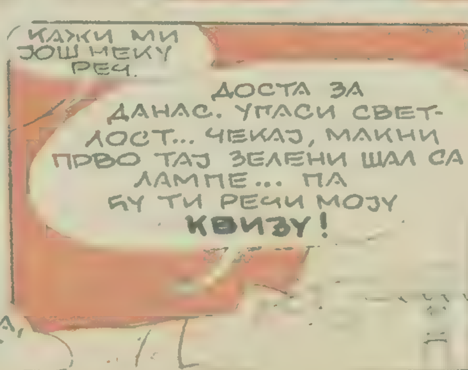
И ТАКО ТИ ИМАШ, ЗНАЧИ СВОЈ ТАЈНИ РЕЧНИК...

Ово је Миши било довољно. Зорица је парализовала Весну и сад је учи марсовским речима. Да му Зорица телепатијом не открије мисли (због велике близине) Миша се брзо вратио у своју собу мрмљајући кроз зубе: „Марсовко, пала си ми шака!"
ПАЛА СИ МИ У ШАКЕ, ЗОРИЦЕ!

ПРЕ СИ МИ РЕКЛА ДА САМ „МАРСОВКА!" ШТА ТО ЗНАЧИ?
МАРСОВКА ЗНАЧИ ДОСАДНА, А МАРСИРАТИ-ДОСАЂИВАТИ.

КАЖИ МИ ЈОШ НЕКУ РЕЧ.
ДОСТА ЗА ДАНАС. УГАСИ СВЕТЛОСТ... ЧЕКАЈ, МАКНИ ПРВО ТАЈ ЗЕЛЕНИ ШАЛ СА ЛАМПЕ... ПА ЋУ ТИ РЕЋИ МОЈУ КВИЗУ!

КВИЗА? ШТО ЈЕ ТО?
КВИЗА ЈЕ ТАЈНА.

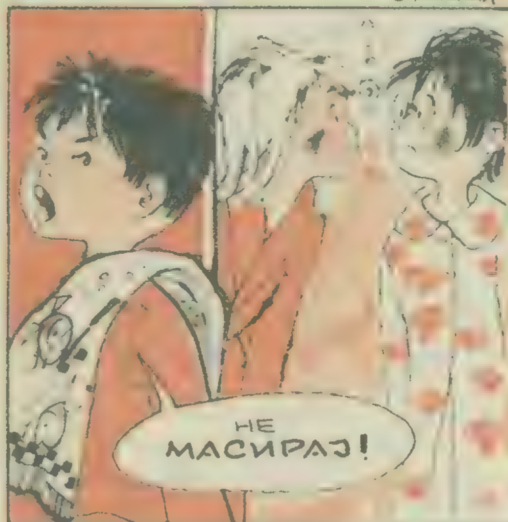

ТИ ИМАШ ТАЈНУ?
ИМАМ! СЛУШАЈ... ПШ... ПШ...
Миша

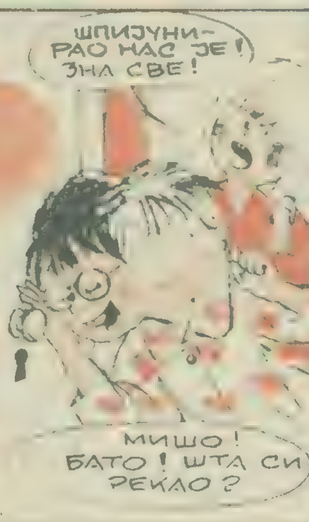

А Весна и Зорица никако да се пробуде! Весна се тешко буди, закључио је Миша, јер је још под утицајем ГАМА ЗРАКОВА, а Зорица је исцрпљена због тога што је истрошила велику количину енергије да покори Весну. Кад је мама пробудила две лењивице Миша уграби прилику да први заузме купатило.

Зорица и Весна се погледаше. — Шта је то рекао твој бумбар? — запита Зорица. — Не знам, али немојте га сад УТАБАНИТИ! Миша је чуо њихово шапутање и све разумео. — Нећете ви вашег бумбара, то јест брата никад утабанити, то јест покорити! — узвикну Миша и тријумфално уђе у купатило.

Миша није чуо шта значи ова реч али се правио да зна. Уосталом, важно је да зна да су Марсовци ту, у кући.

Добривоје Рокић био је зачуђен поступком своје кћерке јер је знао колико је тврдоглава. Да то није..?

Миша би добио батине (на пример пар шамара) што је ово рекао за рођаку Зорицу али тата се журио на посао...

Весна и Зорица попиле су по мало беле кафе мумлајући нешто пуних уста тако да Миша није могао да разуме шта говоре. Али не ка! Раскринкаће он њих!

Девојчице су се брзо обукле. Весна обично отеже и гњави и њена мама се изненадила кад су излетеле на степениште.

Веснина мама Марија спремила је за кћерку жуманце јер она данас има два часа математике па би јој јаје појачало памћење. Да јој жуманце не пропадне, понуди га Миши али он се још кад је имао две године заклео да неће пити сирово јаје.

Весна је изишла мало раније да би била насамо са Зорицом и да их Миша не прислушкује.

Весна се све више дивила Зорици. У разговору стигоше пред Зоричину школу.

Та школа била је у ствари неки курс на који иду највећи дебелоглавци, деца веома наивних родитеља.

— Види ли она нас кроз своје дебеле ћороскопе? — викну Жика Кратофил, окорели репетент, црна узданица својих родитеља. Сви се грохотом насмејаше. Али то Зорицу није нимало збунило.

Ова Зоричина изјава изазвала је општенародно весеље.

Ништа није драже глупаку него да нађе глупљег од себе. Зато су се ови понављачи толико смејали Зоричиној изјави да је дошла у „књижариште".

Иако је кренула раније од куће Весна је и јутрос закаснила. Наставница енглеског језика Качаревићка (звана Џеси) дочекала је врло свечано: — Добро дошла у нашу малу средину, драга Весна!

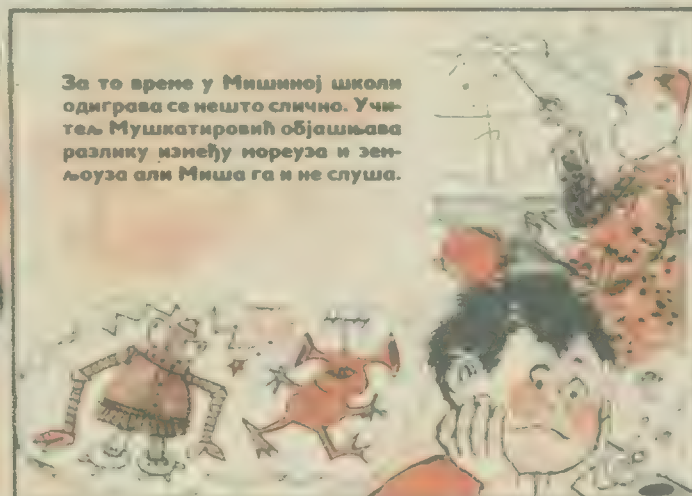
Поступак наставнице Качаревић потпуно је збунио Весну. Пред целим разредом јој је рекла да лаже! Што је најгоре, Качаревићка је у праву. Весни не пада на памет ниједна енглеска реч. Пријатељице из прве клупе јој шапућу али она ништа не чује.

Јесте, то је нова реч али не енглеска већ из Зоричиног речника а значи „преварити". Али то се, наравно, наставници не може објаснити.

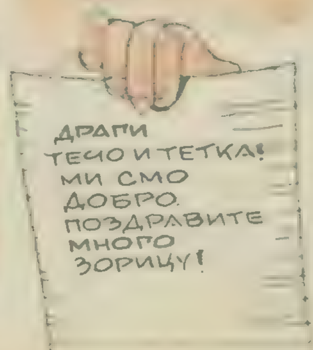
За то време у Мишиној школи одиграва се нешто слично. Учитељ Мушкатировић објашњава разлику између мореуза и земљоуза али Миша га и не слуша.

Миша је смислио генијални план да раскринка Зорицу. Ако је права Марсовка онда она има моћ да се истовремено налази на два места: у Београду код њих и у Бокоришту код своје куће. Написаће писмо њеној мами додајући да поздраве Зорицу. Ако она није тамо тетка и теча ће се само насмејати.

Миша је морао да преда писмо учитељу. Шта ће се сад догодити?

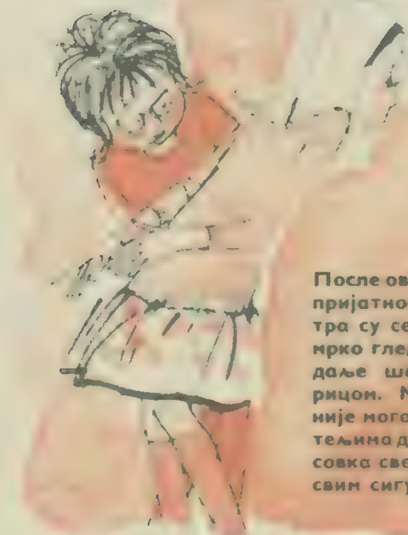

Закон не штити тајну ђачке приватне преписке коју наставници улове на часовима и зато је учитељ Мушкатировић мирне савести прочитао Мишино писмо.

После ових школских непријатности брат и сестра су се неколико дана мрко гледали. Весна је и даље шапутала са Зорицом. Миша, наравно, није могао да каже родитељима да је Зорица Марсовка све док не буде сасвим сигуран.

Било је касно и таксисти су се разишли кућама па су њих двоје пешице кренули кроз Београд у улицу где станују Рокићи.

Једне хладне ноћи, нешто пре поноћи, две полупромрзле прилике изашле су из једног аутобуса који је због снежних наноса каснио два и по сата. Док се у кући Рокићевих увелико спава, ове две прилике упутиле су се баш тамо.

Нигде у близини телефонске говорнице. Кроз снег до колена (и још пада) Бокориштанци су два сата лутали Београдом док нису нашли кућу у којој живе Рокићеви!

Капија је закључана. Звоно за домара не ради јер су домари укинути. Врло непријатна ситуација.

Али снег је пригушио дошљаков глас. Нико га не чује!

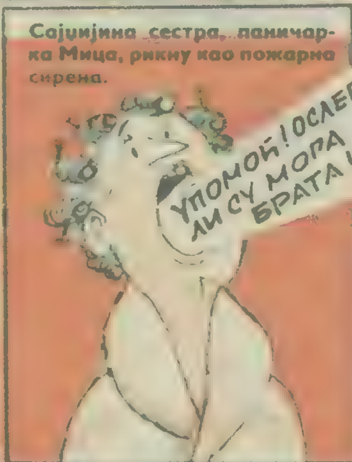
Ко се није никад нашао касно у ноћи пред затвореном капијом тешко ће разумети како су се осећали путници. Док су остали у топлим креветима они се смрзавају.

Човек по имену Милутин знао је шта ради. Грудвама је гађао ролетне најнижих прозора. Неко ће већ чути вику са улице. Први је чуо сајџија Ричард Јусић који станује...

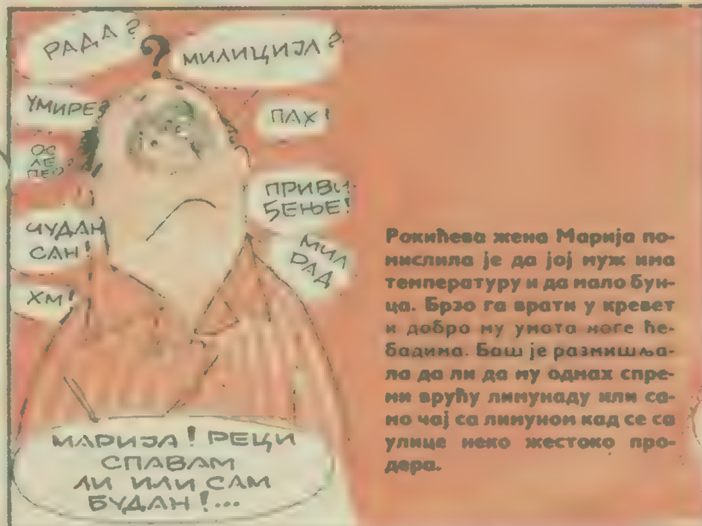
...испод Рокића. Отворио је прозор да види шта је то и — фљас!

Рокићева жена Марија помислила је да јој муж има температуру и да мало бунца. Брзо га врати у кревет и добро му умота ноге ћебадима. Баш је размишљала да ли да му одмах спреми врућу лимунаду или само чај са лимуном кад се са улице неко жестоко продера.

Неспоразума више нема. Пред кућом су родитељи мале Зорице, Милутин и Рада Капоровић. Али откуда, Милутин у пола три? Шта ће он и Радојка сад ту? Итд.

Али, један човек са црном крпом преко десног ока стајао је пред Рокићевим вратима.

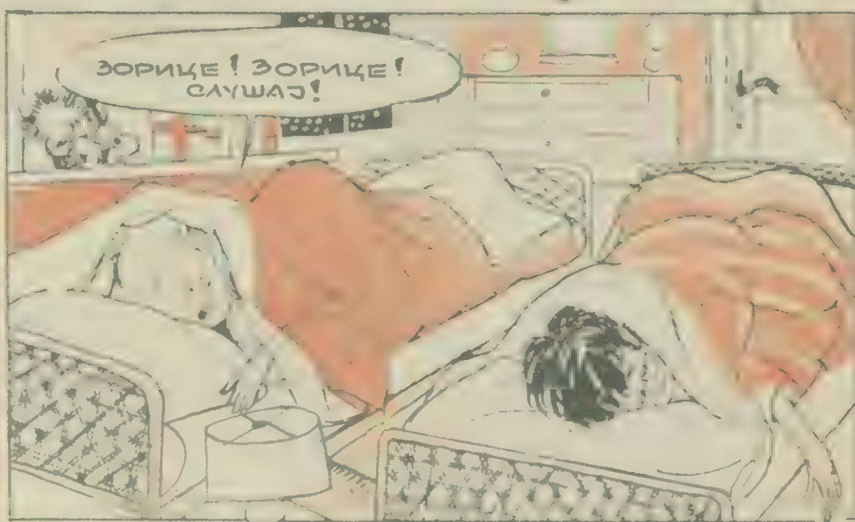
Сајџија Ричард Јусић и његова сестра Мица (паничарка и свађалица какве нема надалеко) стајали су као укопани пред вратима.

Е, људи, каквог све света има! Сусетка Мица убацила је свога брата сајџију у кревет Весниног тате Добривоја. Хоће по сваку цену да прави скандал! Неће му дозволити да устане док не дође хитна помоћ. Срећом, деца спавају и не виде ово чудо. То јест, спавала су док се Весна није пробудила од галаме. Она упали светлост.

Зорица има прилично тврд сан. Не чује ни будилник са дуплим звоном. Зато је Весна мало продрмуса ногом.

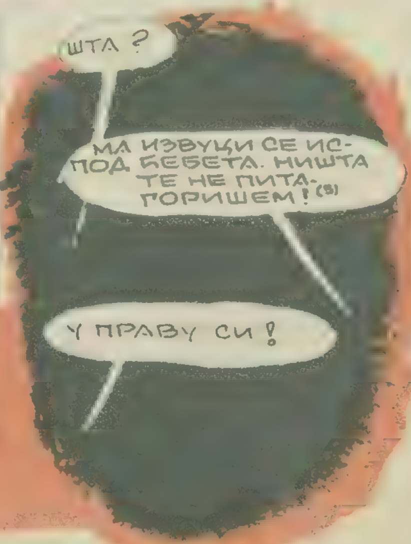

Кад усред ноћи одјекну **ПЕНИЦИЛИНСКИ КРИК** онда се и Зорица преплаши, утолико пре што није нимало храбра иако је од тате могла наследити ту особину (али она је углавном на маму). Да се нису лопови увукли у кућу? Зорица брзо угаси светлост.

Светлост је упаљена али две рођаке тресе трема. Шта се догађа у кући?

7) ГЛУПА

Двојчице чују разне гласове, отварање и затварање врата. Зар то нико други не чује? Зашто се тата и мама не пробуде?

Као муње скочише са кревета и држећи се за руке потрчаше према соби Весниних родитеља. Кроз кућу се и даље чуло шапутање, шкрипање и ходање као да је цела банда имала ту састанак.

Ко то лежи у кревету Весниних родитеља? Ко је тај човек са црним повезом преко левог ока? Девојчице би хтеле да викну али изгубиле су моћ говора. У оваквим ситуацијама Весна се потпуно парализује и НЕ МРДА али срећом Зорица реагује наглим БЕЖАЊЕМ па је повуче за руку.

Какво изненађење! Весна и Зорица нађоше у ходнику пред улазом своје родитеље како нешто расправљају.

Као да је заиста пала с Марса, Зорица паде на столицу! — Не почињи с тим идиотизмима! — припрети јој најка Радојка али одмах затим диже је са столице да је изљуби. — Јадно дете, а ја сам се бојала да је нестала! — рече Радојка.

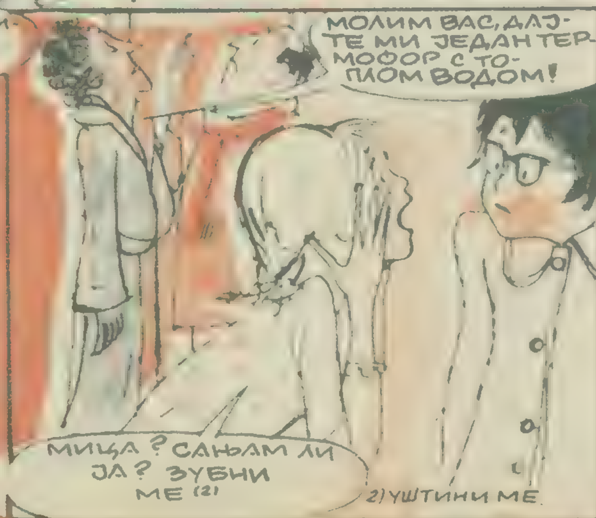

1) ДО ВИЂЕЊА!

Али пред Рокића се испречи сусетка Мица. Држала се као санта леда.

Видите ли како је сусетка Мица дрска! Она збиља нема намеру да оде све док не дође хитна помоћ да прегледа око њеном брату! Које оно беше? Лево или десно?

У Весниној глави полако се састављају коцкице и излази јој пред очи цела слика.

— Рекла сам ти да не бацаш грудве! — гунђала је мужу Милутину тетка Рада. — А како би онда ушли у кућу! — правда се Милутин. Добривоју Рокићу је доста сусетке и њеног брата па рикну као лав:

Рокићева жена Марија не жели свађу са сусетком Мицом јер зна шта то значи (морали би да мењају стан због тога).

— Шта ћемо сад? — питала је тетка Рада. — Е, сад ћемо из ових стопа да припитамо онога мамлаза мога сина зашто је писао оно писмо! Весна и Зорица нису имале појма о каквом је писму реч. — Зар сад? — рече мама Марија. — Сад! — викао је отац Добривоје.

Шта је то скувао Миша? — питају се Весна и Зорица. Зар збиља мора да му се суди по хитном поступку, дубоко у ноћ?

Јадни Миша, тако је мали а створио је тако велику гужву. А тек да зна да је саjuија Јусић у татином кревету! Сигурно не би тако слатко спавао.

Он баш сања како се васионским бродом спушта на Марс да професору Прометеусу уништи одашиљач убиствених зелених ГАМА ЗРАКОВА. Весна га буди, али Миша је не чује од буке ракетног мотора. Миши стварно прети велика опасност, али не од гама зрака.

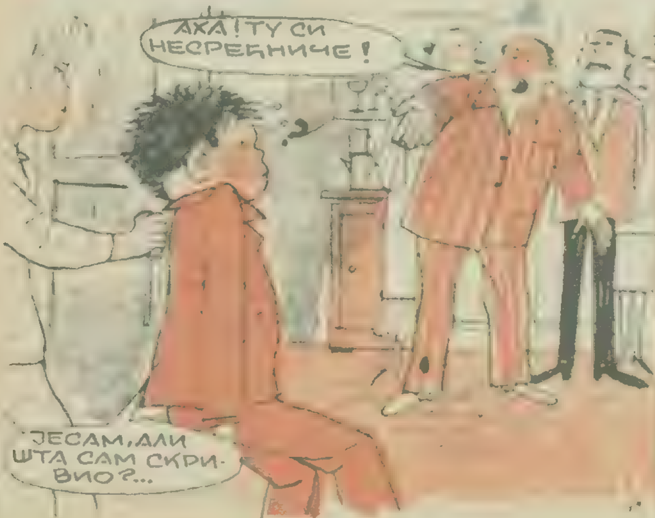

Сад! Миша је схватио да ово није шала. Мрљајући поспано крену у папучама за сестром и Зорицом не очекујући ништа добро.

Тата Добривоје скочи према Миши да га зграби и да га одмах, без велике расправе, казни батинама. Али Миша се склони иза тече, који заустави Добривоја и предложи да се пре кажњавања обави испитивање оптуженог и суђење.

Победило је мишљење тече Милутина и поче испитивање оптуженог.

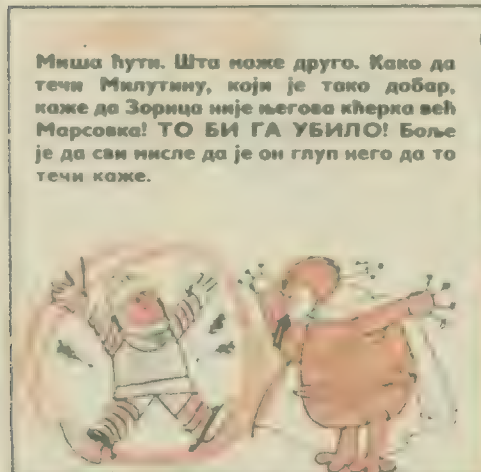

Испитивање и суђење усред ноћи, без психолошке припреме, с неба па у ребра! Миши није лако! Да ли ће се неко јавити да му буде адвокат?

Теча Милутин је ућуткао жену јер не воли кад се деца оштрим речима испитују. Треба то радити лепим речима: — Мишо, ДРАГО ДЕТЕ, зашто си нам послао писмо у коме поздрављаш Зорицу кад је она овде код вас? Каква је то шала?

Миша ћути. Шта може друго. Како да течи Милутину, који је тако добар, каже да Зорица није његова кћерка већ Марсовка! ТО БИ ГА УБИЛО! Боље је да сви мисле да је он глуп него да то течи каже.

Радојка је мало задремала од пута...

— Доста је било глупости! — загрме Добривоје. — Губимо превише времена са овим мангупом! У року од ТРИДЕСЕТ секунди хоћу да чујем јасан и потпун одговор! — Пазите сад шта ради једна сестра! Весна одбројава Миши уназад тридесет секунди! То њу забавља али како је Миши!?

Али на петнаест најчин шамар заустави овај живи сат. Ето, никад се не зна коме ће пре пући. А Миша види да нема куд...

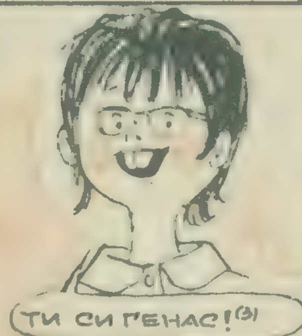

Ситуација се разбистрава! Миша је одлучио да говори! Да ли ће рећи истину? Како ће она одјекнути? Какве ће то последице имати за њега и остале? Све је још неизвесно.

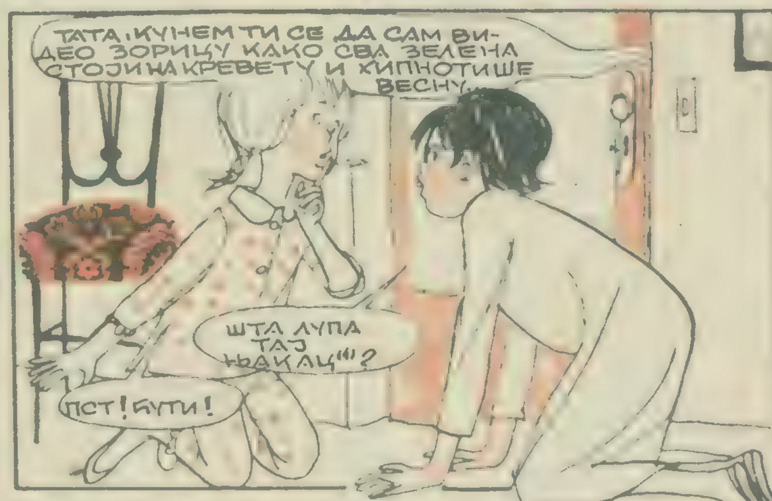

Отац Добривоје био је задовољан што Миша жели само ЊЕМУ да се исповеди и са извесним поносом узе га под руку па кренуше у дневну собу. Весна је горела од жеље да чује шта ће Миша рећи а зато СЛАГА маму.

Весна и Зорица чучнуше поред врата дневне собе одакле се чуо поверљиви разговор између оца и сина.

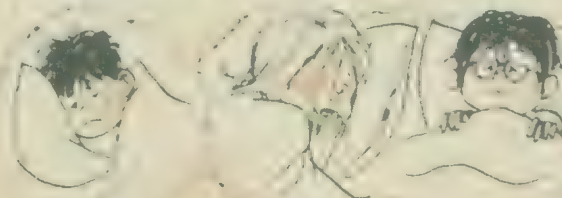

Разговор између оца и сина био је завршен. Добривоје отвори врата показујући прстом сину да изађе. Али Весна и Зорица су чучале пред вратима и Миша паде преко њих. Добривоју прекипе и почасти их све троје ВРУЋИМ батинама.

Деца одоше у кревет да плачу. Добривоје исприча жени и рођацима разговор са сином и на лицу места објави НАРЕДБУ БРОЈ 1.

Наредба број:
1. Одмах ће се спалити сви Мишини фантастични романи.
2. До даљега нико с Мишом неће говорити. Добијаће за јело само хлеб, воду и витамине.

1) ПОСМАТРАМО 2) ТАЈНУ 3) ГЕНИЈЕ
4) МАГАРАЦ 5) ХЕРОЈ

Први део наредбе је одмах извршен спаљени су фантастични романи. Тиме је ова драма добила неславни епилог. Али није! Сајџија Јусић је и даље у татином кревету.

Иако је од тате добила батине Весна га, наравно, још воли и брине како ће он на спавање кад му се сусед уселио у кревет. Требало би измислити нешто да се Ричард и његова сестра Мица врате у свој стан. Али шта?

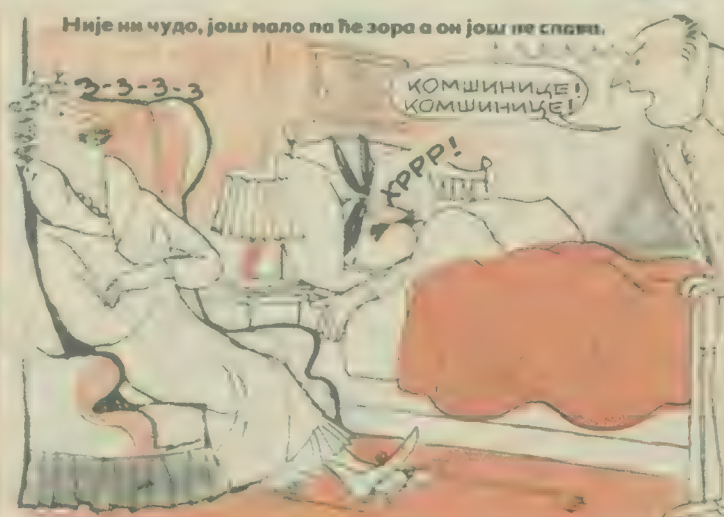
1) СИТНИЧАРИ

Док Весна и Зорица смишљају како да избаце сајџију Јусића из татиног кревета, Добривоје је изгубио стрпљење...

2) ХЕРОЈ 3) БРАТ

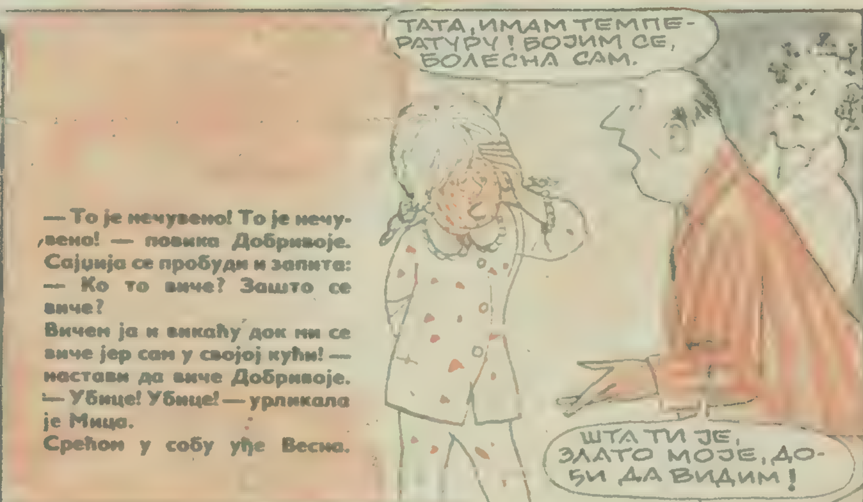
Није ни чудо, још мало па ће зора а он још не спава.

— То је нечувено! То је нечувено! — повика Добривоје. Сајџија се пробуди и запита:
— Ко то виче? Зашто се виче?
Вичем ја и викаћу док ми се виче јер сам у својој кући! — настави да виче Добривоје.
— Убице! Убице! — урликала је Мица.
Срећом у собу уђе Весна.

Весна седе на кревет поред сајџије.

Обоје изиђоше готово трчећи...

Сајџија и његова љута сестра Мица одлазе али мале богиње остају па се не зна шта је горе. Кад се богиње залепе Зорици и Миши ова кућа постаће болница! Тако је то изгледало на први поглед.

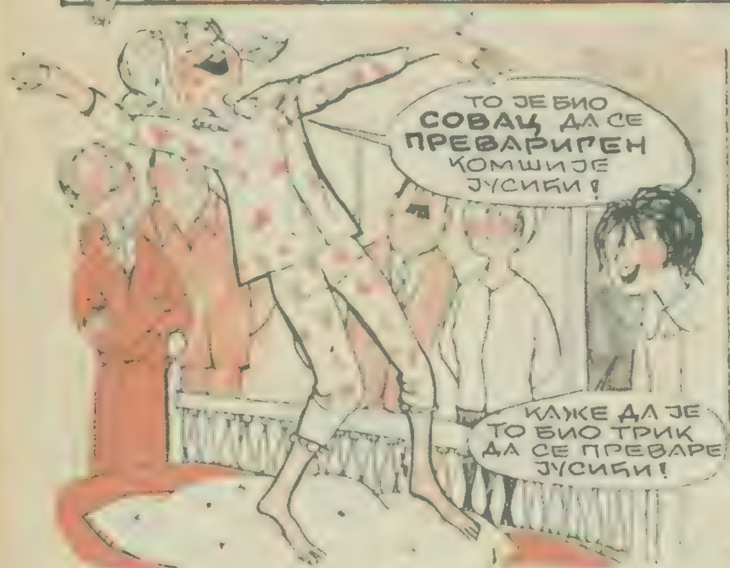
Мама Марија је узбуђена, а како и не би била . . .

Али Весна се само смеје . . .

Настао је тајац као кад се на рулету зауставља куглица. Хоће ли пасти на црно или на црвено, то јест на батине или на весеље. Пошто му је Весна избацила сајџију из кревета, тата Добривоје одлучи да се треба смејати.

— Ма како то говориш, као лудаци — пресече Добривоја његова жена.
Весна се баци тати у наручје да искористи његову добру вољу.

Да ли ће тата Добривоје опростити Миши казну?

То је увек оно нај-горе за родитеље! Тек изрекну казну а одмах затим тре-ба да је пониште! А Весна баш то тражи од оца!

Тата Добривоје хтео би да буде озбиљан и да бар један дан траје та Мишина казна (тачка 2. из наредбе) али како може да из-држи кад га Весна та-ко лепо моли: „Татице драги, опрости му, та-тице, молим те!"

„Сутра" рече тата Добривоје. Али то сутра је већ дошло! Већ је јутро и док у другим ку-ћама устају, код Рокићевих тек сад иду у кревет и Добривоје би хтео у свој али . . .

Пошто су били уморни, иако им баш није било удобно, Добривоје и Милутин лепо су се наспавали на каучу.

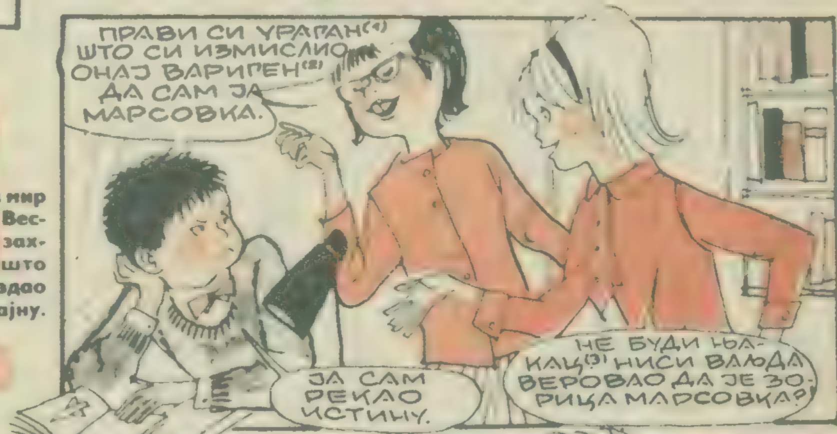

Буђење је било у кући Рокићевих негде око 11. Наравно, деца нису могла у школу, а и Добривоје је изостао са посла (из породичних разлога). Миша је помилован. Тачно у 14 часова друштво се окупило за столом. Било је ту смеха!

Увече су Радој-ка и Милутин отпутовали за Бокориште. По-што су најпре добро наклука-ли Зорицу раз-ним саветима...

Опет влада мир и Зорица и Вес-на иду да зах-вале Миши што није тати издао Зоричину тајну.

1) ХЕРОЈ 2) ПРЕВА-РИТИ 3) МАГАРАЦ 4) ТАЈНА 5) ОТКУЦА-ТИ

Је ли Зорица месечарка или је то опет нека њихова измишљотина?

КРАЈ

Денис: КОКИЦЕ

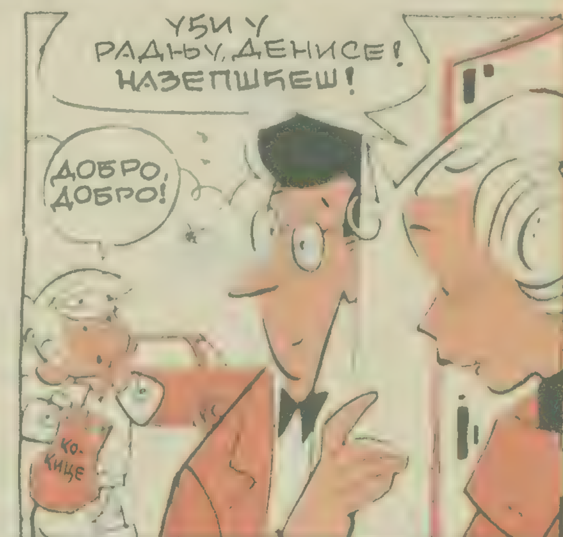

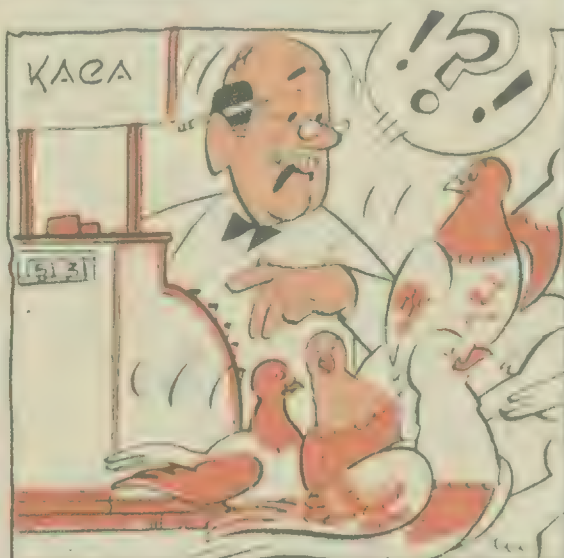

ПОЛАКО! ШТО СТЕ НАВАЛИЛИ СВИ ОД-ЈЕД-НОМ!

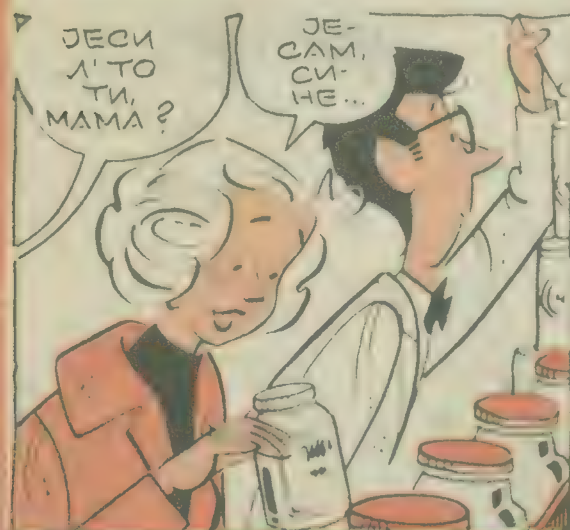

ДЕНИСЕ! ЈЕСИ Л' ТУ, ИСПОД...?
ЈЕСАМ, МАМИ-ЦЕ! ТЕ ПТИЦЕ МОРА ДА МИСЛЕ ДА САМ ЈА СПОМЕНИК НА ТРГУ!

ДОСТА... НЕМА ВИШЕ ЗА ВАС!

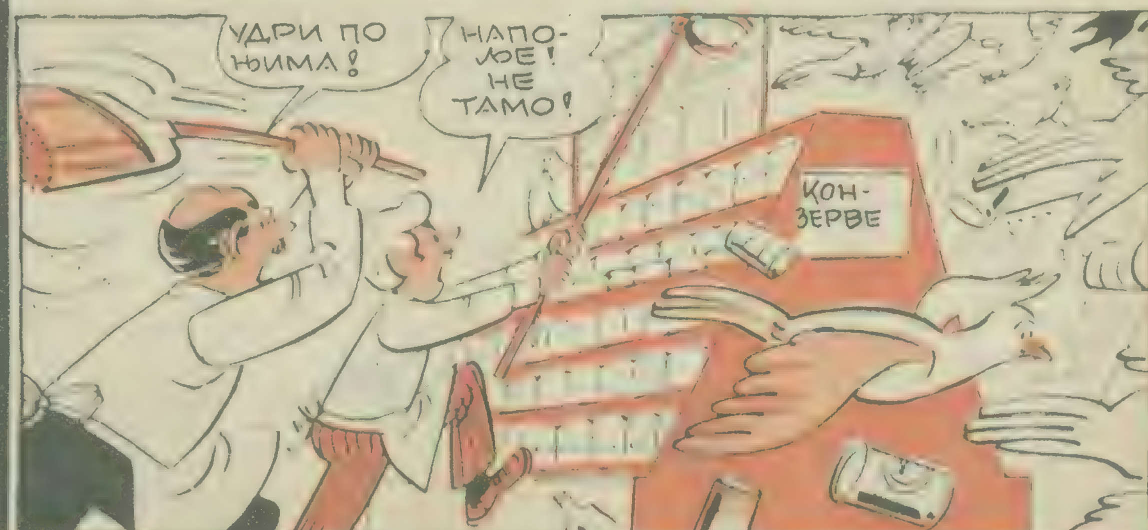

КАСА
!?!

ИШ! ИШ! ОДЛАЗИТЕ! ГУБИТЕ СЕ ИЗ РАДЊЕ!

ТОРЊАЈТЕ СЕ, ПРОКЛЕ-ТИ-ЊЕ!

ЈЕСИ Л' ТО ТИ, МАМА?
ЈЕ-САМ, СИ-НЕ...

ОХ! ШТА ЈЕ САД ОВО?!!

УДРИ ПО ЊИМА!
НАПО-ЉЕ! НЕ ТАМО!
КОН-ЗЕРВЕ

ИМАМ ИДЕЈУ, ЧИКО!
ТИ СИ УВЕК ПУН ИДЕЈА!

5
АЛ' ГУБИ СЕ И ТИ! ЗА ДАНАС МИ ЈЕ ДОСТА ТВОЈИХ ИДЕЈА!

6
ТАЈ ЧИКА СЕ МОЖДА РАЗУМЕ У БРАШНО И ШЕЋЕР... АЛ' ЗА ПТИЦЕ ЈА САМ МАЈСТОР!
ЗА СВЕ СИ ТИ МАЈСТОР... ЧИНИ МИ СЕ!

ЕВО, ЛЕПЕ МОЈЕ ПТИЧИЦЕ! САМО ДОЂИТЕ... ПИ... ПИ... ПИ...
КОКИЦЕ

ТРЕБА САМО ДА КУПИТЕ КЕСУ КОКИЦА К'О ШТО САМ ЈА УРАДИО!

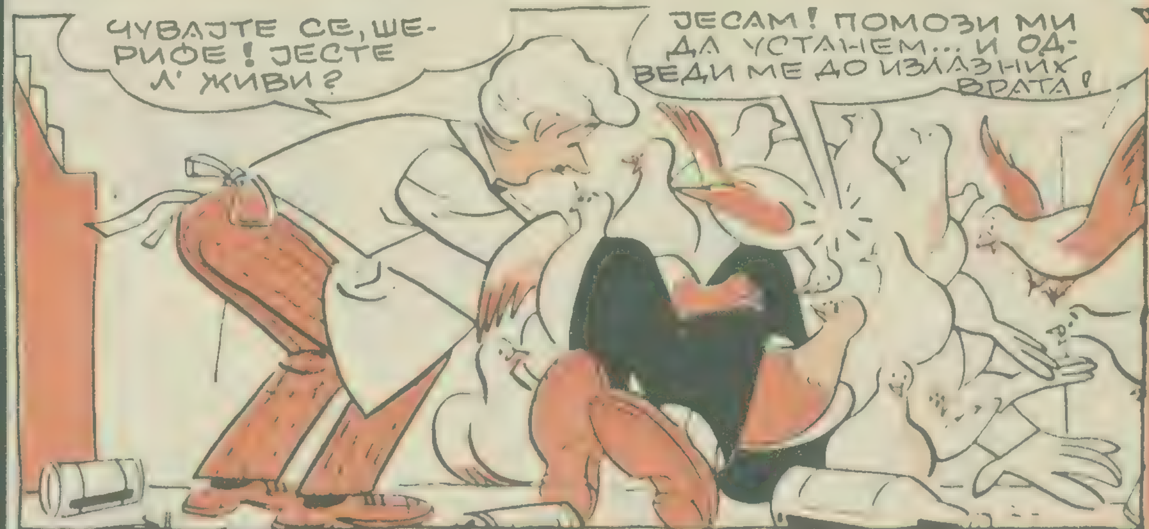

АХА... КОКИЦЕ! ТАЧНО!

ДОБРЕ МОЈЕ ПТИЧИЦЕ! САМО СЕ ВИ ПОСЛУЖИТЕ... СВЕ ЈЕ ОВО ЗА ВАС!
КОКИЦЕ

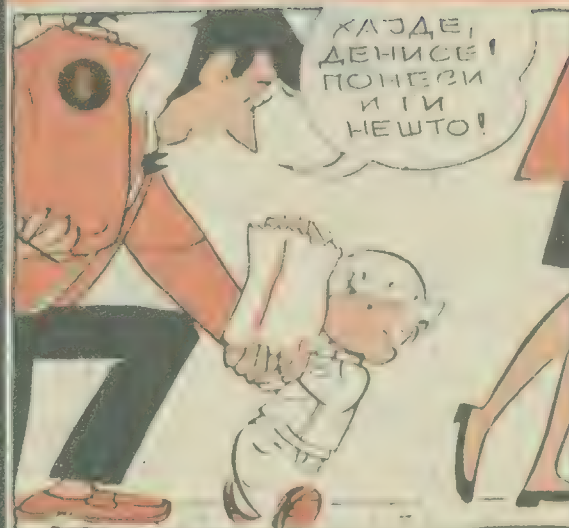

ЧУУПС!

ВИ, ГОЛУБОВИ, ТРЕБА ДА СТЕ СРЕЋНИ ШТО ИМАТЕ ПРИЈАТЕЉА К'О ШТО САМ ЈА!

ЧУВАЈТЕ СЕ, ШЕРИФЕ! ЈЕСТЕ Л' ЖИВИ?
ЈЕСАМ! ПОМОЗИ МИ ДА УСТАНЕМ... И ОДВЕДИ МЕ ДО ИЗЛАЗНИХ ВРАТА!

ПОКАЖИ МИ КОЛА МИЧЕЛОВИХ!
ЕНО ОНА ПЛАВА, ТАМО!
ПАРКИНГ

ХАЈДЕ, ДЕНИСЕ! ПОНЕСИ И ТИ НЕШТО!

ХЕНРИ! ПОГЛЕДАЈ!

СТРАШНО НАМ ЈЕ ЖАО ЗБОГ ГУЖВЕ!
БЛАГАЈНА

НИШТА, КОМШИНИЦЕ! ПТИЦЕ СУ ПТИЦЕ... ХА, ХА!

ИШ! ИШ!
ОДЛАЗИТЕ!
ГУБИТЕ СЕ, ГОЛУБОВИ!

ПА, МАЛО ГУЖВЕ НЕ ШКОДИ! БАР РАЗБИЈЕ ДОСАДУ! ХА! ХА!
ЈАСНО! И ЈОШ СТЕ ПРОДАЛИ ТОЛИКЕ КОКИЦЕ!
ПАРКИНГ

НЕ РАЗУМЕМ. НЕКО ЈЕ ПРОСУО КОКИЦЕ ПО КОЛИМА... И У КОЛИМА!

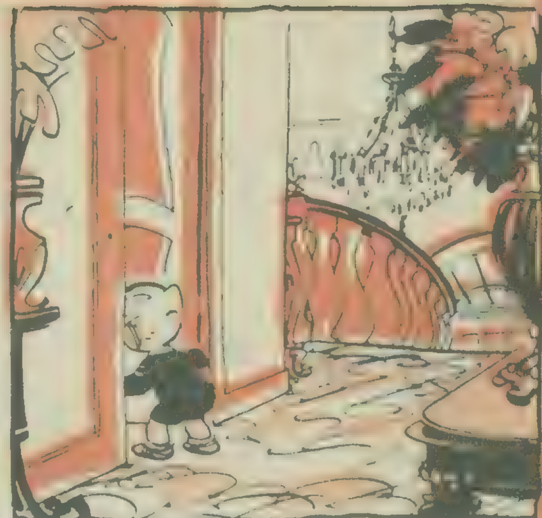

БРЗО, ДЕНИСЕ! ПОКУПИ ИХ И ИЗБАЦИ...
АЛИ, МАМА... ЈОШ СУ ТОПЛЕ И МНОГО УКУСНЕ!
УЧИНИ К'О ШТО ТИ ЈЕ МАМА КАЗАЛА!

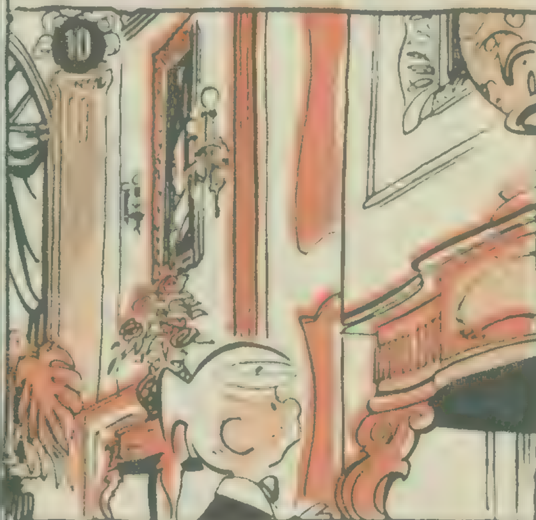
9

ДАЈ ГАС, ТАТА! ОНИ МИСЛЕ ДА СМО МИ **ФАБРИКА КОКИЦА!**

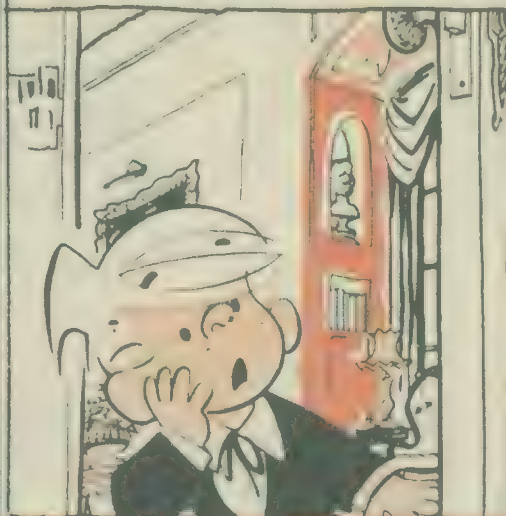
КРАЈ

Денис ИСТРАЖИВАЧ

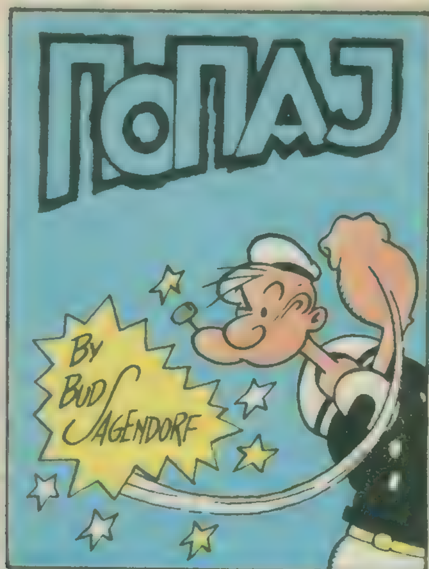

ПОПАЈ
BY BUD SAGENDORF

ТРА-ЛА-ЛААА!
ИЗГЛЕДАШ К'О МАЧАК КОЈИ СЕ НАЈЕО ЦИ-ГЕРИЦЕ!

ВОЛИШ ЛИ ТИ СВОГ СТАРОГ ОЦА?
ПА... ВОЛИМ ТЕ! ТИ СИ МОЈ ЈЕДИНИ ОТАЦ А ЈА ТВОЈ ЈЕДИНИ СИН!
МОРАМ ДА ТЕ ВОЛИМ!

А ДА Л' БИ ТИ ДАО СВОМ ДРАГОМ СТАРОМ ОЦУ ПОЛА МИ-ЛИОНЧЕ-ТА?!
ШТА?

'ТЕО БИХ ДА КУПИМ ВЕРЕНИЧКИ ПРСТЕН ЈЕДНОЈ ДИВНОЈ ОСОБИ КОЈУ САМ ЈУЧЕ УПОЗНАО!
ТИ НИСИ ПРИ ПА-МЕТИ!

ТАКО СЕ НЕ РАЗ-ГОВАРА С ОЦЕМ!
ШМРК!
КРАСАН ОТАЦ! НАПУСТИО СИ КУЋУ ИСТОГ ДАНА КАД САМ СЕ РОДИО!

И ТРИ'ЕС' ГОДИНА НИСИ ДОЛА-ЗИО!
ТО ЈЕ БИЛО ЗБОГ ТВОГ ДОБРА!

ДРЖАО САМ СЕ ПОДАЉЕ ОД КУЋЕ ДА БИХ ТЕ ПО-ШТЕДЕО СВОГ ЛОШЕГ УТИЦА-ЈА!
!
© King Features Syndicate, Inc., 1972. World rights reserved.

НИСИ МИ ОДГОВОРИО ЗА ОНО МИЛИОНЧЕ!

ФУЈ!
ЕТО! А ЈА САМ СТРАЋИО ТРИДЕСЕТ ГОДИНА ДА ПРАВИЛНО ОДГАЈИМ СИНА!
BUD SAGENDORF
1166/17

ОД ИДУЋЕГ ПЕТКА ▪ НА ОВОЈ СТРАНИ ▪ НОВА ЗАНИМЉИВА ИГРА ▪ ПОЗИВ НА ЦРТАЊЕ ▪ ЗА НАЈУСПЕШНИЈЕ РАДОВЕ ▪ ПРЕДВИЂЕНО ▪ ПРЕКО ХИЉАДУ ВЕЛИКИХ ▪ И ▪ БЕЗБРОЈ МАЛИХ НАГРАДА ▪ НЕ ЗАБОРАВИТЕ ▪ НОВА ЗАНИМЉИВА ИГРА

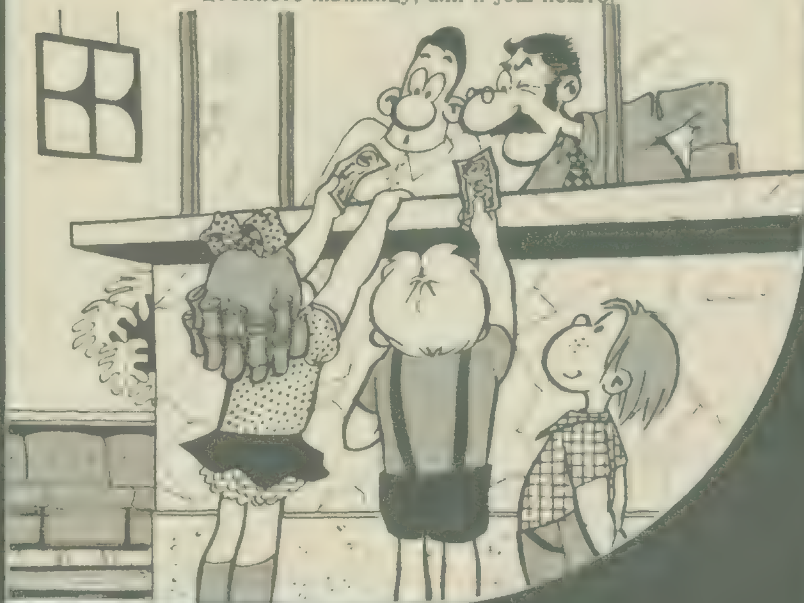
1

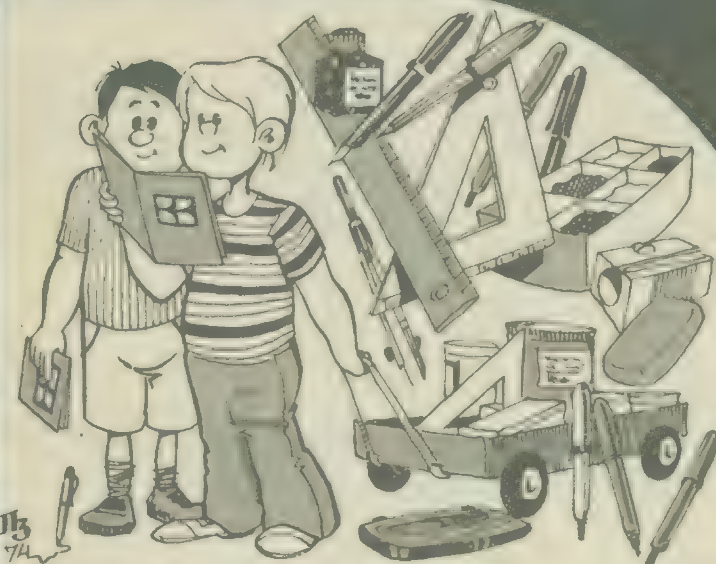
ЦРТАЈТЕ И БОЈИТЕ ОНО ШТО ВОЛИТЕ! Од идућег броја на овој страни почиње једна нова игра. Ваш задатак ће бити да што лепше нацртате знак за ђачку штедњу, да га обојите што шаренијим бојама које сами одаберете и пошаљите га Политикином забавнику . То је сав посао. Запамтите! Детаљна упутства и купон идућег петка на 18. страни „Забавника“.

2

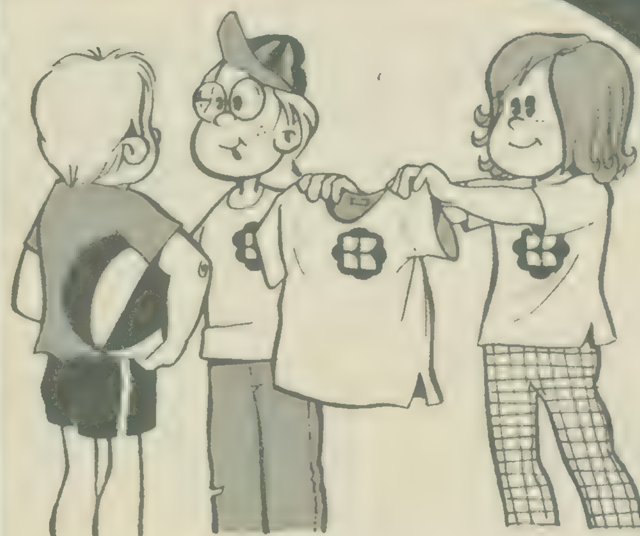
ПРВО ПРАВИЛО ИГРЕ. — Маскоту могу да нацртају сви читаоци Политикиног забавника који су ђаци и штеде код Београдске банке. Међутим, и они који још немају своју књижицу лако ће је стећи. Ево како. Узмите своју уштеђевину која не мора бити велика, најмањи улог износи 1,00 динар и отидите у најближу ББ. На шалтеру Штедња добићете књижицу, али и још нешто.

3

КОРИСНЕ СТВАРЧИЦЕ. — Сваки ђак-штедиша код ББ, и нови и стари, кад оде на шалтер да подигне новац или да га уложи, добиће, као награду што уме да штеди, нешто од школског прибора: хемијску оловку, комплет фломастера у боји, лењир, троугао, и др. Али то је тек почетак и овај поклон добијају сви. Они који се одлуче да цртају маскоту имају још веће могућности.

4

ХИЉАДУ И ЈЕДНА МАЈИЦА — Међу свим цртежима које ђаци-штедише пошаљу Политикином забавнику биће изабран 1.001 рад чији ће аутори добити на поклон модерну мајицу која се може носити преко панталона и сукње а погодна је и за плажу. ШТА ЋЕ БИТИ ПРВА ВЕЛИКА НАГРАДА НА КОНКУРСУ ЗА МАСКОТУ? ИЗНЕНАЂЕЊЕ У ИДУЋЕМ БРОЈУ НА 18. СТРАНИ.

ТРАЖИМО МАСКОТУ ЗА ЂАЧКУ ШТЕДЊУ

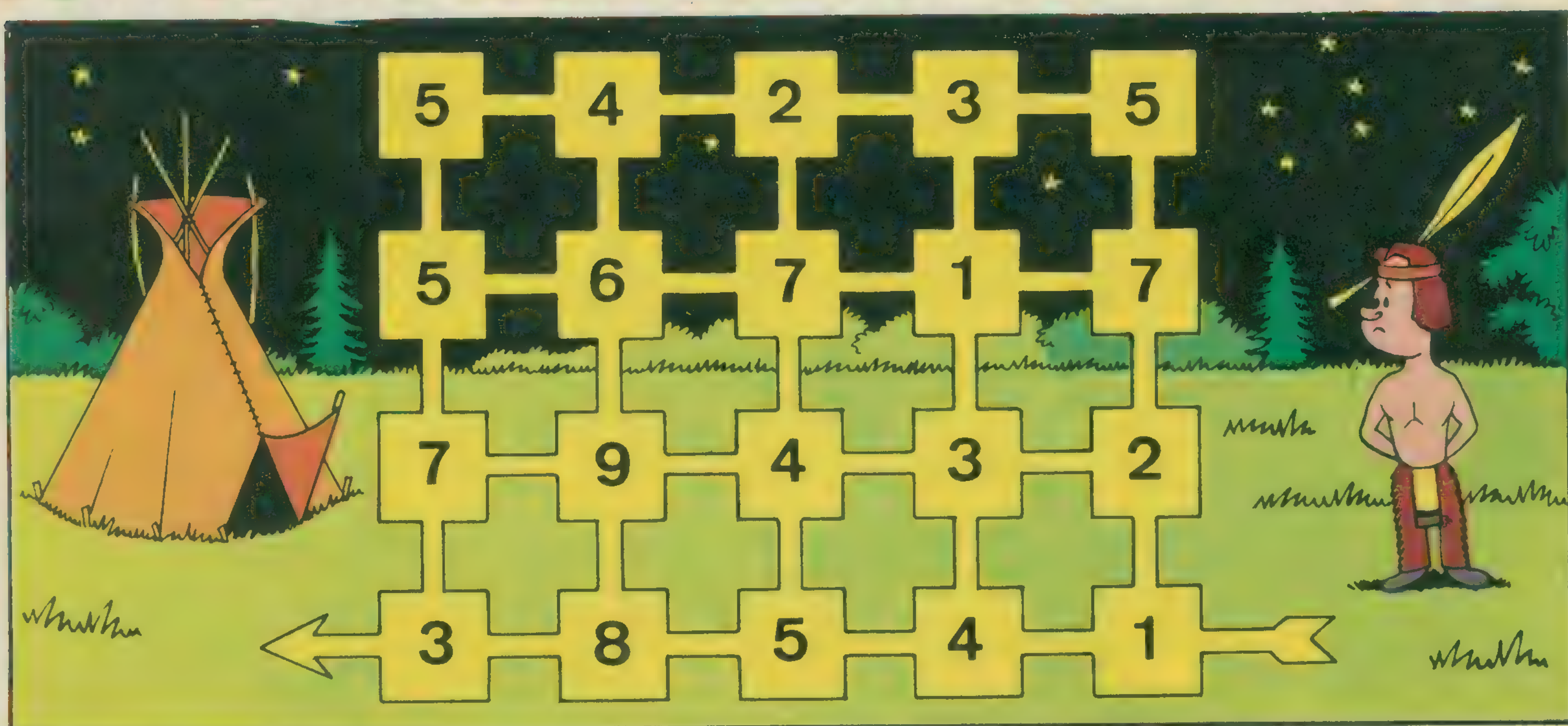

ПОМОЗИТЕ МАЛОМ ИНДИЈАНЦУ

Мали Индијанац Петлово Перо не зна добро рачун. Да би га приморао да га научи отац је испред породичног шатора, званог типи, поставио капију састављену од коцки означених цифрама. Напоменуо му је још да треба да иде из једне у другу коцку али да никако не сме да уђе у исту коцку два пута. На крају кад буде прошао кроз капију збир пређених коцки треба да буде 55.

Ноћ пада а мали Индијанац још није успео да пронађе пут до свог шатора. Хоћете ли му ви помоћи?

ОДГОВОР:

Ако сте пажљиво прегледали бројке на капији свакако сте уочили да се поједине појављују два па и три пута. Нека вас то не буни. Индијанац сме да прође кроз коцке обележене истим бројевима, али, као што смо казали, не кроз исте.

Ево тачног решења: 1 + 4 + 3 + 2 + 7 + 1 + 3 + 2 + 7 + 6 + 9 + 7 + 3 = 55!

ПРВИ ПУТ У ИСТОРИЈИ МЕДИЦИНЕ

ЧОВЕК БЕ

Већ десет минута срце Тора Олсена није куцало, а његовим венама струјала је течност бистра као вода. Температура му је пала на 30 степени. Тада је доктор Клебанов дао знак својој екипи.

Два месеца пошто је стигао у Вичиту на одслужење војног рока Тор Олсен је приметио да му отичу зглобови. У почетку на то није ни обраћао неку нарочиту пажњу, поготову што су му у амбуланти рекли да нема разлога да се брине. Међутим, оток је наставио да расте и ускоро су овог снажног двадесет једногодишњег момка болели не само зглобови на рукама, ногама већ и рамена и леђа. Корачао је с муком. Најзад, једног дана више није могао ни да се сагне да завеже пертле на ципелама. Двадесет и трећег фебруара 1972. године смештен је у болницу.

Лекари су утврдили да младић болује од вирусне жутице и одмах предузели одговарајуће лечење: строга дијета, лекови, лежање.

У току следеће три недеље његово стање се нешто поправило. Јетра се смањила и почела поново да функционише. И проценат ензима, после наглог пораста у почетку, смањио се на нормалу. Међутим, крајем марта јетра је поново почела да отиче.

ЖУТ КАО ЛИМУН

Олсен се жалио на грозницу, језу. Температура му се попела на 39,5 степени. Пожутео је као лимун и почео да халуцинира: с паничним страхом тражио је испод кревета „суседа одоздо". Двадесет и деветог марта више није знао ни како се зове!

Лекари су били немоћни. Схватили су да имају посла с једном ретком и веома опасном врстом жутице. Јак вирус, који је највероватније доспео у организам с неким серумом или ињекцијом, напао је јетру и она више није могла да врши своје функције. Отрови су кружили његовим телом и било је јасно да ће га убрзо одвући у смрт. Одлучено је да се болесник, који је био у безнадежном стању, хитно пребаци авионом у Сан Антонио, у Тексасу, на војномедицински центар Вилфорд Мол. Ипак, наде је било тако мало да је командант Олсенове јединице нашао два добровољца који ће, кад затреба, отићи по тело свог друга у Тексас и испратити га до његових родитеља који су живели у савезној држави Њујорк.

У току лета стање болесника се погоршало. Његове укочене и раширене зенице нису реаговале на светлост. Постао је готово неосетљив на бол. У тренутку кад је стигао на пријемно одељење налазио се у дубокој несвести.

Од сада се Олсенова судбина налазила у рукама двојице лекара: тридесет четворогодишњег гастроентеролога Џона Харлана и хирурга Џералда Клебанова, четрдесетогодишњака, озбиљног и солидног, који су још од 1967. експериментисали с новим методама лечења вирусне жутице. Два лекара су се одмах сложила да, пошто оболели не реагује ни на један лек, њима преостају још три начина лечења које познаје класична медицина.

Први је такозвана **масивна трансфузија.** Међутим, при том не би била замењена целокупна крв и отровне материје наставиле би да круже организмом и нападају јетру разарајући њене ћелије.

Други се састојао у томе да се пусти да **крв оболелог циркулише кроз здраву јетру узету са животиње** и стављену у специјални суд са пумпом. Могло се очекивати да орган остављен на миру неколико часова, на срећу пацијента, поврати своју способност пречишћавања. Ипак, два лекара нису у то баш много веровала.

НЕМА ОДГОВАРАЈУЋЕГ МАЈМУНА

Најзад, трећа могућност: успоставити **укрштену циркулацију** између болесника и — мајмуна бабуна! Овом поступку претходила је читава серија експеримената. Први пут је 1966. у медицинском центру у Вирџинији целокупна крв једног бабуна замењена физиолошким раствором и то расхлађеним. То је дозволило да се смањи и телесна температура животиње а да се при том не оштети ниједан витални орган. Након тога физиолошки раствор замењен је човечијом крвљу. Бабун се опоравио и после тога добро осећао. Опити су настављени у Вилфорд Холу. Ту је техника потпуног извлачења крви, такозвана ексангвино трансфузија, толико усавршена на бабунима да је постигнут стопостотни успех.

Следећа етапа била је повезати крвне судове животиње, у којима се већ налазила људска крв, и оболелог од вирусне жутице да би се између два организма створила укрштена циркулација: здрава бабунова јетра преузимала је на себе дужност да пречишћава крв човека. Клебанов је употребљавао овај метод са успехом. Али, ни он није долазио у обзир у Олсеновом случају из једноставног разлога — тренутно нису имали бабуна с његовом крвном групом!

Значи, требало је измислити неко ново решење.

МАЛО ОХРАБРЕЊЕ

У току 1969. године у овом истом центру испитивана је могућност да се крвни судови животиње потпуно испразне и да се у њих, пре но што ће се убризгати свежа крв, пусти да циркулише физиолошки раствор, у нади да ће се при овом „исушивању" повући и распадне материје које оболела јетра не може да пречисти и тако прекине смртоносни ток отрова а јетра регенерише.

На том методу радио је др Клебанов.

Истина, у почетку му је идеја да се тако исто „испира" и човек изгледала чудна мада је већ од 1963. доказо да пас коме се извуче и последња кап крви може да преживи двадесет минута и више. Ипак, врло брзо лекар се уверио да је овај начин веома занимљив и одлучио да га једног дана примени, онда кад ниједан други не буде долазио у обзир.

Прилика му се указала 1971. године.

У јануару је на Вилфорд Хол пренет у озбиљном стању један 47-годишњи поморски официр у пензији. Дијагноза: цироза јетре. Пацијент се налазио у дубокој несвести и у току неколико недеља ниједан од класичних начина лечења није могао да му помогне. Његова супруга се сложила да Клебанов с екипом изврши потпуну замену крви. Било је то прво потпуно извлачење крви у историји медицине.

После интервенције болесник се пробудио и препознао своју жену. Следећих дана толико је ојачао да је чак помогао болничарима

З КАПИ КРВИ

који су радили око њега. Рад јетре се побољшао. Међутим, недељу дана касније појавиле су се неке компликације и пацијент је умро.

Па ипак, почетна реакција оболелог охрабрила је Клебанова и он је исти поступак поновио на једном седмогодишњем дечаку који се такође недељама налазио у коми. На жалост, чим је почео да празни крвне судове, наступила је смрт. Аутопсија је показала да се јетра налазила у тако лошем стању да је свако побољшање било искључено.

ШТА НИЈЕ У РЕДУ?

Крајње обазрив и критичан, Клебанов је почео себи да пребацује. Питао се зашто поступак који даје тако добре резултате код животиња не успева код људи. У чему је основни разлог?

Можда је крив физиолошки раствор? Онај који је користио садржавао је натрујум, калијум, магнезијум и калцијум, основне материје које се налазе у крви. Али, како је у питању исцрпљен организам можда њему недостаје неки основни елемент? Можда је њихова резерва исцрпљена? И, Клебанов је одлучио да идући пут физиолошки раствор обогати албумином, основним протеином. Уз то, опити су показали да крв оболелог постаје сувише кисела после интервенције. Требало је наћи материју способну да то спречи. Кад је и то урађено, екипа је могла да се сматра спремном. Ипак, одлучили су да „испирање“ употребе само онда кад другог излаза не буде.

Годину дана касније догодио се случај са Олсеном. Чим су га Клебанов и Харлан прегледали, закључили су да им ништа друго не преостаје. Поново је измерен проценат патолошких ензима у крви оболелог. Показало се да они великом брзином разарају ћелије јетре. Млади Олсен више није реаговао чак ни на оштар бол. Прсти на рукама и ногама били су му згрчени, злокобан знак који је најављивао неизбежан крај. Преостало му је највише 48 часова живота!

Чим су Олсенови родитељи стигли авионом из Њујорка, лекари су им отворено изнели ситуацију.

— Могућност да преживи су минималне — почео је Харлан гледајући негде изнад главе несрећних људи. — Покушали смо све начине који се иначе употребљавају. Нова техника можда ће успети, а можда и неће...

— Учините најбоље што можете — једва је изговорио отац док је мајка брисала очи. — Имамо поверења у вас.

ТЕОРИЈСКИ — МРТАВ

У четвртак 31. марта, у 8 часова и 15 минута Тор Ослен је пребачен у операциони блок број 5. Анестезиолог, који је чекао спреман крај апарата за вештачко дисање, причврстио му је електроде на груди и главу. Измерена му је темепратура... Олсеново тело спојили с вештачким плућима и срцем. Екипа је напунила пумпу са око осаманест литара физиолошког раствора и спојила с апаратом за кисеоник. Будно су пазили да се у цевчицама не створи ниједан мехурић. Лекари Роберт Клајн, Џери Пау и Џон Бедингфилд направили су више малих зареза на слабинској вени, у препонама и на вратној жили и увели у њих дугачке цевчице из апарата.

У осам часова и 47 минута Клебанов је дао знак и пумпа је почела да ради. Крв је истицала кроз цевчице. Затим је у бутну артерију уведен физиолошки раствор. Охлађен на 5 степени С почео је да снижава температуру организма смањујући тиме све процесе размене материја и потребу мозга за кисеоником.

Анестезиолог је, не скидајући очи с контролне табле, пратио основне реакције пацијента. Око 8. и 45 температура је пала на 32°С хематокрит (мера за запремину крви) је нагло пао. Крв је од загасите прешла у светлоцрвену. У 8 и 53 хематокрит је пао на нулу. То је значило да у организму нема више крви! Притисак у артеријама износио је такође — нула! Срце је престало да куца! Електроенцефалограм је постао готово раван. Укочене и раширене зенице сведочиле су да је мозак мртав.

Теоријски Олсен је престао да живи. Његова температура усталила се негде испод 30 степени. Течност која је струјала његовим телом била је провидна као вода!

Осам до десет минута пошто је мозак престао да ради јер је сва крв извучена, Клебанов је дао знак да пумпа с физиолошким раствором стане. У апарат срце-плућа убачено је шест литара крви групе О да би се сјединила с кисеоником. После тога су је убризгали у апарат за циркулацију.

— Олсен је почео гладно да гута кисеоник — причао је касније Клебанов — његов мозак није био мртав! Зенице су добиле природну величину. Кад је машина успорена, пре но што ће бити искључена, срце је почело да куца и ускоро престигло пумпу!

ИЗВУКАО САМ СЕ!

Није прошао ни један сат од почетка „операције испирања“ а организам је био способан да одржи, без икакве помоћи, артеријски притисак. Уклоњене су цевчице, лекари су зашили крвне судове, превили пацијента. Олсенове зенице више ни су биле ни укочене ни раширене. До малочас зеленкаста кожа добила је здраву ружичасту боју.

У 12 и 45 болничари су пацијента вратили у шок собу, а лекари су с осмехом на лицу могли да јаве охрабрујућу вест родитељима. Око 16 часова Олсен је померио главу, па онда руку. У поноћ је отворио очи, а у суботу, у 9 ујутру, усправио се у кревету. И поред тога што се још није најбоље оријентисао, могао је да одговори на једноставнија питања.

Сутрадан, у недељу, крај Олсеновог узглавља нашли су се отац и мајка.

— Кад сам погледао око себе — сећао се касније млађић — помислио сам: Гле, тата и мама су овде! Шта ли они овде раде?

Испричали су му шта је са њим било.

— Па, јесам ли се извукао? — упитао је он на крају.

Срећна лица родитеља одговорила су му боље него икакве речи.

ПОСТАЋУ СТУДЕНТ

Овај успех изненадио је на хиљаде лекара широм света. На адресу болнице у Сан Антонију стизала су брда писама. Колеге су непрестано телефонирале распитујући се за поједине практичне детаље.

Од тада је потпуна замена крви уз претходно „испирање“ спасла животе многих тешко оболелих од жутице чија јетра више није могла да пречишћава крв, па су због тога западали у такозвану хепатичну кому.

— Ипак, овај метод не може сам да победи болест — више пута је поновио Клебанов. — Ми смо успели да доведемо организам у стање кад он може да се брани. „Испирање“ ослобађа тело отрова. Ми само пружамо јетри шансу да се обнови.

За разлику од ових скромних изјава лекара, Олсен има све разлоге да верује како је ова метода одлична. Повратио је своју стару тежину, његова коштана срж прорадила је и успела да створи нова црвена крвна зрнца која су заменила крв даваоца. Он се вратио у базу с намером да се чим одслужи војску упише на универзитет.

— Све је изгледало као да никад нећу постати студент — каже он задовољно — али испало је другачије.

Што се тиче његове мајке, она дуго није могла да дође к себи.

— Ко би помислио да Тор може да живи десет минута да му срце не куца и без иједне капи крви у својим венама. То је право чудо!

В. С.

Дан BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: БОГАТ ПЛЕН!

мање сладак од других бомбона

- јединi произвођач у југославији!
- јединствен технолошки поступак у свету!

INDUSTRIJA ČOKOLADE I BOMBONA SUBOTICA

НАЈТЕЖИ СЛУЧАЈ ДОНЕО ЈЕ ЂУРИ СЛАВУ –

АВАНТУРЕ ДЕТЕКТИВА ЂУРЕ

ОПЉАЧКАНИ

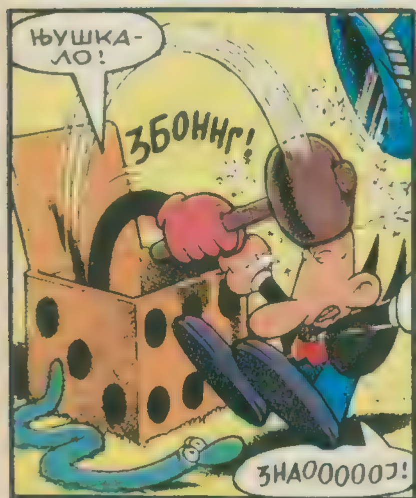
У ЛАС ВЕГАС ПОЗВАЛИ СУ МУДРУ ГЛАВУ!

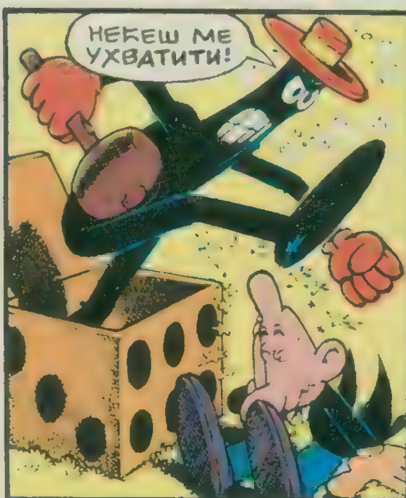
СТРАНЦИ БОГАТИ АМЕРИКАНЦИ!

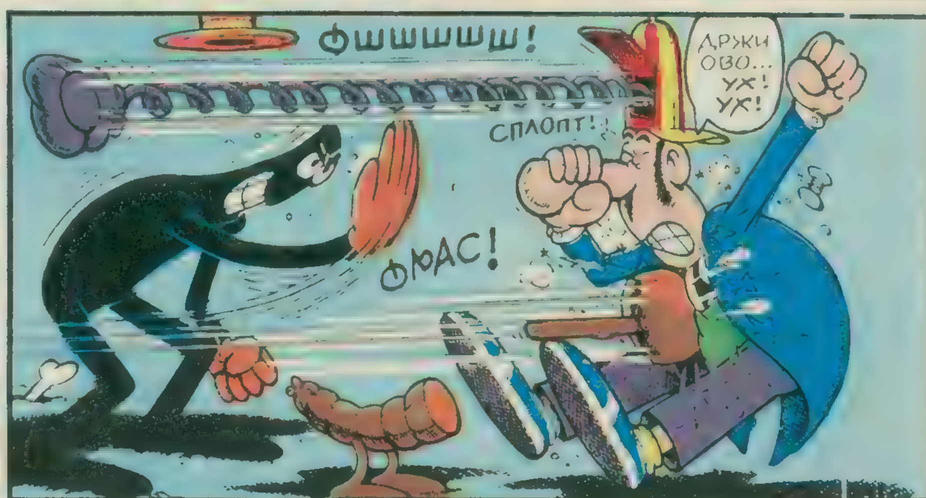

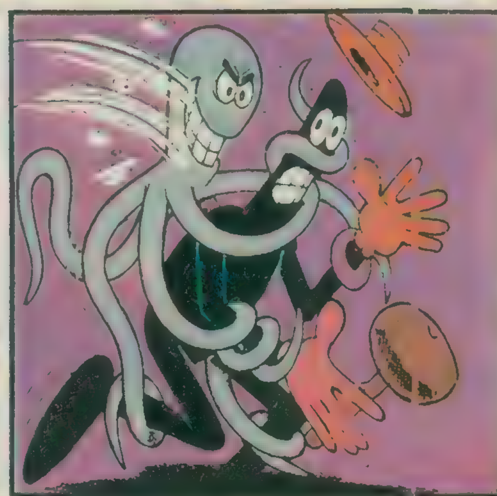

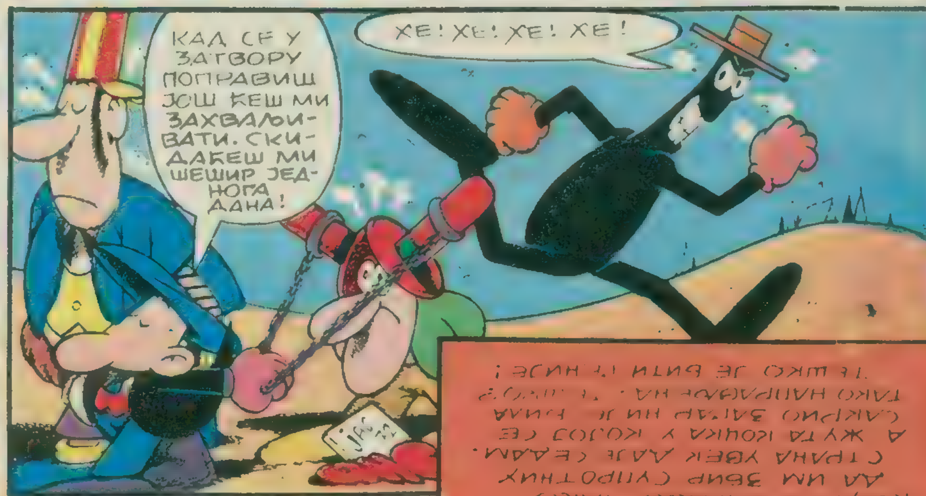

Петком у Забавнику а понедељком на Радио-Београду I, у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО, најбољи певачи, ансамбли и хитови!

ХИТ страна

„НЕКТАР"

Када је средином прошле године чувени амерички музичар Френк Запа позван на турнеју по Европи захтевао је да заједно са његовом групом наступа и немачко-енглески састав „Нектар". Ову групу и Немци и Енглези сматрају својом. У ствари то је „енглеска група на вечитом раду у Немачкој". Године 1968. група младих Енглеза дошла је у Келн и почела да приређује концерте. Назвали су се „Нектар" и свирали су искључиво своју музику. Њихове „свемирске опере", рок-наступи са кино-програмом, „музичке авантуре кроз простор и време" — како су критичари назвали „визуелно необичне а музички авангардне представе" изазвале су велико интересовање међу немачком публиком. Временом су чланови групе основали у Немачкој породице и ту се стално настанили. Снимили су седам албума, доживели две измене и сачекали прилику да по после пуних шест година пођу назад на „освајање отаџбине". У Енглеској су извели делове својих опера и доживели потпуни успех. Истовремено њихов последњи албум „Сети се будућности" проглашен је у Немачкој и Холандији за најбољу плочу у 1973. години. У образложењу се између осталог каже: „Некада је нектар био напитак богова са Олимпа а данас је „Нектар" звучна радост смртника".

ЧЛАНОВИ ГРУПЕ СУ: Ален Фриман (Allan Taff Freeman) оргуље и певач; Рој Албригтон (Roye Albrighton) гитара и певач; Дерик Мур (Derek Moore) бас-гитара и певач; Рон Хоуден (Ron Howden) удараљке и певач.

АЛБУМИ: »DESOLATION VALLEY«; »JOURNEY TO THE CENTRE OF THE EYE; »KING OF TWILIGHT«; CRYIN' IN THE DARK«; »A TAB IN THE OCEAN«; SOUNDS LIKE THIS« и »REMEMBER THE FUTURE«.

Плоче групе „Нектар" за југословенско тржиште издаје ПГП Радио-Телевизије Београд.

„ФАУСТ"

Понос „краутрока" је група ФАУСТ, која је иначе и по мишљењу многих најнеобичнија група нове немачке музике. ФАУСТ је резултата дугогодишњег размишљања неколицине талентованих музичара да створе ансамбл који неће личити на већ познате. У лето 1971. године група је добила одређени облик: скупили су се школовани музичари са жељом да експериментишу. Њихова музика је од самог почетка наилазила на различите судове: неки су је сматрали неконтролисаном буком и празним ефектима док су је други хвалили.

Тако један енглески критичар пише: „ФАУСТ је створио успешну синтезу свих познатих музичких облика који употпуњени прикладним достигнућима аудиовизуелне технике, изазивају најразличитије реакције".

Током времена необичан звук групе нашао је на одобравање младих у Холандији и Француској, а почетком прошле године и у Енглеској. После два издата албума за европско тржиште добили су и прве похвале музичара старије генерације. Тренутно важе за најнапреднији музички састав у рок-музици. Снимају за енглеску диско-кућу „Вирџин" и последње две ЛП плоче имале су успеха на топ-листама.

За своје музичке експерименте добили су много комплимената али они с највише поноса показују писмо једног тинејџера из Ахена: „Кад вашу плочу ставим на грамофон моја мајка добије живчани напад". Зар није све јасно?

ЧЛАНОВИ ГРУПЕ: Рудолф Сосна (Rudolf Sosna) гитара, Вермер Диермајер (Werner Diermaier) удараљке, Жан Авр Перон (Jean Hevre Peron) бас-гитара, виолина, труба; Ханс Јоаким Ирмлер (Hans Joachim Irmler) синтисајзер; Гинтер Вистхоф (Gunter Wusthoff) оргуље и клавир; Петер Блегвад (Peter Blegvad) гитара и бас-гитара и Ули Трепте (Uli Trepte) ефекти.

АЛБУМИ: »FAUST«; »FAUST SO FAR«; »FAUST TAPES« и »FAUST IV«.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

СЕТИ СЕ БУДУЋНОСТИ

(REMEMBER THE FUTURE)
(одломак)

Музика, текст и извођење: НЕКТАР

Све сам видео први
када је дуга прекорачила небо.
Билионе миља сам прешао
да бих ти рекао причу
већ познату.

Када ме гледаш
знај да видим и иза тебе.
Запамти што сам рекао:
будућности ће увек бити.

Рекох што сам имао . . .
Можда наслућујеш шта те чека
али без обзира на све
знај:
Будућност је твоја!

Делове албума „Сети се будућности" групе НЕКТАР можете чути у понедељак 6. маја у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО која се налази на I програму Радио-Београда од 20.00 до 22.00!

»КРАУТРОК«

У данашњој поп-терминологији „краутрок" (KRAUTROCK) је сасвим одређен појам. Означава модерну, некомерцијалну и веома напредну музику која је почела да се ствара пре неколико година у Немачкој да би брзо нашла своје место у токовима поп-музике.

Не тако давно Немачка је била само добра пијаца за све англосаксонске производе. Познато је да је баш у градовима и клубовима ове земље и почела експанзија британске „је-је" музике. Ту су дуго радили непознати „Битлси", „Тен Јирс Афтер", „Текст", „Мен". У баровима Келна и Франкфурта каријеру су почеле Меги Бел, Елки Брукс, Кристина Перфект и многи други. Чим би ко од њих постајао познатији враћао се у Енглеску. Остајали су само они без среће и ту оснивали саставе и породице. Године 1968. настаје преокрет! Појавом прогресивних група на сцени и њиховим успехом ситуација се и у Немачкој мења. Талентовани музичари почињу да траже свој израз који ни по чему није био копија острвске музике. Немачко традиционално занимање за технику била је срећна околност. Нова техничка достигнућа послужила су музичарима и они су експериментишући с њима, добили сасвим нове звучне резултате. Тако је створен један нови правац којег ће касније назвати „краутрок". Представници немачког рока излазе на међународну сцену почетком седамдесетих година и то прво бојажљиво а затим све смелије и са све бољим саставима. Данас су најпознатији амбасадори „краутрока": »AMON DUUL«; »CAN«; »UFO«; »NEU«; »FAUST«; »BIRTH CONTROL«; »NEKTAR«; »EMBRYO«; »TANGERINE DREAM« i »GURU-GURU«.

Занимљивости

Када многи листови широм света бирају најбоље гитаристе, једно од највиших места резервисано је за Јана Акермана из холандске групе „Фокус". Када је холандски лист „Мјузик Експрес" организовао сличан избор име Јана Акермана уопште се није нашло међу првих десет.

☆

Пошто је најзад издала соло албум под називом „Краљица ноћи" позната шкотска певачица Меги Бел обелоданила је имена чланова своје нове пратеће групе. То су познати студијски музичари: Пат Доналдсон, бас гитариста, Хег Брнс, гитариста, Мајк Морен, оргуљаш и бубњар Џим Френис.

Политикин Забавник

МАРА ТОРТИ

Дизајн позадине: Гордана Митровић, Гимназија „Борислав Петров", Вршац. Са конкурса „Нацртај народну шару".

Снимио: М. Вучићевић

Фантастична прича

ХЕНРИ КУТНЕР

Будућн

зове телефоном

— Тај Флечер је сигурно доживео неки шок — рече глас. — Људи обично савлађују своје ситне страхове!

Проклети апарат!, помисли Флечер када је телефон зазвонио. С муком се извукао из постеље и тетурајући се пошао преко собе. Бунован, најпре је ударио у врата и тек онда успео да пронађе телефон. Подигао је слушалицу и промрмљао нешто сасвим неразговетно.

— Корис? — зачу се глас на другој страни жице. — Јеси ли то ти?

— Погрешан број — промрмља Флечер и хтеде да спусти слушалицу, али глас је наставио:

— Добро да сам те нашао. Нисам раније могао да добијем везу, изгледа да је дошло до временске олује. Али, зашто ниси одмах одговорио? Шта те је задржало?

Неслана шала

Настало је дуго ћутање. Флечер се клатио, превише мамуран да би одвојио слушалицу од ува.

— Ниси могао да ме чујеш — јави се опет глас. — Хм, чудно. Али, сада ме добро чујеш, зар не? Дакле, треба да почнеш са сакупљањем података за своју тезу из социологије. Пошто ти је проблем новац, ево једног упутства: за два дана скочиће акције Трансчелика. Према томе, купи их данас и продај прекосутра.

Опет тишина. Флечер процеди кроз зубе нешто о несланим шалама, спусти слушалицу и врати се у постељу. Али, није му пошло за руком да заспи, у међувремену га је ухватила страховита главобоља и он најзад, проклињући телефон, устаде и упути се у купатило да се освежи под тушем. Потом се обријао и обукао, на брзину доручковао и прелистао новине. И нехотице је бацио поглед на берзански извештај и видео да цена једне акције Трансчелика износи 28 долара и 50 центи.

Сишао је у приземље, где се налазила огласна агенција у којој је радио. Већ је био готово заборавио на необичну телефонску шалу.

Рецепт против мамурлука

Сутрадан, телефон је зазвонио тачно у осам ујутро. Флечер је управо доручковао. Пошто је претходне ноћи опет пио, био је на ивици

Био је превише уморан да би прекинуо необичан глас.

главобоље, и звоњава му се као мач зари право у мозак.

— Хало? — рекао је у слушалицу.

— Добро јутро, Корис, — рече ведро онај исти глас. — Додуше, овде код нас је ноћ... Па, јеси ли купио акције Трансчелика?

— Слушајте!...— повика бесно Флечер. — Какве су то идиотске шале. Не желим...

— Добро — продужи глас најприродније — онда их сутра продај. Цена ће им бити 107 долара... Иначе, како ти се тамо допада?

— Ма чујете ли ви мене... — раздра се поново Флечер, али га онај други очигледно није чуо, јер настави:

— Хм...да. Прехлађен си, кажеш? Прехлада је у оно време била сасвим нормална ствар. Да смо били у стању да преносимо сопствена тела, не би било опасности. Па ипак, пронашли смо ти прилично отпоран организам, требало би да си здрав!

Флечер је ударио по виљушци телефона али се веза није прекидала.

— Слушај, ево ти једног рецепта — настави глас. — Он помаже и код мамурлука и других мањих тегоба: грам соли, равна кашичица соде бикарбоне...

Глас наведе још неколико састојака, а онда заврши:

— Ето, то би требало да ти помогне. Здраво сада — и срећно!

Флечер тресну слушалицу. Истог тренутка, поново је дохвати, решен да позове телефонску централу и затражи објашњење. Али, глава га је толико болела да се опет предомисли: боље да се не нервира!

Флечер је помало био уображени болесник и волео је да испробава нове лекове. Зато му се рецепт који је чуо преко телефона добро урезао у памћење. Отишао је у кухињу и према упутствима справио лек. Сви састојци били су му надомак руке, али му самом никад не би пало на памет да их измеша онако како је упутство налагало. Настала је нека зеленкаста, светлуцава течност одвратног укуса. Флечер је чврсто зажмурио и сасуо је у грло.

Десет секунди касније, спустио је чашу и снажно завртео главом. Главобоља је нестала као руком однесена!

Ништа нема смисла

— Дакле, Корис, — рече глас следећег јутра — не заборави да што пре продаш акције Трансчелика. Цена ће им пасти већ око подне.

Флечер лупи по виљушци телефона и викну:

— Хеј, чујете ли ме?

— Ах, то? Добро, само бих те молио да га не носиш са собом на јавна места. Тај препарат је врло благотворан, али је опасан ако се нађе у рукама неупућених... Ево, даћу ти једначину да га направиш...

Флечер зграби папир и оловку и записа. Пошто сам није имао појма о математици и хемији, сместа је одлучио да једначину покаже свом пословном пријатељу, професору Сотелу.

— Јеси ли записао? — упита глас. — Добро, момче, сада се својски баци на припремање тезе. Очекујемо од тебе изврстан рад. До виђења до сутра!

Два сата касније, Флечер је седео с професором Сотелом у једној кафани недалеко од агенције.

— Не разумем — мрмљао је Сотел, зурећи у папир са бројкама. — Ова једначина једноставно нема смисла... Слушајте, преписаћу је и понети кући. Можда ћу уз помоћ неког приручника успети да је решим.

— Добро — рече одсутно Флечер. Размишљао је о томе како и друге ствари, осим једначине, немају смисла. На пример, цена акције Трансчелика износила је данас 27 долара и 55 центи — а не 107 долара, како је рекао глас!...

Следећег јутра, Флечер се пробудио много пре него што је телефон зазвонио. Упалио је радио и почео да се облачи, када је чуо следећу вест:

ЮСТ

— Синоћ је снажна експлозија разнела дом хемичара-истраживача Ендрјуа Сотела. Читава породица је погинула. Узрок експлозије је непознат...

Ко је Браунинг?

Флечера обли хладан зној. Али, није имао времена да размишља јер у том тренутку зазвони телефон. Он дохвати слушалицу.

— Добро јутро, Корис. Дакле, јеси ли продао акције?... Петнаест хиљада долара? Није лоше, само за твоја истраживања потребно је више... Шта? Предизборно клађење? Добра идеја! Ево, случајно имам при руци податак: на изборима ће победити Браунинг. Запамти — Браунинг.

Шта овај бунца, помисли Флечер. Међу кандидатима за председника нема никаквог Браунинга!

— Слушај ме даље — настављао је глас. — Када се обогатиш на изборима почни да се и понашаш као милионер. Милионерима су у то доба биле допуштене све настраности, па тако твоја истраживања неће пасти у очи. Узгред, то ће ти помоћи да боље проучиш горње друштвене слојеве... Настани се у хотелу Валдорф Асторија, узми неко звучно име и потруди се да постанеш познат. Што се тиче имена, испред њега би добро дошла и нека племићка титула... Шта кажеш, већ си смислио? Гроф Алберт фон Вајсендорф. Ха, ха, добро је! Дакле, драги грофе...

Флечер нагло спусти слушалицу. Знао је шта ће учинити: после избора, отићи ће у Валдорф Асторију и пронаћи грофа фон Вајсендорфа! Тада ће се све разјаснити! Понесен том идејом која му је најзад пружила могућност да нешто предузме, почео је да корача тамо-амо по соби, напето размишљајући.

Одједном, застаде. Постаде му јасно да је то немогуће. Сетио се Браунинга, непостојећег председничког кандидата и пронашао једини могући одговор: читава ствар од носила се на неке друге, будуће изборе и сам разговор који је прислушкивао водио се у једном будућем тренутку! Није се, дакле, уопште још водио!

Наредних дана, Флечер је непрестано био нервозан, пио је све више и почео је да бива немаран на послу. Хватао га је неки чудан страх. Није му било јасно како је могло доћи до тога да се два времена измешају и тако њега, Флечера, начине сведоком нечега што се још није одиграло. У сваком случају, ситуација је била неприродна и зато, чинило му се, пуна неслућених опасности.

Луди старац

Неко време није се усуђивао да одговара на телефон. А онда, после петнаестак дана, више није могао да издржи. Једног јутра, пробудио се и стао да ишчекује. Чим је телефон зазвонио, скочио је и зграбио слушалицу.

— Онда, Корис, — зачуо се добро познати глас — сутра је дан повратка. Надам се да си скупио све податке и да ћемо бити поносни на твој рад. Иначе, — све у реду?

Настала је веома дуга тишина, а онда глас рече узбуђено:

— Ма, јеси ли сигуран да озбиљно говориш? Шта кажеш — неки седи старац упао је у твоју хотелску собу и насрнуо на тебе?... Знако си? Не видим како је то могуће! Како кажеш да му је име?

Кратка пауза.

— Флечер? Џералд Флечер? Хм, погледаћу у картотеци-али сам већ унапред сигуран да нико од наших студената није узео такво име... ни тако дотрајало тело. Али, јеси ли сигуран да те назвао правим именом: Корис?

Поново настаде кратка тишина, а онда глас рече:

— Но, то је заиста необјашњиво. А уз то те је и напао. Мора да је неки одбегли лудак. Већ у оно време, све нестабилне људе смештали су у санаторијуме. Шта?.. Ето, видиш? Значи, вратили су га у санаторијум. Онда је све у реду. Али, опет не схватам... Јеси ли сазнао нешто ближе о њему?

Овога пута настаде веома дуга пауза.

— Аха, — рече најзад глас — хипохондрија и паничан страх од будућности... У почетку неприметан ... Само, знаш, у то доба многи су патили од разних страхова, па ипак су успевали да сачувају разум — нарочито практични духови као тај... Флечер. Био је, кажеш, рекламни агент? Дакле, мора да га је неки посебан догађај, неки велики шок натерао у лудило.

Тишина.

— Но, добро — разговараћемо о томе кад се вратиш... Корис, веома ми је мило што ћемо се опет видети. Здраво!

Флечер је лагано спустио слушалицу. Имао је ужасан осећај да се соба наједном смањила и да га притиска...

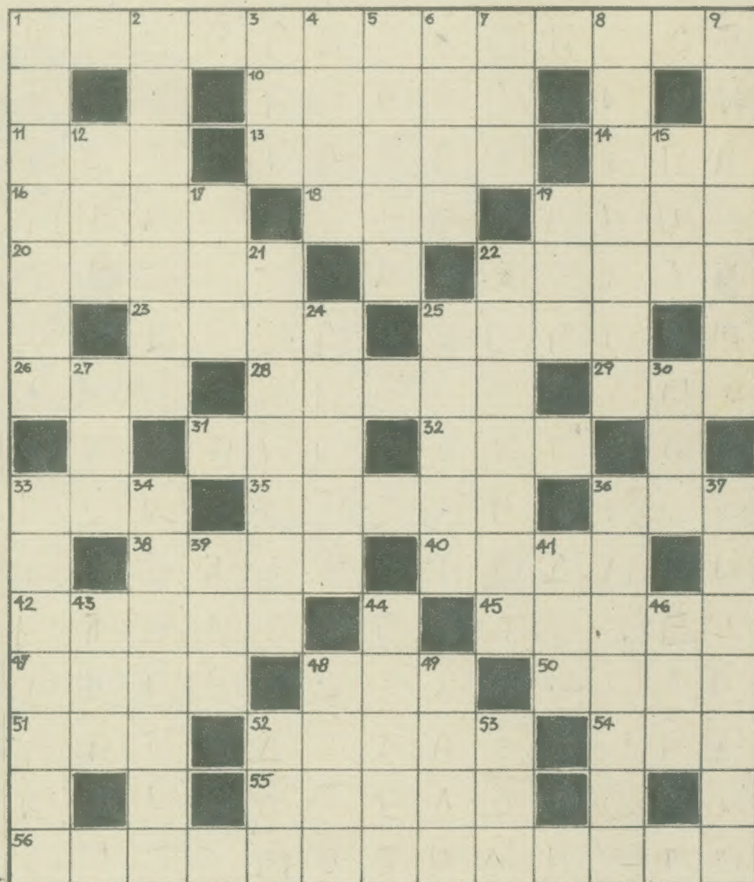
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) неумешност, неодговорност, 10) врста горког пића, 11) јединица за мерење електричне снаге, 13) котао, 14) богиња беса код старих Римљана, 16) становник највећег полуострва на свету, 18) припадник номадског племена монголског порекла, 19) место у Далмацији, 20) товар, 22) мерне јединице у електротехници, 23) рибља јаја, 25) живац, 26) чест назив јужноамеричких градова, 28) спреда, с лица (фотографски израз), 29) израз нестрпљења, 31) новозеландско дрво за бродоградњу, 32) скраћеница за: ултракратки таласи, 33) брег, вис, 35) острво у Јонском мору, 36) птице певачица, 38) улица (итал.), 40) мушко народно име, 42) стаја, 45) име просјака из „Одисеје", 47) главни град Гане, 48) туга, бол, 50) део шиваћег прибора, 51) оружани сукоб, 52) град у коме је убијен амерички председник Џон Кенеди, 54) оквир, 55) Шекспирова трагедија, 56) возач моторног возила.

УСПРАВНО:

1) онај који уноси нешто ново, 2) покрајина у Канади, 3) злоћудна болест, 4) носач (турц.), 5) владар који се другом обавезује на послушност и помоћ, 6) крем боје, 7) беотијски владар, 8) острво у Јапану, 9) платно, 12) врста папагаја (мн.), 15) загребачка радио-индустрија, 17) наша златоносна река, 19) дипломатско тело, 21) покрајина у Грчкој, 22) река у Италији, 24) холивудска филмска глумица (Егберг), 25) свеобухватно знање, 27) језеро у Северној Америци, 30) кинески председник (Це Тунг), 33) врста спорта, 34) музички састав од четири члана, 36) скупштина (лат.), 37) становница Сијама, Тајланда, 39) црна креда, 41) део имена једне азијске земље (Цејлон), 43) ради на разбоју, 44) птица из породице пловуша, 46) име џез-певачице (Фицџералд), 48) скуп птица, 49) шпански сликар (Салвадор), 52) кућа, 53) шпански фудбалер.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) бокс, 4) сто, 7) Осло, р, 10) ласкавост, п, 11) Авар, 13) Има, 14) Лана, 16) крста, н, 18) дирек, т, 19) рукавић, в, 22) Чоп, 24) таван, 25) сер, 27) игра, 29) Сар, 30) икра, 31) сланик, 32) наслов, 33) таст, 34) Ани, 36) тава, 37) Ева, 38) удица, 40) дан, о, 41) скакачи, т, 43) испит, о, 45) Еванс, 48) Стон. 49) ета, 51) Илок, а, 52) пастирица, о, 53) крај. 54) она, 55) атак.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ" Мирољуб Лазаревић.

Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника" Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 132,00 дин, полугодишња 66,00 дин, тромесечна 33,00 дин. Претплата за иностранство: годишња 264,00 дин, полугодишња 132,00 дин, тромесечна 66,00 дин. Уплате на текући рачун 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: DM 46 — S 16 — Ff 73 — Sfr 53 — Зкг 73. Девизне уплате за иностранство преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711.

На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-29 73-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ЧИТАОЦИ „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" МОГУ ДОБИТИ БЕСПЛАТНО ЛЕТЕЋИ ТАЊИР. „МЛАДОСТ" НАГРАЂУЈЕ СВОЈЕ МЛАДЕ ЧИТАОЦЕ.

ДЕЦО, ИПК „МЛАДОСТ" вас води до нових САЗНАЊА. Кроз ЗАБАВУ И ИГРУ СА КЊИГАМА „ЧАРОБНИ КОМПАС" У КУЋИ И ЛЕТЕЋИМ ТАЊИРОМ У ПРИРОДИ.

Са „ЧАРОБНИМ КОМПАСОМ" путујете кроз прошлост, садашњост и будућност.

ДЕЦО, да ли знате да „ЧАРОВНИ КОМПАС" одговара на сва ваша питања; довољно је поставити питање помоћу слике из књиге, магнетна игла одговара уместо вас.

„ЧАРОБНИ КОМПАС" — ИЛУСТРОВАНА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ОСНОВНИХ ЗНАЊА.

Забава за младе и одрасле. Ако сте одлучили да купите „ЧАРОБНИ КОМПАС", тиме већ пуно добијате, а „МЛАДОСТ« вам уз то поклања ЛЕТЕЋИ ТАЊИР — комплет играчку од 5 летелица различитих величина и маневарских способности са справом за лансирање.

ИГРАЈТЕ СЕ СА „ЧАРОБНИМ КОМПАСОМ" И ЛЕТЕЋИМ ТАЊИРОМ — ПОКЛОН ИГРАЧКОМ „МЛАДОСТИ".

Комплет „ЧАРОБНИ КОМПАС" садржи 5 књига које су, својим техничким решењем (магнетном иглом) побудиле велико интересовање код младих широм света. У свету позната под насловом „КОМПЈУТЕР КЊИГА" (Computer Book), код нас као „ЧАРОБНИ КОМПАС", намењен је управо читаоцима „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА".

Књиге наручујете помоћу приложеног купона.

Ако наручујете „ЧАРОБНИ КОМПАС" за готов новац цена износи 120.— дин., а плаћа се поштару приликом испоруке. Ако пак, желите узети књите на отплату, потребно је да купон попуни један од родитеља и да га овери у радној организацији у којој је запослен. У том случају цена комплета је 150.— дин. а плаћа се у 5 једнаких и редовних месечних рата. „ЧАРОБНИ КОМПАС" је штампан ћирилицом и латиницом. Поклон играчку летећи тањир шаљемо заједно са књигама.

КУПОН ПОРУЏБИНА ПЗ/1

ИПК „МЛАДОСТ" Представништво, 11000 Београд, Страхинића Бана 75

Овим неопозиво наручујем поузећем — на отплату, ћирилицом — латиницом (непотребно прецртати) „ЧАРОБНИ КОМПАС" комплет од 5 књига по цени од 150.— дин. (Попуст код плаћања поузећем) Обавезујем се да ћу горњи износ исплатити: одмах (поштару) по пријему књига, односно у 5 редовних месечних рата по 30.— динара.

____

(Презиме и име наручиоца)

____

(Пошт. број места, улица и број стана)

____

(Назив и адреса радне организације)

Овера од стране радне организације да је купац у сталном радном односу:

____

(Потпис и печат)

____

(Потпис купца)

бр. л. к. ________________

издата ________________

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавничe,

ЖИВОТ КАО У ВЛАСТИТОМ РОМАНУ

Моји другови и ја желели бисмо да у Малој пошти напишеш неколико биографских података и називе главних дела писца Анте Ковачића.

Владимир Ристовски,
Охрид

Животни пут и судбина Ивице Кичмановића, главне личности романа „У регистратури", умногоме је сличан животу Анте Ковачића, писца овог романа из епоха хрватског реализма. Страдања и осећања и других Ковачићевих личности из неколицине његових прозних дела као да су подударна са многим доживљајима и преживљавањима самог писца који је рођен пре 120 година, тачније 1854. у Оплезнику, Марија Горица, крај Сутле. После завршетка студија права, Ковачић ради као адвокат у Глини. Од 1875. пише прво лирске песме, баладе и фељтоне, а касније приповетке и романе, који су и најзначајнији производи његовог књижевног рада.

Написао је три романа: „Баруничина љубав", „Фишкал", „У регистратури" и недовршени „Међу жабари". Поред тога, његов књижевни рад обухвата и око седамдесет песама и десетак приповедака. Писао је и књижевну критику. Највеће и најуспелије дело Анте Ковачића је његов реалистички роман „У регистратури" који се сврстава у најбоља књижевна остварења хрватске и југословенске књижевности. То је уједно и његово последње дело. Болестан и помраченог ума, Ковачић је смештен у болницу у Стењевцу где је 1889. године умро слично његовом јунаку Ивици Кичмановићу.

ИНСЕКТ — ДОМАЋА ЖИВОТИЊА

Желео бих да сазнам нешто више о свиленој буби.

Синиша Божић,
Краљево

Од преко пола милиона врста инсеката, који су најмногобројнија класа животиња, само свилена буба, свилопреља или свиленбуба је прави домаћи инсект јер је у слободној природи више нема.

Свилена буба (Bomby mori) је жућкастобео лептир који се таји вештачки због чаура или кокона од којих се добија природно свилено влакно. Женка овог лептира снесе око 500 јаја мрке боје из којих се у пролеће излегу гусенице које се хране лишћем белог дуда и за 25 до 28 дана нарасту до 8 цм. При преображавању у лутку, гусеница лучи из усне жлезде танку свилену нит од које око себе ствара чауру. После 28 дана из чауре излазе лептири који се одмах паре. Ови лептири живе само неколико дана и за то време уопште не узимају храну. Приликом изласка из чауре лептир мора да пробуши чауру и тада искида свилено влакно. Да би се то избегло лутке у чаурама претходно се угуше у посебним пећима или у кључалој води. Влакно једне чауре може бити дугачко од 250 до 1000 метара. Да би се добио свилени конац упреда се и до 20 влакана. Од свих конаца израђује се најфинија свилена тканина.

Свилена буба је пореклом из Кине. У Европу је пренета у VI веку. Данас су највећи произвођачи природне свиле Јапан, Кина, Италија и Француска. Овај необични инсект узгаја се и код нас, нарочито у Војводини и Македонији.

АДРЕСА ДАМИРА ШОЛМАНА

Желео бих да пишем нашем кошаркашком репрезентативцу и играчу „Југопластике" Дамиру Шолману, али не знам његову адресу. Молим те да је објавиш у Малој пошти.

Виктор Јанковић,
Иванград

Дамиру Шолману можете писати на адресу **К. К. „Југопластика"**, Спортски центар, Грипе, **58.000** Сплит или на адресу: **Дамир Шолман, Караманова 26, Сплит.**

ЈОШ САМО МАЛО...

Желео бих да знам да ли је Емпајер стејт билдинг, чувени облакодер у Њујорку, још највиша грађевина на свету.

Љубомир Марковић,
Лозница

Од 1930. године, када је сагрaђен, Емпајер стејт билдинг је највиша зграда на свету. Ова грађевина у њујоршкој Петој авенији висока је 380 метара и има 102 спрата. Међутим, ускоро ће необични рекорд Емпајер стејт билдинга бити потучен: у Чикагу се довршава грађење Сирсове куле високе 422 метра! Како човек услед пренасељености ради и

стануje на све већој висини, ко зна да ли ће овај нови џин владати дуго као чувени Емпајер.

НИ ПАЛМА, НИ КУПУС

Да ли ананас расте као дрво или као приземна биљка?

Милан Кашић,
Високо

Ананас не расте у облику палме, као што многи мисле, ни ниско као купус. Ова биљка лепих цветова пореклом је из Северне Америке и узгаја се у облику — грма. Плодови се једу свежи или прерађени и употребљавају се и за припремање сокова и ликера. Лишће ананаса даје чврста влакна за израду финих тканина, најчешће ананасовог батиста, док се од крутих влакана из стабљике израђују ужад и четке.

КУПУЈЕМ ЗАБАВНИКЕ

Купујем Забавнике и то следеће бројеве: 1003, 1007, 1012, 1020, 1022, 1023, 1024, 1025, 1037, 1043, 1099 и 1102. Они који имају ове бројеве, по могућности очуване и штампане латиницом, и желе их продати нека се јаве на адресу:

Душко Штајдохар,
Ђуре Стругара 24/А,
51000 Ријека

ПРВИ ЦЕНТАР ЕВРОПЕ

Интересује ме која је адреса најбољег кошаркашког центра у Европи — Крешимира Ћосића.

Ненад Перић,
Тузла

Адреса Креше Ћосића је једноставна: К. К. „Задар", 57000 Задар.

WALT DISNEY
МИКИ

БРРР! БАШ ЈЕ МИНИ ИЗАБРАЛА ВРЕМЕ ЗА КУПОВИНУ!
МОДА
ПОШТА

КАКВЕ САМ СРЕЋЕ... ЈОШ ЋЕ И СНЕГ ПОЧЕТИ ДА ПАДА...

...ИАКО ЈЕ ПРОЛЕЋЕ!

СНЕГ... А МИКИ ЧЕКА ВИШЕ ОД САТА!
РУКАВИЦЕ

МОДА
АУУ! ТОЛИКО ЈЕ ДУГО ЧЕКАО ДА ГА ЈЕ СНЕГ **ЗАВЕЈАО**...
ПОШТ

ЈА ЋУ ТЕ ОТКОПАТИ, МИКИ! ШМРК! СПАШЋУ ТЕ...
ПОШТА

МИКИ, ГДЕ СИ?! **МИКИ!**
ПОШТА

УСПЕЛА ШАЛА, А?

ПА... ШТА МИСЛИШ О МОЈОЈ ВАЈАРСКОЈ ВЕШТИНИ?
ФАНТАСТИЧАН СИ!

А ШТА **ТИ** МИСЛИШ О МОЈОЈ **БОКСЕРСКОЈ** ВЕШТИНИ?
ФАНТАСТИЧНА СИ...
1166/32